ದೇವೇಂದ್ರನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪ ಬಂದಿತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ. ನಾಕಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿಯ ನಿಷೇಧದ ನುಡಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಕಿತ್ತಿಬಿಟ್ಟ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು. ಅದನ್ನು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಭೀಕರವಾದ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಗರುಡನನ್ನು ತಾಡನ ಮಾಡಿದ. ಗರುಡನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಶಾಸನಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಅವನಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಒಂದು ರೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳಚಿ ಗಕ್ಕನೇ ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ. ಅವನ ಆ ಕಳಚಿದ ರೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ೩ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ನವಿಲು, ಮುಂಗಲಿ, ಮೈನಾಕ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಅನಂತರ ಗರುಡನು ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ತಂದು ಇಟ್ಟ. ತನ್ನ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿಯೇ ದೇವಲೋಕದ ಹೂವಿನ ಹೆಮ್ಮರ ಬಂದಿಳಿದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಡಿಸಲಾರದ ಹಿಗ್ಗು, ಕೃಷ್ಣಕಾಮಿನಿಯಾದ ಆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಗೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲಕಾರಣರಾದ ನಾರದ ಮುನಿಯನ್ನು ಅವಳು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಆದರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಸಂತಸದುಂಬಿ ನುಡಿದಳು.

ಸತ್ಯಭಾಮಾ :- ನಾರದರೇ, ನನಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಥ ಪತಿ ದೊರಕಿದ್ದಾನೆ. ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಭಾಗ್ಯವು ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಏನು ಉಪಾಯ? ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ನಾರದ :- ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ. ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿರುವಿ. ಅದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆ. ಮುತ್ತೈದೆಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ತುಲಾಪುರುಷದಾನದಿಂದ ಇಂಥ ಮಹಾ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾರದರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ದೇವಿಯು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ತುಲಾಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಸಹಿತವಾಗಿ (ನಾರದರಿಗೆ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದಾನಕೊಟ್ಟಳು. ಅನಂತರ ನಾರದರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ನಾಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮರಳಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅವಳು ದಾನ ನೀಡಿದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ನಾರದರು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಆನಂದದಿಂದ ಹೊಂದಾವರೆಯಂತೆ ಅರಳಿದ ಸುಂದರ ಮುಖದಿಂದ ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ:- ಪ್ರಭು, ಇಂದು ನಾನು ಧನ್ಯಳಾದೆ. ನನ್ನ ಜೀವನ ಇಂದು ಸಫಲ. ಇಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕಗೊಂಡಿದೆ. ನಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯಳಾಗಿರುವೆ. ನನಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ ತಾಯ್ತಂದಯರೂ ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನ ೧೬೦೦೦ ಮಡದಿಯರಲ್ಲಿ ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದಳು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆದಿಪುರುಷನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ನಾರದರಿಗೆ ಇಂದು ದಾನ ನೀಡಿದೆ. ದೇವಲೋಕದ ಈ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಇಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಮೊಗಸಾಲೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರ್ಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿನ ಮನದನ್ನೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು? ದೇವ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ಒಂದೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಕಲ್ಪಕಾಲದವರೆಗೂ ನನಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ವಿಯೋಗವಾಗಬಾರದು. ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಇದರಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೇನು ಉಪಾಯ? ಹೇಳು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ಭಾಮೆ, ನನಗೆ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯೆ ಪ್ರೇಯಸಿ. ನೀನು ಬೇಡಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಅರಸನಾದ ಇಂದ್ರನ ವಿರೋಧವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲೂ ಸಿದ್ಧ. ನಿನಗೇನು ಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸಮಾಧಾನ ನೀಡುವೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳು.

ಸತ್ಯಭಾಮಾ:- ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನೊಬ್ಬ ಈ ಭೂಲೋಕದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಗಳು. ಈಗ ಮರ್ತ್ಯಭಾವವನ್ನು ಮೀರಿ ನಿನ್ನ ಅರ್ಧಾಂಗಿನಿಯಾದೆ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ಗರುಡಾರೂಢಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಮನಬಂದತ್ತ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಶುಭ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ನನಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ದಾನ ನೀಡಿದ್ದೆ? ಎಂಥ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆ? ಎಂಥ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದೆ? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳು. ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಡೆ ನುಡಿಗಳು ಹೇಗಿದ್ದವು? ನಾನು ಯಾರ ಮಗಳಾಗಿದ್ದೆ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :- ಕಾಂತೆ, ನಿನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವೆ ಕೇಳು. ಕೃತಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಯಾಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ರಿವಂಶದಲ್ಲಿ ದೇವಶರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನಿದ್ದ. ಅವನು ವೇದದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ. ವೇದಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ. ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಜ್ಞ. ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಇಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವನೊಬ್ಬ ಸೂರ್ಯಭಕ್ತ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ದೇವಶರ್ಮನಿಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಣವತಿಯೆಂಬ ಅನ್ವರ್ಥಕ ನಾಮಳಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಆ ಗುಣವತಿಯನ್ನು ದೇವಶರ್ಮನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಚಂದ್ರ ಎಂಬ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ದೇವಶರ್ಮನಿಗೆ ಗುಣವತಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಸಂತಾನ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ದೇವಶರ್ಮ ಹಾಗೂ ಅವನ ಅಳಿಯ ಚಂದ್ರರು ದರ್ಭೆ, ಅರಳೀ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದ ಶೈಲಶಿಖರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಉಪವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಹೈಮಾಚಲದ ಉತ್ತಂಗ ಶೃಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಪುಷ್ಪೋದ್ಯಾನದ ಕುಸುಮ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ವನಶ್ರೀ ವೈಭವವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಸಮಿತ್ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಮುದಿತಮಾನಸರಾದ ಅವರು ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಘೋರರೂಪಿಯಾದ ಓರ್ವ ರಾಕ್ಷಸನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಆ ದೇವಶರ್ಮ ಅವನ ಅಳಿಯ ಇಬ್ಬರೂ ಭಯಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ನಡುಗತೊಡಗಿದರು. ಭಯೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಯಮದೂತನಂತಿದ್ದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಅಳಿಯ ಮಾವರನ್ನು ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ

ಕೊಂದು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಸುದೈವದಿಂದ ಅವರು ಹೂ, ತುಳಸಿ ಕೊಯ್ಯಲೆಂದು ಬಂದ ಆ ಸ್ಥಳವು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಯಾವ ಜನ್ಮ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ಆರಾಧನೆಯಿಂದಲೂ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ದೇವದೂತರು ಬಂದು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾಡಿದ ಸವಿತೃಮಂಡಲ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಪೂಜಾಪರ್ಯುಪಾಸನೆಯಿಂದ ನಾನು ಸುಪ್ರೀತನಾದೆ. ಅನಂತರ ಅವರ್ಬಿಬರೂ ನನ್ನ ವೈಕುಂಠ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸೂರ್ಯಸಮಾನವಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಗುಣವತಿಗೆ ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಜನ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೭

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ಅನಂತರ ಇತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣವತಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಗಂಡ ಇಬ್ಬರೂ ರಕ್ಕಸನಿಂದ ಹಿಮಾಚಲದ ಪುಷ್ಪೋದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಳಾದಳು. ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕೋಡಿ ಹರಿಸುತ್ತ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಶೋಕ ಮಾಡಿದಳು.

ಗುಣವತಿ:- ಹಾ ! ತಂದೆಯೇ, ಪೂಜ್ಯನಾದ ಪತಿದೇವ, ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನನ್ನು ಅನಾಥಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಿರಿ? ಬಾಲೆಯಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಲಿ? ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಕೊಡುವವರು ಯಾರು? ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವವರು ಯಾರು? ನನಗೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲೂ ಬಾರದು. ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ನಾನು ಕುಶಲಳಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರಾರು? ಲಾಲಿಸುವವರಾರು? ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯವೇ ಹೋಯಿತಲ್ಲ? ಸುಖಸರ್ವಸ್ವವೇ ಹಾಳಾಯಿತಲ್ಲ? ನನ್ನ ಸತ್ಯಾನಾಶ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ನಾನಿನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಾಳಲಿ? ಹೇಗೆ ಬದುಕಲಿ? ಯಾರಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಲಿ?

ಹೀಗೆ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿದ ಬಾಳೆಯ ಕಂಬದಂತೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಬಿದ್ದು ಶೋಕಿಸಿದಳು. ಕುರಿಯಂತೆ ದುಃಖಿಸಿದಳು. ಬಹುಕಾಲ ಕರುಣೆಯ ಕಾದಂಬಿನಿಯಾಗಿ ಅತ್ತು ಗೋಗರೆದು ಅನಂತರ ಕೆಲ ಸಮಯದ ಬಳಿಕ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆದ್ದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ತನ್ನ ಗಂಡ ಹಾಗೂ ತಂದೆಯ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಔರ್ಧ್ವದೈಹಿಕ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದಳು. ತಾನು ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಪರಳಾಗಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಳಾಗಿ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನಳಾಗಿ ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವಾಸಮಾಡಿದಳು ಶಿಷ್ಟ ವಿಶಿಷ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದು, ಸೇವೆಮಾಡಿ ಅವರು ನೀಡಿದ ಸೀದಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ವ್ರತಗಳು ಮಾತ್ರ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ೧) ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತ ೨) ಕಾರ್ತೀಕ ವ್ರತ.

ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಈ ಎರಡೂ ವ್ರತಗಳು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದ. ಈ ಎರಡು ವ್ರತಗಳಿಂದ ಮಾನವರಿಗೆ ಇಹದಲ್ಲಿ ಭುಕ್ತಿ ಪರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಇವೆರಡೂ ನಿಶ್ಚಿತ. ಈ ವ್ರತಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂತಾನ, ಸಂಪತ್ತು, ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದು.

ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ತುಲಾರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರ ಮಹಾ ಮಹಾ ಪಾಪಗಳೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವು. ಕಾರ್ತೀಕದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕಸಗುಡಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ, ಸಾರಣೆ ಕಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮಾನವರು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾದಂತೆಯೇ. ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ದಶಮೀ, ಏಕಾದಶೀ, ದ್ವಾದಶಿ ಈ ಮೂರು ದಿನ ಸ್ನಾನ, ಜಾಗರ, ದೀಪದಾನ, ತುಳಸೀವನಸೇವನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೀಯರಾಗುವರು.

ಗುಣವತಿಯು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಕಾರ್ತೀಕ ವ್ರತವನ್ನೂ, ದೀಪಾರಾಧನೆಯನ್ನೂ ದೇವಮಂದಿರದ ಸಾರಣೆ, ಕಾರಣೆ, ಸಂಮಾರ್ಜನ, ರಂಗವಲ್ಲಿ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾದಿ ಚಿತ್ರಣ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತು ವರ್ಷದ ೧೨ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕೂ ಏಕಾದಶೀ ದಿನಗಳಂದು ಉಪವಾಸ, ಜಾಗರ, ಹರಿಭಜನ, ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ದ್ವಾದಶೀ ದಿನದಂದು ಪಾರಣೆ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನ, ಹರಿಪೂಜೆ ಗುರುಗಳ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಾರ್ತೀಕ ವ್ರತ, ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅವಳ ದೇಹ ಸವೆಯಿತು. ಮುಪ್ಪು ಅಡರಿತು. ವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಜ್ವರ ಹಿಡಿಯಿತು. ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಳು. ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೇ ನಡೆಯುತ್ತ ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದಳು. ಶೀತಲವಾದ ಗಂಗೆಯ ತಣ್ಣಗಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಕುಸಿದು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳು. ಕೂಡಲೇ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ವಿಮಾನ ಬಂದಿತು. ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾ ಪದ್ಮಾದಿ ವೈಷ್ಣವ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ಅವಳನ್ನು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಚಾಮರ ಬೀಸುತ್ತ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಆ ಗುಣವತಿಯು ಕಾರ್ತೀಕ ವ್ರತದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ವಿಮಾನಾರೂಢಳಾಗಿ ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಯಂತೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತ ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದಳು.

ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ನಾನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ಮಾಡಿ ಇಳಿದು ಬಂದೆ. ವೈಕುಂಠಲೋಕದ ನನ್ನ ಅನೇಕ ಪಾರ್ಷದರೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಭೂತಳಕ್ಕೆ

ಅವತರಿಸಿ ಬಂದರು. ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ತಂದೆಯಾದ ದೇವಶರ್ಮನು ಸತ್ರಾಜಿತ ಎಂಬ ಯಾದವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಕಳೆದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಗುಣವತಿಯೆಂಬ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದ ನೀನು ಕಾರ್ತೀಕ ವ್ರತ ಹಾಗೂ ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಯಾವಜ್ಜನ್ಮ ಪಾಲಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ. ಕಳೆದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಗುಣವತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ವಿಷ್ಣುಮಂದಿರದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯ ಬನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಸ್ಥಿರಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ನೀನು ಕಾರ್ತೀಕವ್ರತ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯ ಶ್ರೀ ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಐಶ್ವರ್ಯವು ತುಂಬಿತುಳುಕುತ್ತಲಿದೆ. ನೀನು ಅಂದು ಮಾಡಿದ ವ್ರತ, ಉಪವಾಸ, ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ತತ್ವಾಂತರ್ಗತನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಪ್ರೀತಿಯ ಮಡದಿಯಾಗಿರುವೆ. ಆಗ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಕಾರ್ತೀಕ ವ್ರತವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಎಂದೂ ವಿಯೋಗವು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ರತ, ದೀಪಾರಾಧನೆ, ಉಪವಾಸ, ಜಾಗರ, ವಿಷ್ಣುಸ್ಮರಣೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ನನ್ನ ನಿರಂತರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖದಿಂದ ತಾನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವ್ರತ ಸೇವೆಯಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮಿಸಿ ಇಂತು ನುಡಿದಳು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಹೇಶ ನಾರದ ಸಂವಾದ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಶಂಖಾಸುರನ ಉಪಾಖ್ಯಾನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೮

ಸತ್ಯಭಾಮಾ:- ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ, ಎಲ್ಲ ಮಾಸಗಳು, ವರ್ಷಗಳು, ಪಕ್ಷಗಳು, ದಿನಗಳು ಕಾಲಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಅವಯವಗಳಷ್ಟೇ! ನಿನ್ನ ಅವಯವ ರೂಪವಾದ ಕಾಲ ಖಂಡಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಸಮಾನ. ಹೀಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಕಾಲಸ್ವರೂಪದ ಒಂದು ಅವಯವದಂತಿರುವ ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸವು ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಪ್ರಧಾನ? ಎಲ್ಲ ತಿಥಿಗಳು ನಿನ್ನ ಒಂದು ಅವಯವ ರೂಪವಾದ ಮೇಲೆ ಏಕಾದಶೀ ತಿಥಿಗೆ ಏಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಏನು?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ನೀನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕಾಗ್ರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇನರಾಜನ ಮಗನಾದ ಪೃಥುರಾಜನಿಗೂ ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದರಿಗೂ ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಕಾರ್ತೀಕಮಾಸದ್ದು ಏನು 'ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ?

ಮಿಕ್ಕಮಾಸಗಳಿಗಿಂತ ಕಾರ್ತೀಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಮಹತ್ವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ? ಎಂದು ಪೃಥುರಾಜನು ನಾರದರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾರದರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

ನಾರದ:- ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಎಂಬ ಅಸುರನು ಸಮುದ್ರದ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಮರ್ದನಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಆ ಶಂಖಾಸುರನಿಗೆ. ಅವನು ತಾರುಣ್ಯದ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗಲೇ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ. ಅವನ ಭೀಷಣವಾದ ದಾಳಿಧೂಳಿಯನ್ನು ತಾಳದೆ ಪರಾಜಿತರೂ ಪರಾಹತರೂ ಆದ ಸುರಪುರದ ನಾಗರಿಕರು ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿಹೋದರು ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತಿಕೊಂಡ ಆ ಸಗರ ಕುಮಾರ. ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡ. ಅವನ ಭೀತಿಯಿಂದ ಸುರಸತ್ತಮರೆಲ್ಲರೂ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವಿತುಕೊಂಡರು ಮೇರುಗಿರಿಗಹ್ವರಗಳಲ್ಲಿ. ಇದರಿಂದ ಆ ಶಂಖ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆ. ''ದೇವತೆಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಾನು ಕಸಿದುಕೊಂಡೆ. ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಕಿತ್ತಿಕೊಂಡೆ. ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೂ ಅವರ ಬಲ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ನನಗೆ ಅವರ ಚಿಂತೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಲಿಷ್ಠರಾದುದರಿಂದ ನಾನು ತುಸು ಅಜಾಗರೂಕನಾದ ಕೂಡಲೇ ಸಿಡಿದೆದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವರು. ನನಗೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬಲ ಎಂದರೆ ವೇದಮಂತ್ರಗಳ ಬಲವೇ ಬಲ. ಆ ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನೇ ನಾನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಒಯ್ದುಬಿಟ್ಟರೆ ದೇವತೆಗಳ ನಾಡಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಂತಾಗುವದು'' ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಆ ದೈತ್ಯನು ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ನಿದ್ರಾಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ವೇದಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಅವನ ಭಯದಿಂದ ಆ ವೇದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡವು. ಶಂಖಾಸುರನಾದರೂ ಆ ವೇದಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಸಮುದ್ರದ ಸಲಿಲದಲ್ಲೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಆ ಜಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ವೇದಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಾಡಿದ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಆ ವೇದರಾಶಿಯು ಆ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ದೊರಕಿತ್ತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನ ಬಣ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪದೀಪಾರತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಬೋಧೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಅವರ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತ ಶ್ರೀಹರಿ ಗೋಚರನಾದ ದೇವತೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ. ದೀರ್ಘದಂಡ ಪ್ರಣಾಮಗೈದರು ಸುರಸತ್ತಮರು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯನ್ನು. ಅವರ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನುಡಿದ ಶ್ರೀಹರಿ.

ಶ್ರೀಹರಿ:- ದೇವತೆಗಳೆ, ನಿಮ್ಮ ಪೂಜೆಯಿಂದ ನಾನು ಪರಿತುಷ್ಟ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಡಲು ಈಗಲೇ ನಾನು ಸಿದ್ಧ. ನಿಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಅಶ್ವೀನ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿಯಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿವರೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಪ್ರಭಾತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಾಡಿದಂತೆ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಆಚಮನೀಯ, ಸ್ನಾನ, ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ಮಂಗಳಾರತಿ, ನೈವೇದ್ಯ, ಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಷೋಡಶೋಪಚಾರದಿಂದ ನನ್ನಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಯಾರೂ ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ನನಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದರಾಗುವರು. ಅವರನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು

ಇತ್ತ ಬಂದಾಗ ಶಂಖಾಸುರನು ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳನ್ನು ಸಾಗರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಡಿ ಸೆಳೆದೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸಮುದ್ರ ಪುತ್ರನಾದ ಆ ದೈತ್ಯಾಧಮನನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದು ಆ ವೇದರಾಶಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ತರುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳು, ಮಂತ್ರ, ಬೀಜ, ಯಜ್ಞ ಸಹಿತವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನೀರಿನ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಕೂಡಾ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಮಾನ್ಯರೊಡನೆ ನಾನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿರಿ. ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳ ಅವಭೃತ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ. ಯಾರು ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುವರೋ ಅವರ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೇವೇಂದ್ರನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ನಿವಾರಿಸಲಿ. ವರುಣನು ನನ್ನ ಆದೇಶದಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾದಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ನೀಡಲಿ. ಕುಬೇರನು ಅವರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲಿ. ಯಾವಜ್ಜನ್ಮ ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾನನೀಯರೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯರೂ ಆಗಲಿ. ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಬದುಕಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರಲಿ. ಮರಣಾನಂತರ ಅವರನ್ನು ನನ್ನ ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ. ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನವಾದ ಇಂದು ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ತೋತ್ರ, ಗೀತ, ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಪ್ರಬೋಧೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತವು ನನಗೆ ಪರಮ ಮಾನ್ಯ. ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ ಈ ಎರಡು ವ್ರತಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಿದವರು ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಶಂಖಾಸುರನ ಉಪಾಖ್ಯಾನ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತೆಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದಿಂದ ಶಂಖಾಸುರನ ವಧೆ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೯

ನಾರದ:- ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ತಾನು ಸಣ್ಣ ಮೀನಿನ ಮರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿಯ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನೊಡನೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ಆಗ ಆ ಮಹರ್ಷಿಯು ನೀರಿನೊಡನೆ ತನ್ನ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಆ ಮರಿಮೀನನ್ನು ತನ್ನ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿ ದಯೆದುಂಬಿ ಹಾಕಿ ಇಟ್ಟ. ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಮೀನದ ಮರಿ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸದಂತಾದಾಗ ಆ ಕಶ್ಯಪಮುನಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ. ಆ ಮರಿಯು ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆದು ಆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಡಿಸದಂತಾಗಲು ಅದನ್ನು ಒಯ್ದು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಈಜಲು ಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ಹಿಡಿಸದಂತಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಉಪಾಯ ಕಾಣದೇ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತಂದು ಹಾಕಿದ. ಸಮುದ್ರದ ಸಲಿಲ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸಂಚಾರಗೈದ ಆ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಲ್ಲಿಯ ಜಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿರುವ ಶಂಖಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಮತ್ತು

ಆ ದೈತ್ಯ ಕದ್ದ ವೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಬದರೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಮುನಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ವೇದವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಮುನಿಗಳೆ, ಈ ದೈತ್ಯನ ಕೈಗೆಸಿಕ್ಕು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣಶೀರ್ಣವಾದ ವೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದು ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಈ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಪೋಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಆ ಮುನಿ ಮಾಹಾತ್ಮರೆಲ್ಲರೂ ಆರೂ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ ಆ ವೇದರಾಶಿಯನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ತಂದರು. ಯಾರು ಯಾವ ವೇದಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಮೇಲೆ ತಂದರೋ ಅವರು ಆ ವೇದಕ್ಕೆ ಋಷಿ ಎನಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳು ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮಿಲಿತರಾಗಿ ತಾವು ತೊಳೆದು ತಂದ ವೇದರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಯಜ್ಞ ಹಾಗೂ ಷಡಂಗಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ ವೇದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಕಲಾವಿಕಲ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ದೊರಕಿದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ. ಆಗ ಅವರು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಮಹಾಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ. ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ದಂಡಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ದೇವತೆಗಳು:- ಪ್ರಭು, ಜಗನ್ನಾಥ, ಇದು ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯ ಕಾಲ. ನಿನಗೂ ಸಂತಸದ ಕಾಲ. ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಕಳೆದು ಹೋದ ವೇದಗಳೆಲ್ಲ ಮರಳಿ ದೊರೆತವು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಷ್ಟವಾದ ಯಜ್ಞಭಾಗ ಲಭಿಸಿತು. ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರಿಗೆ ನೀನು ಮಾಡಿದ ವೇದೋದ್ಧಾರದಿಂದ ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾವೀಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ನೀನು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಮಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ಒಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಡು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಯಾಗವು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಲಿ ಎಂದು ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಎಲ್ಲವಿಧಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳೂ, ಮರಣಾನಂತರ ಮೋಕ್ಷವೂ ದೊರಕಲಿ. ಮತ್ತು ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸವು ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಪ್ರದಾಯಕವಾದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಾಸವು ಆಗಲಿ. ಈ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳು ಅಕ್ಷಯ್ಯವಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ದೂರವಾಗಲಿ.

ವಿಷ್ಣು:- ನೀವು ಕೇಳಿದ ವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪ್ರಯಾಗ ಸ್ಥಳವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ. ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಭಗೀರಥನೆಂಬ ರಾಜನು ಜನಿಸಿ ದೇವಗಂಗೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಹರಿಯುವ ಯಮುನಾನದಿಯೊಡನೆ ಗಂಗೆಯು ಸಂಗಮಿಸಿ ಈ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರವು ತೀರ್ಥರಾಜ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದಾನ, ಆಚರಿಸಿದ

ತಪಸ್ಸು, ಗೈದ ವ್ರತ, ಜಪಿಸಿದ ಜಪ, ಹೋಮ, ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವು ಈ ತೀರ್ಥ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ನಾಶವಾಗುವವು. ಇಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ ಪಿತೃಗಳು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನು ಮಕರ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸರ್ವಪಾಪ ಲೋಪವಾಗುವದು. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬಂದವರಿಗೆ ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸಾಮೀಪ್ಯ ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾದ ಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಾನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ನಾನು ಈ ಬದರೀವನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವೂ ನೆಲೆಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಈ ಬದರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೂ ದೊರಕುವದು. ಈ ಬದರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯರು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರೇ ಸರಿ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದಿಂದ ಶಂಖಾಸುರನ ವಧ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳು — ಅಧ್ಯಾಯ - ೯೦

ಪೃಥುರಾಜ:- ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ, ಕಾರ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾಘ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ವಿಧಿ ಮತ್ತು ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನ, ಉದ್ಯಾಪನೆಗಳ ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ನಾರದ:- ಪೃಥುರಾಜ, ನೀನು ಸ್ವತಃ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಶಸಂಭೂತನಾಗಿರುವಿ. ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯವು ಯಾವದು ಇದೆ? ಆದರೂ ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಆಶ್ವೀನ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಏಕಾದಶೀ ದಿನದಂದು ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಗ್ರಾಮದ ನೈಋತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶೌಚವಿಧಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಮಲಮೂತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕಿವಿಗಿ ಜನಿವಾರವನ್ನು ಸುತ್ತಿನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹರವಿ. ತಲೆಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮುಖ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಶುದ್ಧವಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಗುದಭಾಗಕ್ಕೆ ಐದುಸಲ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ದುರ್ವಾಸನೆ ಹೋಗುವವರೆಗೆ ಪೃಷ್ಠವನ್ನು ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಳಿದು ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ಗುದಕ್ಕೆ ಐದು ಸಲ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಡಗೈಗೆ ಹತ್ತು ಸಲ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ತೊಳೆಯಬೇಕು ಅನಂತರ ಮತ್ತೆ ಬಲಗೈ ಎಡಗೈ ಎರಡಕ್ಕೂ ಏಳು ಸಲ ಮಣ್ಣು ಹಚ್ಚಿ ನೀರಿನಿಂದ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ

ಮೂರು ಮೂರು ಸಲ ಮಣ್ಣು ಬಳಿದು ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೃತ್ತಿಕಾ ಶೌಚವೆನ್ನುವರು. ಇದು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಶೌಚವಿಧಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಇದರ ಎರಡುಪಟ್ಟು, ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳು ಇದರ ಮೂರು ಪಟ್ಟು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಇದರ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಮೃತ್ತಿಕಾ ಶೌಚವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದರ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮೃತ್ತಿಕಾ ಶೌಚವನ್ನು, ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರ್ಧವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರರು ಅದರ ಅರ್ಧವನ್ನು ಮೃತ್ತಿಕಾ ಶೌಚಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಮೃತ್ತಿಕಾಶೌಚವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಮಂತ್ರಗಳೇ ಫಲಪ್ರದವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ದಂತಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜುವ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ನೀರಿನಿಂದ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮುಕ್ಕಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆಯುರ್ಬಲಂ ಯಶೋವರ್ಚಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪಶುವಸೂನಿಚ ।
ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಜ್ಞಾಂಚ ಮೇಧಾಂಚತ್ವಂ ನೋದೇಹಿ ವನಸ್ಪತೆ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ, ಆಲ, ಅರಳೆ ಅಥವಾ ಹಾಲಿರುವ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಮರದ ಹನ್ನೆರಡು ಬೆರಳು ಉದ್ದವಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಲ್ಲನ್ನು ಉಜ್ಜಬೇಕು. ಕ್ಷಯತಿಥಿ, ಏಕಾದಶೀ, ಪ್ರತಿಪದೆ ದಶಮಿ, ನವಮಿ, ಷಷ್ಠಿ, ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ರವಿವಾರದಂದು ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜಬಾರದು. ಹೀಗೆ ದಂತಧಾವನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹೂ ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಗಂಧ, ತಾಂಬೂಲಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ವಿಷ್ಣುಮಂದಿರ ಅಥವಾ ಶಿವಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವರಿಗೆ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ, ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿ, ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿ, ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿ, ಕೊಳಲು, ಕೊಂಬು, ತಬಲ, ತಂಬೂರಿ, ತಾಳ ಮುಂತಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳಿಂದ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೇವರಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ರಾಜೋಪಚಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಗಾಯನ ಮಾಡುವವರು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದರೇ. ನಾನು (ನಾರದ) ಒಮ್ಮೆ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ''ದೇವಾ, ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿರುತ್ತೀ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ.

ನಾಹಂ ವಸಾಮಿ ವೈಕುಂಠೇ ಯೋಗಿನಾಂ ಹೃದಯೇ ನಚ ।
ಮದ್ಭಕ್ತಾ ಯತ್ರ ಗಾಯಂತಿ ತತ್ರ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ನಾರದ ॥

ನಾರದ, ನಾನು ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಯೋಗಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಭಕ್ತರು ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗುಣಗಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.

ಸತ್ಪುರಾಣ ಕಥಾಂ ಶ್ರೋತುಂ ಮದ್ಭಕ್ತಾನಾಂಚ ಗಾಯನಂ ।
ನೇಚ್ಛಂತಿಯೇ ನರಾ ಮೂಢಾ ಮದ್ವೇಷ್ಯಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿಹಿ ॥

ಒಳ್ಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪುರಾಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಭಕ್ತರು ಹಾಡಿದ

ಗಾಯನವನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರು ಇಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಮೂಢ ಮಾನವರು ನನ್ನ ವೈರಿಗಳೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತ ರೂಪದಿಂದ ಹೇಳುವ ಮತ್ತು ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ ರೂಪದಿಂದ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಗಾಯಕರನ್ನೂ ತ್ಪಾರಾಣಿಕರನ್ನೂ ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರೋ ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿಯು ಅವರ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಉಂಟಾಗುವದು. ನನ್ನ ಪೂಜೆಗಿಂತ ನನ್ನ ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿರೀಷೋನ್ಮತ್ತ ಗಿರಿಜಾ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಶಾಲ್ಮಲೀ ಭವೈಃ ।
ಅರ್ಕಜೈಃ ಕರ್ಣಿಕಾರೈಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುನಾರ್ಚ್ಯಸ್ತಥಾ ಕ್ಷತೈಃ ॥

ಶಿರೀರ್ಷ ಹೂ, (ಶಿರಸಂಗಿ ಹೂ), ಧತ್ತೂರಪುಷ್ಪ, ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಬೂರಗದ ಹೂ, ಯಕ್ಕೀ ಹೂ, ಕಣಗಲೀ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಭತ್ತದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದಲೂ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಇದರಂತೆ ಮಹಾದೇವರನ್ನು ದಾಸವಾಳದ ಹೂ, ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಶಿರೀಷ ಪುಷ್ಪ, ಯೂಥಿಕಾ ಎಂಬ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ, ಜಾಜಿ ಹೂ, ಕೇದಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಏರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬಾರದು.

ಗಣೇಶಂ ತುಲಸೀಪತ್ರೈಃ ದುರ್ಗಾಂ ನೈವಚ ದೂರ್ವಯಾ ।
ಮುನಿ ಪುಷ್ಪೈಃ ತಥಾ ಸೂರ್ಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಾಮೋನಚಾರ್ಚಯೇತ್ ॥

ಗಣಪತಿಗೆ ತುಳಸೀ ಪತ್ರವನ್ನು ಏರಿಸಬಾರದು. ದುರ್ಗಾದೇವಿಗೆ ಗರಿಕೆಯನ್ನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಮುನಿ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಏರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸುಗಂಧಿ ಹೂಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿರ್ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾದ ಪುಷ್ಪ, ಗಂಧ, ಫಲ, ನೈವೇದ್ಯ, ತುಳಸೀ, ಧೂಪದೀಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳು ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ನಾನ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನಾದಿ ವಿಧಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೯೧

ನಾರದ:- ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಎಳ್ಳು, ಗಂಧ, ಅಕ್ಷತೆ, ಹೂ, ದೀಪ ಮೊದಲಾದ ಪೂಜಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೆರೆಹೊಂಡಗಳಿಗಿಂತ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಸರೋವರ ಪುಷ್ಕರಣಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ನದೀ, ನದಿಗಿಂತ ಎರಡು ನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಗಳು ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯದಾಯಕ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಇಂಥ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಸ್ನಾನಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಳುಗು ಹಾಕಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ ತೀರ್ಥದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ಓಂ ನಮಃ ಕಮಲನಾಭಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಜಲಶಾಯಿನೇ ।
ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಹೃಷೀಕೇಶ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯ ನಮೋಸ್ತುತೇ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಕಾರ್ತಿಕೇಹಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನಂ ಸುರೋತ್ತಮ ।
ತವ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಪಾಪಂ ಮೇ ದಾಮೋದರ ವಿನಶ್ಯತು ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾಸಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ದಾಮೋದರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನು, ವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ಶಿವನನ್ನು, ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಹೊಕ್ಕಳ ಪರ್ಯಂತ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳು ಎಳ್ಳು, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಚಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತುಳಸಿ ಮತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮೊದಲು ಮಲಾಪಕರ್ಷಣ ಸ್ನಾನ ಅನಂತರ ಮಂತ್ರಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ತ್ರಿಧಾಬೂತ್ ದೇವಕಾರ್ಯಾರ್ಥಾಯ ಯತ್ ಪುರಾಭಕ್ತಿಭಾವತಃ ।
ಸ ವಿಷ್ಣು ಸರ್ವ ಪಾಪಘ್ನಃ ಪುನಾತು ಕೃಪಯಾತ್ರಮಾಂ ॥
ವಿಷ್ಣೋರಾಜ್ಞಾ ಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ ಕಾರಣಾತ್ ।
ರಕ್ಷಂತು ದೇವಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಮಾಂ ಪುನಂತು ಸದೈವತೇ ॥
ಗಂಗಾದ್ಯಾಃ ಸರಿತಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಿರ್ಥಾನಿ ಜಲದಾನದಾಃ ।
ಸಸಪ್ತ ಸಾಗರಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಾಂ ಪುನಂತು ಜಲಾಶಯಾಃ ॥

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಎಳ್ಳಿನಿಂದ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದು, ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮುಂದಿನ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹರಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ವ್ರತಿಃ ಕಾರ್ತಿಕೇ ಮಾಸೇ ಸ್ನಾತಸ್ಯ ವಿಧಿವನ್ಮಮ ।
ಗ್ರಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ಮಯಾದತ್ತಂ ದನುಜೇಂದ್ರ ನಿಷೂದನ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡಿ ವೇದ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿ ತಾಂಬೂಲ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ತೀರ್ಥಾನಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾದೇ ವೇದಾಶ್ಚ ಮುಖಮಾಶ್ರಿತಾಃ ।
ಸರ್ವಾಂಗೇ ಸಂಸ್ಥಿತಾ ದೇವಾಃ ಪೂಜಿತಾಸ್ಯುರ್ದ್ವಿಜಾರ್ಚನಾತ್ ॥

ವೇದ ಪಾರಂಗತರಾದ ದ್ವಿಜರ ಬಲಗಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳು ವೇದಗಳು ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ದ್ವಿಜರ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ತುಳಸೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವೇದಾಧ್ಯಯನದಿಂದ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತುಳಸೀ ಪೂಜೆಯಿಂದಲೇ ಬರುವದು. ರಾಶಿರಾಶಿ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಿಲ ಮಾತ್ರವೂ ಪುಣ್ಯಮಾಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ತುಳಸೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ದೇವೈಸ್ತ್ವಂ ನಿರ್ಮಿತಾ ಪೂರ್ವ ಮರ್ಚಿತಾಸಿ ಮುನೀಶ್ವರೈಃ ।
ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ತುಳಸಿ ಪಾಪಂಹರ ಹರಿಪ್ರಿಯೇ ॥

ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ತುಳಸಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಪುರಾಣೋಕ್ತವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಆ ಪೌರಾಣಿಕರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ನಾನ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನಾದಿ ವಿಧಿ ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು | ಅಧ್ಯಾಯ - ೯೨

ನಾರದ:- ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಲ್ಕನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಅನ್ನದಾನ, ಗೋಗ್ರಾಸ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಿಂದ ಹರಿಕಥಾಶ್ರವಣ, ದೀಪದಾನ ಇವು ನಾಲ್ಕು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮಗಳು, ಪರಾನ್ನ, ಸ್ತ್ರಿಸಂಗ, ಪರನಿಂದೆ, ಪರಾಂಗನಾ ಸಹವಾಸ ಇವು ನಾಲ್ಕನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಬೇಳೆಯಾಗುವ ಕಾಳುಗಳನ್ನು, ಮಾಂಸ, ಉದ್ದು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಪರದ್ರೋಹ, ಪರಿಗ್ರಹ, ಎಳ್ಳಿನಎಣ್ಣೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗುರು, ಯತಿ, ವ್ರತಿ, ಸ್ತ್ರೀ, ರಾಜ, ಮಹಾತ್ಮರು ಇಷ್ಟು ಜನರ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ ಹಿಡಿದವರು ಮಾಡಬಾರದು. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ವಿಧವಾದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಮಾಂಸವು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಸಿಂಪಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸುಣ್ಣವು ಮಾಂಸ ಇದ್ದಂತೆ. ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಗಜನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಮಾಂಸ. ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ ಮಾಂಸ (ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ) ತಂಗಳ ಅನ್ನ, ಆಕಳು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಹೊರ್ತು ಬೇರೆ ಪಶುವಿನ ಹಾಲು, ದ್ವಿಜನಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ರಸಪದಾರ್ಥ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಯ ಉಪ್ಪು, ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತೆಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತ ನೀರು, ಕೇವಲ ತನಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬೇಯಿಸಿಕೊಂಡ ಅನ್ನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗುವದು, ಹಚ್ಚಿದ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ದಿನದ ನಾಲ್ಕನೇ ಪ್ರಹರದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟ, ಈ ನಾಲ್ಕು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ ಹಿಡಿದವರು ಮಾಡಬೇಕು. ನರಕ ಚತುರ್ದಶಿ ದಿವಸ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪದೇ ಎಣ್ಣೆಹಚ್ಚಿ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ವ್ರತಸ್ಥರು ಆ ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ದಿನ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ, ಬೆಳ್ಳೂಳ್ಳಿ, ಮುಗ್ಗಿಕಾಯಿ, ಛತ್ರಾಕ (ನಾಯಿಕೊಡೆ) ದೇಟು, ಮೂಲಂಗಿ, ಇಂಗು, ಸೋರೇಕಾಯಿ, ಬದನೇಕಾಯಿ, ಬೂದಿಗುಂದಳ, ಚಪ್ಪರಬದನೆ, ಬಳವಲಕಾಯಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ನಾಯಿ ಕಾಗೆಗಳು ಮುಟ್ಟಿದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಎರಡು ಸಲ ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಹೊತ್ತಿದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಇವಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಭಕ್ಷ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಅನಂತರ ಅವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ ವ್ರತ ಸಮಾಪ್ತಿಯ ನಂತರ ತಾನೂ ತಿನ್ನಬೇಕು.

ಕಾರ್ತಿಕದ ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಪೌರ್ಣಿಮೆಯವರೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ತಿಥಿಯಂದು ಒಂದೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಪದೆಯ ದಿನ ಬೂದಗುಂಬಳವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ದ್ವಿತೀಯಾ ದಿವಸ ಬದನೆಕಾಯಿಯನ್ನು, ತೃತೀಯಾ ದಿನ ಬೃಹತೀ ಫಲವನ್ನು ಚತುರ್ಥಿದಿನ ಮೂಲಂಗಿ, ಪಂಚಮಿದಿನ ಬಿಲ್ವ ಫಲ. (ಬೆಲಪತ್ರಿಕಾಯಿ) ಷಷ್ಠಿ ದಿವಸ ಕೊಡಸಿಗಿಯ ಹಣ್ಣು. ಸಪ್ತಮಿದಿನ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯನ್ನು, ಅಷ್ಟಮಿದಿನ ಟೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ನವಮಿದಿನ ಸೋರೆಕಾಯಿ ದಶಮಿ ದಿನ ಪಡವಲಕಾಯಿ, ದ್ವಾದಶಿದಿನ ಬೋರೆಕಾಯಿಯನ್ನು, ತ್ರಯೋದಶಿದಿವಸ ತರಕಾರಿ, ಚತುರ್ದಶಿದಿನ ದೇಟು,

ಪೌರ್ಣಿಮೆಯದಿವಸ ಶಿವನಿಮರದ ಹಣ್ಣುಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳ ರವಿವಾರದಂದು ತಿನ್ನಬಾರದು.

ಇದರಂತೆ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತ, ಜಾಗರ, ದ್ವಾದಶಿ ಪಾರಣ, ತಿಥಿ ತ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷ ಹರಿಪೂಜೆಯನ್ನೂ ದಾನ ಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ವಿಷ್ಣುವ್ರತ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವು ನೂರು ಯಜ್ಞಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿದೆ. ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದವರು ಕೇವಲ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ ಮಾಡಿದವರು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನ ವಿಧಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೯೩

ನಾರದ:- ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನ ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ಚತುರ್ದಶಿದಿನ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತುಳಸೀ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಂಟಪವನ್ನು ಹಾಕಿ ನಾಲ್ಕೂ ಬಾಗಿಲಗಳ ಮೇಲೆ ಹೂವಿನ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ನಾಲ್ಕೂ ಬಾಗಿಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ನಾಲ್ಕು ದ್ವಾರಪಾಲಕರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಪುಣ್ಯಶೀಲ, ಸುಶೀಲ, ಜಯ, ವಿಜಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಾಲ್ಕು ದ್ವಾರಪಾಲಕರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತುಳಸಿ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತೋಭದ್ರ ಮಂಡಲವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಸಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಐದು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಒಳಗೆ ಹಾಕಿದ ತೆಂಗಿನ ಫಲ ಸಹಿತ ಒಂದು ಕೊಡವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಹಿತನಾದ, ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲಕರನ್ನೂ ಆ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು.

ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ದ್ವಾದಶಿಯದಿನ ತನ್ನ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತ, ತ್ರಯೋದಶಿಯದಿನ ಅವನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ನೋಡಿದರು. ಚತುರ್ದಶಿದಿನ ಎಲ್ಲದೇವತೆಗಳು ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದವರು ಈ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಶದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬಂಗಾರದ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜಾ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಏಕಾದಶಿ ರಾತ್ರಿ ಹಾಡು ನರ್ತನ, ವಾದ್ಯ, ಪುರಾಣ, ಪ್ರವಚನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಣ ಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ ವಿಶೇಷ ಹರಿಪೂಜೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಜಾಗರಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಗೀತಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಯೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಜಾಗರೇ ಚಕ್ರಪಾಣಿನಃ ।
ಜನ್ಮಾಂತರ ಶತೋದ್ಭೂತೈಸ್ತೇ ಮುಕ್ತಾಃ ಪಾಪಸಂಚಯೈಃ ॥

ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಜಾಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿದವರು ಹಿಂದಿನ ನೂರು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪರಾಶಿಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಜಾಗರೇ ವಾಸವೇ ವಿಷ್ಣೋ ರ್ಗೀತಂ ನೃತ್ಯಂಚ ಕುರ್ವತಾಂ ।
ಗೋ ಸಹಸ್ರಂಚ ದದತಾಂ ಸಮಂ ಫಲಮುದಾಹೃತಮ್ ॥

ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಿನವಾದ ಏಕಾದಶಿ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹಾಡಿ ಕುಣಿದು ಸಂಗೀತ ಸೇವೆ, ನೃತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದವರಿಗೂ ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ ಸಹಸ್ರ ಗೋದಾನಿಗಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಪುಣ್ಯಫಲವು ಬರುತ್ತದೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಮೂವತ್ತಕ್ಕೆ ಕಡಮೆಯಾಗದಂತೆ ಪಂಡಿತ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ''ಅತೋದೇವಾ'' ಎಂಬ ಎರಡು ಋಕ್‌ಗಳಿಂದ ಎಳ್ಳು ಪಾಯಸ ಹಾಕಿ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂವತ್ತು ದಂಪತಿಗಳ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಕೊಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಭೋಜನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ತುಳಸಿ, ಕಪಿಲ ಗೋಗಳನ್ನೂ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಸಪತ್ನೀಕರಾದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಹಸುವನ್ನು ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಕೊನೆಗೆ

ವ್ರತಾದಸ್ಮಾಚ್ಚಯತ್ಪಾಪಂ ಸಪ್ತಜನ್ಮ ಕೃತಂ ಮಯಾ ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ನಾಶಮಾಯಾತು ಸ್ಥಿರಾಮೇಚಾಶು ಸಂತತಿಃ ॥

ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಏಳು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಲಿ. ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂತಾನವೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿ.

ಮನೋರಥಾಶ್ಚ ಸಫಲಾಃ ಸಂತು ನಿತ್ಯಂ ಮಮಾರ್ಚನಾತ್ ।
ದೇಹಾಂತೇ ವೈಷ್ಣವಂ ಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾ ಮತಿದುರ್ಲಭಂ ॥

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಈ ಸುವರ್ಣ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಪೂಜೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮನೋರಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ. ಈ ದೇಹದ ಅವಸಾನವಾದ ನಂತರ ಮುಂದೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅತಿ ದುರ್ಲಭವಾದ ಸ್ಥಾನ ನನಗೆ ದೊರಯಲಿ. ಎಂದು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಆ ಬಂಗಾರದ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿಸಿದ ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ರತ್ನಸಹಿತವಾಗಿ ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಇಷ್ಟಮಿತ್ರರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ತಾನು ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನ ವಿಧಿ ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ತುಳಸಿ ಮಹಾತ್ಮೆ ಜಾಲಂಧರನ ಉತ್ಪತ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೪

ಪೃಥು:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯ ಗಿಡದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈ ತುಳಸಿಯು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಿಯಳು ಹೇಗೆ ಆದಳು? ತುಳಸಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು? ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಳು? ಮಹಿಮೆ ಏನು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ನಾರದ:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ಶಿವನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆ ಶಚೀಪತಿ. ಆ ಶಿವಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಆಕಾರದ ಕೆಂಗಣ್ಣಿನ ಕ್ರೂರ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಇಂದ್ರ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದ. ''ಶಿವ ಎಲ್ಲಿ? ಶಂಕರ ಎಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ?'' ಎಂದು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಉಗ್ರ ಪುರುಷನು ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಬಂದಿತು ಆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಗೆ. ಉತ್ತರ ಕೊಡದೇ ಮೂಕಮಂಥರನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಆ ಘೋರ ಪುರುಷನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದ ದೇವತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮ.

ಇಂದ್ರ :- ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೆ, ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೂ ನೀನು ಏಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ? ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ಈ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಕೊಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ವಜ್ರದಿಂದ ಆ ಕಾಳಪುರುಷನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ. ಅದರಿಂದ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಕಂಠವು ಕಪ್ಪು ಆಯಿತು. ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಯಿತು. ರುದ್ರದೇವರು ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನರಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸುರಗುರು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಕೈ ಮುಗಿದು ಮಹಾರುದ್ರ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತೊಡಗಿದರು.

ನಮೋ ದೇವಾಧಿದೇವಾಯ ತ್ರ್ಯಂಬಕಾಯ ಕಪರ್ದಿನೇ
ತ್ರಿಪುರಘ್ನಾಯ ಶರ್ವಾಯ ನಮೋಂಧಕ ನಿಷವಾದಿನೇ ॥

ಕಾಲಾಂತಕಾಯ ಕಾಲಾಯ ಕಾಲಭೋಗ ಧರಾಯಚ ।
ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಶಿರೋಹಂತ್ರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ನಮೋನಮಃ ॥

ಹೀಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಮಾಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಮಹಾದೇವರು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ''ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ ದಂಡಪ್ರಣಾಮ ಹಾಕಿದ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿ:- ಮಹಾದೇವ, ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಶರಣು ಬಂದ ಈ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ನಿನ್ನ ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯ ಕೆಂಗಕಿಡಿಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೋ.

ಮಹಾದೇವ:- ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಆಗಲಿ. ಇಂದು ನನ್ನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಗೆ ಆಹುತಿ ಆಗಲಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಜೀವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನನ್ನ ಹಣೆಯ ನಡುವಿನ ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಆ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯ ಕಣಕಿಡಿಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದನ್ನು ಈಗ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬಾಧಿಸಿದಂತೆ ದೂರ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ಶಂಕರನು ತನ್ನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಸೆದುಬಿಟ್ಟ. ಅದು ಗಂಗಾಸಾಗರದ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಮಗು ಮೈದಾಳಿ ರೋದನ ಮಾಡತೊಡಗಿತು ಆ ಎಳೆ ಕೂಸಿನ ಅಳುವ ರೋದನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಭೂಮಿ ನಡುಗಿತು. ಸ್ವರ್ಗ ಗಡಗಚಿಕ್ಕಿತು. ಸತ್ಯಲೋಕ ಸಂತ್ರಸ್ತವಾಯಿತು. ಇದು ಏನು ಇರಬಹುದೆಂದು ಕೌತುಕಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಆಗಮಿಸಿದ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮದ ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ. ಸಮುದ್ರರಾಜನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಗು ಆಡುತ್ತ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸಮುದ್ರನಾಥನನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಸಮುದ್ರ, ಈ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಈ ಶಿಶು ಯಾರ ಮಗ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು? ಇದರ ರೋದನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳೇ ಭಯಕಂಪಿತವಾಗಿವೆ.

ಸಮುದ್ರ:- ಇವನು ಗಂಗಾ ಸಿಂಧು ಸಂಗಮದಿಂದ ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ನನ್ನ ಮಗ. ಇವನಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ನೀನು ಜಾತಕರ್ಮಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸಮುದ್ರರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದ. ಆಗ ಅದೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಮಗು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ನಿಡಿದಾದ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗತೊಡಗಿತು. ಬಲವಾಗಿ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮತ್ತೆ ಜಗ್ಗಿ ಜಗ್ಗಿ ಎಳೆದಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಬಹಳ ನೋವು ಉಂಟಾಗಿ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದವು. ಆ ದೈತ್ಯ ಬಾಲಕನ ಕಪಿ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು ಬೇಕಾಗಿಹೋಯಿತು. ಆ ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಹೇಗೋ ಕೊಸರಾಡಿ ತಮ್ಮ ಉದ್ದಗಡ್ಡವನ್ನು ಆ ಮಗುವಿನ ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನುಡಿದರು ಸಮುದ್ರನಾಥನನ್ನು ಕುರಿತು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಈ ಬಾಲಕನು ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ (ಜಲ) ನೀರು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಜಲಂಧರ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಲಿ. ಇವನು ಈಗಲೇ ತರುಣನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾಗಲಿ. ರುದ್ರನ ಹೊರತು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಇವನು ಅವಧ್ಯನಾಗಲಿ.

ನಾರದ:- ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹೀಗೆ ವರಕೊಟ್ಟು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು, ಜಲಂಧರನಿಗೆ ದೈತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿ ತಾವು ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದರು. ಮಗನ ಈ ವೈಭವವನ್ನು ಕಂಡು ಸಮುದ್ರನಾಥನಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ವನು ಕಾಲನೇಮಿಯ ಮಗಳಾದ ವೃಂದಾ ಎಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರೆತಂದು ಜಲಂಧರನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಇಂಥ ವೀರವರೇಣ್ಯನಾದ ಅಳಿಯನಿಗೆ

ಕಾಲನೇಮಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ಸುಂದರಿಯಾದ ವೃಂದಾ ಎಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ಕಾಲನೇಮಿಯ ಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರದ ದೈತ್ಯಧುರೀಣರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಲನೇಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಜಲಂಧರನ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಲನೇಮಿಯ ಪರಿವಾರ ವರ್ಗದ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಜಲಂಧರನು ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಏಕಛತ್ರಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಆಳತೊಡಗಿದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ತುಳಸಿ ಮಹಾತ್ಮೆ ಜಾಲಂಧರನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಜಾಲಂಧರನ ದಿಗ್ವಿಜಯ, ದೇವತೆಗಳ ಪರಾಜಯ ಅಧ್ಯಾಯ - ೯೫

ನಾರದ:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಸೋಲು, ಸಾವು, ನೋವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ದೈತ್ಯ ದಾನವರು ಪಲಾಯನಗೈದು ಪಾತಾಳ ಸೇರಿದರು. ಈಗ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಪುತ್ರನಾದ ಜಾಲಂಧರನ ದೈತ್ಯ ಶಾಸನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾತಾಳ ಮೂಲದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದರು ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯದಾನವರು. ಎಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ ಆ ಸಿಂಧುಸುತ. ಒಂದು ದಿನ ಜಾಲಂಧರನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ ರಾಹುವಿನ ರುಂಡ ಕಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರುಗಳಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೇಳಿದ.

ಜಾಲಂಧರ:- ಗುರುಗಳೆ, ಈ ರಾಹುವಿನ ತಲೆ ಕಡಿದವರು ಯಾರು?

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ:- ಹಿಂದೆ ದೇವದಾನವರು ಕೂಡಿ ಹಾಲಿನ ಹೆಗ್ಗಡಲನ್ನು ಕಡೆದರು ಅಮೃತವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ. ಆ ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರದಿಂದ ಉದಯಿಸಿ ಬಂದ ರತ್ನಗಳು ಅಮೌಲ್ಯ, ಅತುಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅನೇಕ. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ತಾವೇ ಸೆಳೆದೊಯ್ದರು. ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಕೌಸ್ತುಭ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ಕಾಮಧೇನು, ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಚಂದ್ರ, ಅಪ್ಸರೆಯರು, ಐರಾವತ, ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಪಾರಿಜಾತ ಮುಂತಾದ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದು ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಮರಗಣಾಧೀಶರೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಸಮುದ್ರ ಮಂಥನದ ಮಹಾಫಲವಾದ ಅಮೃತವು ದೈತ್ಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ವಿಷ್ಣು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ದಕ್ಕಗೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಬಂದಿತು ಆ ಸಮುದ್ರ ಕುಮಾರನಿಗೆ. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದ ಒಬ್ಬ ದೂತನನ್ನು. ದೈತ್ಯರಾಜನ ಆ ದೂತನು ಒಂದು ಗರ್ವದ ಪರ್ವತವೇ ಆಗಿದ್ದ. ಅವನು ದೇವೇಂದ್ರನ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗರ್ವದಿಂದ ಬೀಗಿ ಬಿಗುಮಾನದಿಂದಲೇ ನುಡಿದ.

ದೂತ:- ದೇವೇಂದ್ರ, ನಾನು ಸಮುದ್ರ ಪುತ್ರನಾದ ಜಲಂಧರನ ದೂತ. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳು ''ಇಂದ್ರ, ನೀನು ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಸಮುದ್ರನನ್ನು ಮಂದರ ಪರ್ವತವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕಡೆದು ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ

ಅಮೃತ, ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನು ನೀವು ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಪಡೆದಿರಿ? ಸಮುದ್ರ ನನಗೆ ತಂದೆಯಾಗಬೇಕು. ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಬಂದ ರತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಮುದ್ರನ ಮಗನಾದ ನನಗೆ ಸೇರಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೂ ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಕಡಲಿನ ಒಡಲಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು'' ಜಾಲಂಧರನ ದೂತನ ಈ ಗರ್ವಾಂಧ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆಯಿತು ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವನು ಕುಪಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಂಯಮವನ್ನು ತಾಳಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದ.

ಇಂದ್ರ :- ದೂತನೆ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಡಲನ್ನು ಕಡೆದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಭೂಲೋಕದ ಗುಡ್ಡಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಾರಾಡತೊಡಗಿದವು. ಅದರಿಂದ ಲೋಕಸಂಹಾರವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಅವುಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದೆ. ಆಗ ಭಯಭ್ರಾಂತವಾದ ಪರ್ವತಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆ ಸಮುದ್ರರಾಜನು ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಜಲೋದರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಆ ಪರ್ವತಗಳು ನನ್ನ ವೈರಿಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸತೊಡಗಿದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಸಮುದ್ರರಾಜ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಆ ಸಮುದ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಆ ರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಂತೆ ಸಮುದ್ರದ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಶಂಖಾಸುರನು ದೇವತೆಗಳ ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿದ. ಆದುದರಿಂದ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಉಪೇಂದ್ರನು ಅಗಾಧವಾದ ಸಾಗರದ ಆಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಶಂಖಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಸಮುದ್ರರಾಜನನ್ನು ಮಂದರ ಬೆಟ್ಟ ಇಟ್ಟು ಕಡೆದೆವು. ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟ ಆ ನದೀ ನಾಥನನ್ನು ನಾನು ಕಡೆದದ್ದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನು?

ಜಲಂಧರನ ದೂತನು ದೇವೇಂದ್ರನ ಈ ನಿರೂಪವನ್ನು ತಂದು ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಸಿಡಿದೆದ್ದ. ಸಿಂಹದಂತೆ ಗುಡುಗಿದ. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನ ತುಟಿಗಳು ಅದರತೊಡಗಿದವು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ದಿಕ್‌ದಿಗಂತಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾತಾಳ ಕುಹರದಿಂದಲೂ, ದಿಗ್ಗನೇ ಎದ್ದು ಬಂದರು ದೈತ್ಯದಾನವರು. ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದೇವಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಅಮರಾವತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರು.

ದೇವದಾನವರ ನಡುವೆ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮ ನಡೆಯಿತು ಆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಘೋರಾಯುಧಗಳಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ದಾನವರು ಮಡಿದು ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಬಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಗುರು ಶುಕ್ರರು ತಮ್ಮ ಸಂಜೀವಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಬದುಕಿಸಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಂತೆ ದೇವಗುರುಗಳಾದ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೃತಪ್ರಾಯರಾಗಿ ಬಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯೌಷಧಿಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಬದುಕಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಹೋದ ಜಲಂಧರ, ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೆಂಗಿಡಿಗಳನ್ನು ಉದರಿಸುತ್ತ ಕಟುವಾಗಿ ನುಡಿದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ.

ಜಲಂಧರ:- ಗುರುಗಳೆ, ನಾನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಿಕರದಿಂದ ಕಾದಿ, ಹಣಾಹಣಿ ಹೋರಾಡಿ , ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂದು ಒಗೆದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತೆ ಪುಟಿಚಂಡಿನಂತೆ

ಪುಟಿದೆದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹೇಗೆ? ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಸಂಜೀವಿನಿ ವಿದ್ಯೆಯು ನಿಮ್ಮೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಈ ದೇವ ಸೇನೆಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ರಹಸ್ಯ ಏನು?

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ:- ದೈತ್ಯರಾಜ, ದೇವತೆಗಳ ಆಚಾರ್ಯನಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ನನ್ನಷ್ಟೇ ಚತುರ. ಒಳ್ಳೇ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಕ. ಈಗ ಅವನು ದ್ರೋಣ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯೌಷಧಿಗಳನ್ನು ತಂದು ತೇದು ಅರೆದು ಹಾಕಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಮೃತಪತಿತರಾದ ಸುರಸೈನಿಕರನ್ನು ಮರಳಿ ಬದುಕಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎದ್ದುನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ನೀನು ಒಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡು. ಮೃತ ಸಂಜೀವಿನಿ ಔಷಧಿಗಳು ತುಂಬಿರುವ ಆ ದ್ರೋಣಚಾಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಂದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಿಡು.

ಗುರು ಶುಕ್ರರ ಈ ಸಲಹೆ ಸಮಯೋಚಿತ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿತು ಆ ದೈತ್ಯ ದೊರೆಗೆ. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಓಡಿದ ದ್ರೋಣಗಿರಿಗೆ. ತನ್ನ ದೈತ್ಯಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಆ ಬಾನುದ್ದ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕಿತ್ತಿದ. ಪ್ರಚಂಡ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿದ. ಸಮುದ್ರದ ಆಗಾಧ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಒಗೆದ. ಮರುಚಣದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಾಮ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಓಡಿ ಬಂದ. ಕೆಚ್ಚೆದೆಯಿಂದ ಕಾದಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದ ಸುರಸೈನಿಕರನ್ನು. ಅವನ ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತದಿಂದ ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತರಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ಧಾರಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟುದುದನ್ನು ಕಂಡು ದ್ರೋಣಗಿರಿಗೆ ದಿವ್ಯೌಷಧಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಓಡಿದರು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಟ್ಟವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಜಲಂಧರ ಕಡಲಿನ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ತೀರ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು ಆ ಸುರಗುರುವಿಗೆ. ಆಗ ಅವರು ನಿರಾಶೆಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ಬೃಹಸ್ಪತಿ:- ದೇವತೆಗಳೇ, ಓಡಿರಿ. ಈ ಜಲಂಧರನನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಗೆಲ್ಲಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಇವನು ರುದ್ರಾಂಶಸಂಭೂತ. ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹಿಂದೆ ದೇವೇಂದ್ರ ಎಷ್ಟು ಭವಣೆಪಟ್ಟ ಎನ್ನುವದನ್ನು ನೀವು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ದೇವಗುರುವಿನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಯವಿಹ್ವಲರಾದರು ಎಲ್ಲ ಸುರಸಮೂಹದ ಜನರು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದರು. ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೇವತೆಯೂ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ದೇವತೆಗಳ ಸೇನಾಬಲವೆಲ್ಲವೂ ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಜಲಂಧರನು ಜಲಭೇರಿಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ನಿರ್ಜರರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ ದೈತ್ಯರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೈತ್ಯರಿಂದ ವಿದ್ರುತೋಪದ್ರುತರಾಗಿ ಸುರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಸುವರ್ಣಗಿರಿಯೆನಿಸಿದ ಮೇರುಪರ್ವತದ ಗಹನ ಗೂಢ ಗವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡರು. ಅತ್ತ ಜಾಲಂಧರನು ದೇವತೆಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಶುಂಭ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಆ ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಜಾಲಂಧರನ ದಿಗ್ವಿಜಯ, ದೇವತೆಗಳ ಪರಾಜಯ ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಭಯಗ್ರಸ್ಥರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ತೋತ್ರ | ಅಧ್ಯಾಯ - ೯೬

ನಾರದ:- ದಾನವೇಂದ್ರನಾದ ಜಾಲಂಧರನು ತಮ್ಮನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಮೇರುಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಭೀತಿಗ್ರಸ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗಿದರು. ಭಯ ಭ್ರಾಂತರಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಶರಣುಹೋದರು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಉಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ದೇವತೆಗಳು:-

ನಮೋ ಮಚ್ಛ್ಯಕೂರ್ಮಾದಿ ನಾನಾ ಸ್ವರೂಪೈಃ
ಸದಾ ಭಕ್ತಕಾರ್ಯೋದ್ಯತಾಯಾರ್ತ್ತಿ ಹಂತ್ರೇ ।
ವಿಧಾತ್ರಾದಿ ಸರ್ಗಸ್ಥಿತಿ ಧ್ವಂಸ ಕರ್ತ್ರೇ ಗದಾಶಂಖ
ಪದ್ಮಾದಿ ಹಸ್ತಾಯತೇಽಸ್ತು ॥೧॥
ರಮಾವಲ್ಲಭಾ ಯಾಸುರಾಣಾಂ ನಿಹಂತ್ರೇ
ಭುಜಂಗಾರಿ ಯಾನಾಯ ಪೀತಾಂಬರಾಯ ।
ಮಖಾದಿ ಕ್ರಿಯಾಪಾಕ ಕರ್ತ್ರೇ ವಿಕರ್ತ್ರೇ
ಶರಣ್ಯಾಯ ತಸ್ಮೈನತಾಃಸ್ಮೋ ನತಾಃ ಸ್ಮಃ ॥೨॥
ನಮೋ ದೈತ್ಯ ಸಂತಾಪಿತಾ ಮರ್ತ್ಯ ದುಃಖಾಚಲ ಧ್ವಂಸ
ರಂಭೋಲಯೇ ವಿಷ್ಣವೇ ತೇ
ಭುಜಂಗೇಶ ತಲ್ಪೇಶಯಾಯಾರ್ಕ ಚಂದ್ರದ್ವಿನೇತ್ರಾಯ
ತಸ್ಮೈನತಾಃಸ್ಮೋ ನತಾ ಸ್ಮಃ ॥೩॥

ಮಚ್ಛ್ಯಕೂರ್ಮಾದಿ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಎಲ್ಲರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಜೀವರ ಹುಟ್ಟು ಉಳಿವು ಅಳಿವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಕರ್ತಾ ಆಗಿ ನೀನೇ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವೆ. ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ರಮಾದೇವಿಯ ಹೃದಯ ವಲ್ಲಭನಾದ ನೀನು ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವೆ. ಗರುಡವಾಹನನಾದ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೀಹರೇ. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ವೈದಿಕ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವವ ನೀನೇ. ನೀನು ಸ್ವಯಂಭೂ, ಜಗದುತ್ಪಾದಕ. ನಿನಗೆ ಉತ್ಪಾದಕ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ನಮೋ ನಮಃ ನಮೋ ನಮಃ.

ದೈತ್ಯರಿಂದ ಸಂತಾಪಗೊಂಡ ದೇವತೆಗಳ ದುಃಖದ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಕಡಿದೊಟ್ಟುವ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ, ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿರುವ, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರೇ ಎರಡು ಕಣ್ಣಾಗಿ ಉಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನಾವು ನಮಿಸುವೆವು. ವಂದಿಸುವೆವು.

ನಾರದ:- ದೇವತೆಗಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸಿದ ಈ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಕಷ್ಟವಿನಾಶನ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದೂ ದುಃಖ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ದೇವತೆಗಳ ಈ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಕೂಡಲೇ ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಒಡಮುರಿದು ಮೇಲೆದ್ದ. ಗರುಡನನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ.

ವಿಷ್ಣು:- ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಜಲಂಧರ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ನಿರ್ವಾಸಿತರಾದ ಆ ದೇವತೆಗಳು ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಜಾಲಂಧರನ ಕೂಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ:- ನಾಥ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮನದನ್ನೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಮೇಲೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಹಾ ಭಕ್ತೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ಸೋದರನಾದ ಜಲಂಧರನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲುವಿ?

ವಿಷ್ಣು:- ರುದ್ರನ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ. ಮಹಾದೇವನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ವರವೂ ಉಂಟು. ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನಿಗೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ. ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮ ನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ? ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ವಾಹನವಾದ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹಾರುತ್ತ ಹರಿಯು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಜಾಲಂಧರನಿಗೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ ಘನಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಜಾಲಂಧರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಸಮರ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಜಾಲಂಧರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ವಿಷ್ಣು:- ದೈತ್ಯೇಂದ್ರ, ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು. ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

ಜಲಂಧರ:- ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸೋದರಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಮಡದಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸು ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ.

ಜಲಂಧರನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನ ಜಲಂಧರ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ರಮಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಹೋಗಿ ವಾಸಿಸಿದ.

ಇತ್ತ ಜಲಂಧರನು ಇಂದ್ರಾದಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯದಾನವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ತಾನು ಮತ್ತೆ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೇ ರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು ತಂದು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿದ. ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ನಿಶುಂಭನನ್ನು ಅಧಿರಾಜನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಇದ್ದ ಶೇಷ ಮೊದಲಾದ ಹಾವಿನ ಜಾತಿಯ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡಲು ಬಿಟ್ಟ. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಸಿದ್ಧರನ್ನು ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಮಾನವರನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಳಿದ. ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೂ ದುಃಖಿತನಾಗಲಿ ಬೇನೆ ಬಡಿದವನಾಗಲಿ ಸೊರಗಿ ಕೊರಗಿದವನಾಗಲಿ, ದರಿದ್ರನಾಗಲಿ, ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತುಷ್ಟರೂ ಪುಷ್ಟರೂ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟರೂ ಶೌಚಾಚಾರದಿಂದ ಶಿಷ್ಟರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಜಾಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಜಾಲಂಧರನು ಧರ್ಮಶಾಸನವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದಾಗ ನಾನು ಅವನ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವನ ಸೋದರಿಯ ಗಂಡನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣರನ್ನು ಕಂಡು ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜಲಂಧರನ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಭಯಗ್ರಸ್ಥರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ತೋತ್ರ ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಪಾರ್ವತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾಲಂಧರನ ಮನೋವಿಕಾರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೯೭

ನಾರದ:- ನಾನು ಜಾಲಂಧರನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನು ನನ್ನನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ.

ಜಾಲಂಧರ:- ಬ್ರಹ್ಮನ್, ತಾವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದೀರಿ? ನೀವು ಹೋದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ, ಕೇಳಿದ್ದರೆ, ತಿಳಿಸಿರಿ.

ನಾರದ:- ದೈತ್ಯರಾಜ, ನಾನು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಸಹಜವಾಗಿ. ಆ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳದೇ ಒಂದು ತೋಪುವನ ಇದೆ. ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರ ಅದರ ಹರವು. ಅಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕಾಮಧೇನುಗಳು ಹಸಿರು ಮೇಯುತ್ತಲಿವೆ. ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ರತ್ನಪ್ರಭೆಯಿಂದ ದೇದಿಪ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕಾನನದ ಕಾವಣ. ಅಲ್ಲಿಯ ಚಿಗುರೆಲೆಯ ಛಾವಣಿಯ ಕೆಳಗೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದ ಚಂದ್ರಚೂಡ. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಮ್ರಾಜ್ಞಿಯಂತೆ ಇರುವ ಚಲ್ವಿಕೆಯ ಪುತ್ಥಳಿ ಒಂದು ಮಿಂಚುತ್ತಿತ್ತು. ರೂಪದ ಖಣಿಯಾದ ಆ ರಮಣೀಮಣಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿ. ಪರಶಿವನ ಆ ಸೌಭಾಗ್ಯಸಿರಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ದಟ್ಟ ಕುತೂಹಲ ನನಗೆ. ಅವನು ಜಾನ್ಹವೀಧರ. ನೀನು ಜಲಂಧರ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ವೈಭವ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಶಿವಪುರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರ ಐಶ್ವರ್ಯ ಸುಖ ಸಮಾಧಾನ ಸಿದ್ಧಿ ಸಮೃದ್ಧಿ ಗೌರವ ವೈಭವ ಎಲ್ಲವೂ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿವೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೊರತೆಯೆಂದರೆ ಪಾರ್ವತಿಯಂಥ ರೂಪಶ್ರೀಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಭಾವ. ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ ಅನೇಕ ಅಪ್ಸರೆಯರು, ಅಸಂಖ್ಯ ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯರು, ಅಪರಿಮಿತ ನಾರಿಯರು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ಆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪಾಸಂಗಕ್ಕೂ ಸರಿದೂಗುವದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಗೌರಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಇಂಥ ಅಪರೂಪ ಲಾವಣ್ಯದ

ಲಲಿತಲತಾದೃಷ್ಟಿಯಂತೆ ಇರುವ ಆ ಶಿವನ ಲಲನಾಮಣಿಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯೆಲ್ಲಿ? ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ ವಿರಕ್ತನಾದ ಮಹಾದೇವನೂ ಕೂಡ ಅವಳ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವಳ ವಶವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಮವೈರಿಯೂ ಆ ಕಾಮಿನಿಯ ಕಮನೀಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅವಳೊಡನೆ ಕಾಮಕೇಲೀಲೋಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಗೌರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಅಂಥ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಅಪ್ಸರೆಯರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಒಬ್ಬ ಅಪ್ಸರಾಂಗನೆಯೂ ಪಾರ್ವತೀ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನರೂಪವುಳ್ಳವಳು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ದೈತ್ಯೇಂದ್ರ, ನೀನು ಎಲ್ಲ ರತ್ನಗಳ ಒಡೆಯನೇನೋ ಆಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀ ರತ್ನದ ಉಪಭೋಗವೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಮೃದ್ಧಿ ವೈಭವ ಎಲ್ಲವೂ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ನಾರದರು ಹೋದಬಳಿಕ ಪಾರ್ವತಿಯ ರೂಪಾತಿಶಯ ಬಣ್ಣನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹುಚ್ಚನಾಗಿ ಹೋದ ಜಲಂಧರ. ಕಾಮಜ್ವರ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು ಆ ಲಲನಾ ಲಂಪಟನಿಗೆ. ಅನಂತರ ಅವನು ಸಿಂಹಿಕೆಯ ಮಗನಾದ ರಾಹುನನ್ನು ಕರೆದು ಕಾಮದೂತನನ್ನಾಗಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕೈಲಾಸಪತಿಯ ಕಡೆಗೆ. ಕಾಮಾಂಧನಾದ ಆ ದೈತ್ಯ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡ. ರಾಹು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಬೆಳೆಸಿದ. ನಂದಿ ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟ. ಮಹಾದೇವರು ಹುಬ್ಬಿನ ಸನ್ನೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದದ್ದು ಏಕೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ರಾಹು ಹೇಳಿದ.

ರಾಹು:- ಎತ್ತನ್ನು ಹತ್ತಿ ಓಡಾಡುವ ಶಿವನೇ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಜಾಲಂಧರನ ಮಹಾಪ್ರಭುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ''ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೇ ರತ್ನಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ಒಡೆಯನಾದ ನಾನೇ ಅಧಿಪತಿ. ನಾನೇ ಸರ್ವರತ್ನೇಶ್ವರ. ನೀನು ದಿಗಂಬರ ಮೇಲೆ ಸ್ಮಶಾನವಾಸಿ. ನಿನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುಂಡಮುಂಡಗಳ ಮಾಲೆ. ಇಂಥ ನಿನಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪುವಳು? ಅವಳೊಂದು ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ. ನಾನು ರತ್ನೇಶ್ವರ. ಅವಳು ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯ. ಭಿಕ್ಷುಕನಾದ ನಿನಗೆ ಅವಳು ಸರ್ವಥಾ ಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲ.''

ರಾಹುವಿನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಹಾದೇವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬುಗಂಟು ಹಾಕಿತು. ಮಹಾದೇವರ ಆ ಎರಡು ಹುಬ್ಬುಗಳ ನಡುವಿನ ಭಾಗದಿಂದ ಓರ್ವ ಭೀಕಾರಾಕರದ ರೌದ್ರ ಪುರುಷ ಉದಿಸಿಬಂದ. ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಧ್ವನಿ, ಸಿಂಹದ ಮುಖ, ಜೋಲುನಾಲಿಗೆ, ಉರಿಯುವ ಕಣ್ಣು, ನಿಮಿರಿದ ಕೂದಲು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರೌದ್ರ ಪುರುಷನು ಶಿವನ ಎದುರು ನಿಂತ ರಾಹುವನ್ನೇ ನುಂಗಬೇಕೆಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ. ಆಗ ರಾಹುವು ಕೂಗಿಕೊಂಡ ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕು.

ರಾಹು:- ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲನಾದ ಮಹಾದೇವ, ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ನನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಈ ರೌದ್ರಪುರುಷನು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

ಮಹಾದೇವ:- ಈ ರಾಹುನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಇವನು ದೂತ. ದೂತರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು.

ಮಹಾದೇವರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ರೌದ್ರಪುರುಷನು ರಾಹುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ.

ರೌದ್ರ:- ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಹಸಿದು ಕಂಗಾಲ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಹಸಿವು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಡುತ್ತಲಿದೆ. ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ?

ಮಹಾದೇವ:- ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ತಿಂದು ಬದುಕು.

ಹೀಗೆ ಮಹಾದೇವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ರೌದ್ರಪುರುಷನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಮೈ ಕೈಕಾಲುಗಳ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ತಿನ್ನಹತ್ತಿದ. ಭೀಕರವಾದ ಕ್ಷುಧೆಯಿಂದ ಅವನು ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟ. ರುಂಡ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾದೇವ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನುಡಿದ.

ಮಹಾದೇವ:- ನೀನು ಕೀರ್ತಿಮುಖ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನನ್ನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕೂಡು. ನನ್ನ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರು ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಅಂದಿನಿಂದ ಕೀರ್ತಿಮುಖನು ಮಹಾದೇವರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲು ಅವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡುವ ಶಿವಪೂಜೆಯೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು. ರೌದ್ರ ಪುರುಷನು ರಾಹುವನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಮಹಾದೇವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ. ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಕೂಡಲೇ ರಾಹುವು ಅತ್ಯಂತ ನೀಚರಾದ ಬರ್ಬರ ಜಾತಿಯ ಜನರ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದ. ಅದರಿಂದ ರಾಹುವಿಗೆ ಬರ್ಬರೋದ್ಭೂತ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಆ ರೌದ್ರ ಪುರುಷನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದ ಆ ರಾಹುವಿಗೆ ತಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಅವನು ಜಲಂಧರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಪಾರ್ವತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾಲಂಧರನ ಮನೋವಿಕಾರ ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಎಲ್ಲ ದೇವದೇವತೆಗಳ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುದರ್ಶನ ನಿರ್ಮಾಣ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೮

ನಾರದ:- ರಾಹುವಿನ ಬಾಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ ಜಲಂಧರ. ಕೋಟಿಕೋಟಿ ದೈತ್ಯಸೇನೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ. ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟ. ಅವನ ಚಂಡೋದ್ದಂಡವಾದ ದೈತ್ಯಸೇನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ಶುಕ್ರರು. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹಸುವಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ರಾಹು ನಡೆದ. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಅಪರಂಪಾರ ದೈತ್ಯಸೇನೆ. ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಲಂಧರ. ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅವನು ಆಜ್ಞೆನೀಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ನಡೆದಾಗ ಅವನ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಕಿರೀಟವು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಬಿತ್ತು. ಅಪಶಕುನವನ್ನು ತೋರಿತು. ಜಲಂಧರನ ಈ ಸಮರಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂಭ್ರಾಂತರಾದ ಸುರೇಶ್ವರರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು.

ದೇವತೆಗಳು:- ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮಗೆ ಈ ಜಾಲಂಧರನ ಜಾಲ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ ! ದೇವತೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಜಲಂಧರನನ್ನು ನೀನು ಸಂಹರಿಸು.

ದೇವತೆಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾದೇವನು ನಕ್ಕು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಿದ.

ಮಹಾದೇವ:- ವಿಷ್ಣುವೇ, ನೀನು ಹಿಂದೆ ಜಲಂಧರನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದೆ. ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟೆ?

ವಿಷ್ಣು:- ಅವನು ನಿನ್ನ ಅಂಶ ಸಂಭವ. ಮೇಲೆ ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಸಹೋದರ. ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು.

ಮಹಾದೇವ:- ಈಗ ಇದ್ದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಜಾಲಂಧರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಅಂಶ ಕೊಡಲಿ.

ಮಹಾದೇವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಮಹಾತೇಜಸ್ಸು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಮಹಾದೇವರು ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ಒಂದು ಚಕ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಳಿದ ತೇಜಃಶೇಷದಿಂದ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು ಪರಮೇಶ್ವರ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಲಂಧರನು ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಪರಿವಾರ ಉಳ್ಳ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸೇನಾಸಾಗರದೊಂದಿಗೆ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಮಹಾದೇವರ ಅನುಚರರಾದ ನಂದಿ, ಗಣಪತಿ, ಸ್ಕಂದ ಮುಂತಾದ, ಗಣಾಧೀಶರು ತಮ್ಮ ಶಿವಗಣ ಪ್ರಮಥಗಣದಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಶಿವಸೇನೆ ಹಾಗು ದೈತ್ಯಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ನಡೆಯದಂಥ ಘೋರಾತ್ ಘೋರತರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮವು ಮಸಗಿತು. ಮಹಾದೇವರ ಮಹದಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ

ಹೊತ್ತು ಹುರುಪಿನಿಂದ ಕಾದಿದ ಪ್ರಮಥಗಣಾಧೀಶರು ತಮ್ಮ ಭೀಕರವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ದಾನವರ ದಂಡನ್ನೆಲ್ಲ ಖಂಡತುಂಡ ಮಾಡಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ಶಿವಗಣದ ಈ ಶೌರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾದವು. ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಸೈನಿಕರು ಕಡಿದುಹಾಕಿ ಮಡಿದು ಬಿದ್ದ ವೀರರೆಲ್ಲರನ್ನು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸಂಜೀವಿನೀ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಬದುಕಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಸತ್ತವರೆಲ್ಲರೂ ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದು ಎದ್ದು ಕೂತಂತೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಮಥಗಣದ ಶಿವಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಭಯಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಮಹಾದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಈ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಸಾಹಸ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾದ ಮಹರುದ್ರದೇವರ ಮುಖದಿಂದ ಕೃತ್ಯಾರೂಪದ ಬೆಂಕಿಯ ಗೊಂಬೆ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿತು. ಒಂದು ದರೀಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಇರುವ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಭೀಕರವಾಗಿ ತೆರೆದು ಆ ಕೃತ್ಯೆಯು ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ದೈತ್ಯರ ಸೇನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗತೊಡಗಿತು. ಅದು ನೇರವಾಗಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಕೆಳಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿತು.

ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ತಮ್ಮ ಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಆ ಕೃತ್ಯೆಯಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ನಿರಾಶರಾಗಿ ಸೋಲು ಸಾವು ನೋವುಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿದರು. ಆಗ ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭ ಕಾಲನೇಮಿ ಮೂವರೂ ಬಂದು ದೈತ್ಯ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ತಾವೂ ಕೂಡ ಸೇನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ರುದ್ರಗಣವನ್ನು ಘೋರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಇರಿದು ತಂದು ಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಅದರಿಂದ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನರಾದ ಶಿವಗಣಂಗಳು ಭಯಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸೈನಿಕರ ದಂಡು ಎಲ್ಲವೂ ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಖಿನ್ನ ವಿಷಣ್ಣರಾದ ಗಣಪತಿ, ನಂದೀಶ್ವರ, ಸ್ಕಂದ ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ ತಾವೇ ಆ ದೈತ್ಯವೀರರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ದೇವದೇವತೆಗಳ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುದರ್ಶನ ನಿರ್ಮಾಣ ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತೆಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕಾಲನೇಮಿ ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ ನಂದಿ ಮುಂತಾದವರ ಯುದ್ಧ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೯೯

ನಾರದ :- ನಂದಿ, ಸ್ಕಂದ, ಗಣಪತಿ ಮೂವರೂ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಾಡಿ ಕದನಕುತೂಹಲದಿಂದ ದೈತ್ಯ ದಾನವರ ದಂಡನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಡರಿಸುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ದೈತ್ಯಧುರೀಣರಾದ ಶುಂಭ, ನಿಶುಂಭ, ಕಾಲನೇಮಿ ಈ ಮೂವರು ಆ ಗಣಾಧೀಶರೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. ಕಾಲನೇಮಿಯು ನಂದಿಯನ್ನು ತಡೆದ. ಶುಂಭನು ಗಣಪತಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತ. ನಿಶುಂಭನು ಸ್ಕಂದನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ ಅವರೆಲ್ಲರ ನಡುವೆ ಅತ್ಯಂತ ಭೀಕರವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಕಾಲನೇಮಿಯು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ನಂದಿಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ. ಆಗ ನಂದೀಶ್ವರನು ಆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಒಗೆದು ಶೂಲಾಯುಧದಿಂದ ಕುದುರೆ ಸಾರಥಿಗಳಿಗೂ, ಕಾಲನೇಮಿಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಪ್ರಹಾರಮಾಡಿದ. ಅದರಿಂದ ಸಾರಥಿ ಕುದುರೆಗಳು ಸತ್ತುಹೋಗಿ ಕಾಲನೇಮಿಯು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದ. ಶುಂಭನು ಗಣಪತಿಯ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಅವನ ವಾಹನವಾದ ಇಲಿಯನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ. ಆಗ ಗಣಪತಿಯು ವಾಹನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಳಿದು ಶುಂಭನನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೆಳಗೆ ಕೆಡವಿ ತನ್ನ ಮೂಷಕವನ್ನು ಏರಿದ. ಆಗ ಕಾಲನೇಮಿ ನಿಶುಂಭ ಇಬ್ಬರೂ ಗಣಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಗಿ ಅಂಕುಶದಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ಹಣಿಯುವಂತೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಠೊಣೆಯತೊಡಗಿದರು.

ಆಗ ವೀರಭದ್ರನು ತನ್ನ ಕೂಷ್ಮಾಂಡ, ಭೈರವ, ಬೇತಾಳ, ಪಿಶಾಚ, ಯೋಗಿನೀ ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಗಣಪತಿಯ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಧಾವಿಸಿದ. ನಂದಿ ಕಾರ್ತಿಕೇಯರು ತಮ್ಮ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ ದೈತ್ಯಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯು ತಾಂಡವವನ್ನೇ ನಡೆಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡದಂತಾದ ಜಲಂಧರನು ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸ್ಕಂದನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಒಗೆದ. ಆ ಗದಾಘಾತದಿಂದ ತಾಡಿತ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಸ್ಕಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದ. ಮತ್ತು ನಂದೀಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದೇ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಅವನನ್ನೂ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿದ. ಆಗ ಗಣಪತಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ತನ್ನ ಕೈಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಆ ಗದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿದ. ಆಗ ವೀರಭದ್ರನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಾಲಂಧರನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನೋವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ. ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಜಾಲಂಧರನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಆಯುಧದಿಂದ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿದ. ಮತ್ತು ಪರಿಘ ಎಂಬ ಉಕ್ಕಿನ ಆಯುಧದಿಂದ ವೀರಭದ್ರನ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಟ್ಟಿದ. ಅದರಿಂದ ವೀರಭದ್ರನು ತಲೆ ಸೀಳಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಕ್ಕಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಕಾಲನೇಮಿ ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ ನಂದಿ ಮುಂತಾದವರ ಯುದ್ಧ ಎಂಬ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಮಹಾದೇವರಿಂದ ದೈತ್ಯರ ಪರಾಜಯ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೦

ನಾರದ:- ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನು ರಕ್ತಮಯನಾಗಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ರುದ್ರಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭಯ ಭೀತಿಯಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾಗದೇ ಓಟಕಿತ್ತಿದವು. ಅಳುತ್ತ ಮಹಾದೇವರ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದವು. ಈ ಶಿವಗಣಗಳ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾದೇವನು ನಗುತ್ತ ತಾನೇ ವೃಷಭಾ ರೂಢನಾಗಿ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಬಂದ. ಸ್ವಯಂ ಶಂಕರನೇ ದೈತ್ಯ ಭಯಂಕರನಾಗಿ ಕದನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಶಿವಸೈನಿಕರು ಹುರುಪುಗೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದತೊಡಗಿದರು. ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದು ದೈತ್ಯರ ಚರ್ಮವನ್ನೇ ಸುಲಿದರು. ರುದ್ರದೇವರು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ನಿಂತು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ರುದ್ರಭೀಷಣವಾಗಿ ಸಮರವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಭೀಷಣಭೂಷಣನಾದ ಆ ಶಂಕರನ ರೌದ್ರಾವತಾರವನ್ನು ಕಂಡು ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತಮಾಡುವವನನ್ನು ಕಂಡು ಪಾಪಗಳು ದೂರದೂರ ಓಡಿಹೋಗುವಂತೆ ದೂರದೂರ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು.

ಹೀಗೆ ಪಲಾಯನಪರಾಯಣರಾದ ತನ್ನ ದಾನವರನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪಗೊಂಡ ಜಾಲಂಧರನು ಆ ಚಂಡೀಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟ. ಶುಂಭ, ನಿಶುಂಭ, ಅಶ್ವಮುಖ, ಕಾಲನೇಮಿ, ಬಲಾಹಕ, ಖಡ್ಗರೋಮ, ಪ್ರಚಂಡ, ಘಸ್ಮರ ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯಗಣದ ಮುಂದಾಳುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾದೇವರ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದರು. ಶಿವಗಣದ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಮುಗಿಲೇ ಮುರಿದು ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾದ ರುದ್ರದೇವರು ತಮ್ಮ ಕೊಡಲೆಯಿಂದ ಖಡ್ಗರೋಮನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಹೊರಸಿನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಬಲಾಹಕನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಎರಡು ಹೋಳು ಮಾಡಿದರು. ಘಸ್ಮರ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನು ತನ್ನ ಪಾಶದಿಂದ ಬಿಗಿದು ಒಗೆದರು. ಉಳಿದ ದೈತ್ಯರು ಯಾರೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಚದರಿ ಹೋದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ರೋಧೋದ್ದೀಪಿತನಾಗಿ ಜಲಂಧರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದ ''ಜಟಾಧಾರಿಯಾದ ಧೂರ್ಜಟಿಯೇ! ಈ ಕೆಲವು ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಕೊಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಏನಾಯಿತು! ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ತೋರಿಸು ನಿನ್ನ ಬಲವನ್ನು. ನಿನ್ನಶೌರ್ಯ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎನ್ನುವದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ನುಡಿದು ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟ.

ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರ್ಧದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುರಿದು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿ ಮಹಾದೇವನು ಮಂದಹಾಸಮಾಡುತ್ತ ಜಲಂಧರನ ರಥದ ಮೇಲಿನ ಛತ್ರವನ್ನು ಧ್ವಜವನ್ನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ. ರಥವನ್ನು ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿದ ಆಗ ಆ ದೈತ್ಯನು ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಲು ಬಂದ. ಶಂಕರನು ಆ ಗದೆಯನ್ನು ಎರಡು ಹೋಳು ಮಾಡಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದ. ಆಗ ನಿಃಶಸ್ತ್ರನಾದ ಆ ಜಲಂಧರನು ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದು ಹರನನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಧಾವಿಸಿದ. ಆಗ ಆ ಉಮಾಪತಿಯು ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಮೂರು ಮೈಲು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದ. ಆಗ ಆ ದಾನವರ ಧೊರೆಗೆ ''ಈ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು

ಸೋಲಿಸುವದು ಅಶಕ್ಯ'' ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾನಹುಟ್ಟಿತು. ಇವನೊಡನೆ ರುಜುಮಾರ್ಗ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮಯಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

ಆ ದೈತ್ಯನು ಕೂಡಲೇ ಗಾಂಧರ್ವೀ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅನೇಕ ಗಂಧರ್ವರು ಹಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅನೇಕ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಣಿಯಹತ್ತಿದರು. ಎಷ್ಟೋ ಗಂಧರ್ವರು ಕೊಳಲು ಊದಿದರು. ಹಲವುರ ತಾಳ ತಟ್ಟಿದರು. ಕೆಲವರು ತಬಲ ನುಡಿಸಿದರು. ಅದರ ಈ ಮಧುರ ಕಂಠದ ಸುಸ್ವರ ಗಾಯನ ಹಾಗೂ ವೀಣಾ ವೇಣು ಮೃದಂಗಗಳ ಮಧುರವಾದ ತರಂಗದಿಂದ ನಾದಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಹೋದ ಆ ಮಹಾದೇವ. ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಏಕಾಗ್ರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ರಾಗತಾಳಗಳ ಮಧುರ ನಾದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಮಹಾದೇವರು ಮೈಮರೆತು ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ ಜಲಂಧರನು ಕಾಮಾರ್ತನಾಗಿ ಗೌರಿ ಇದ್ದಲಿಗೆ ಹೋದ. ಇಲ್ಲಿಯ ಯುದ್ಧದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ತಾನು ಮಹಾದೇವರ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗೌರಿಯು ತಂಗಿದ ಗಿರಿಶೃಂಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ.

ಐದು ಮುಖ, ಮೂರು ಕಣ್ಣು, ಹತ್ತು ತೋಳುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಾಯಾ ಶಂಕರನ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿದ ಆ ಜಲಂಧರನು ಒಂದು ಮುದಿ ಎತ್ತನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ವತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಸ್ವಯಂ ತನ್ನ ಪತಿದೇವನಾದ ಮಹಾದೇವನೇ ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಪಾರ್ವತಿಯು ಸಖಿಯರ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಜಾಲಂಧರನ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಿಯಾದ ಆ ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೂಡಲೇ ಕಾಮುಕನಾದ ಆ ಜಲಂಧರನಿಗೆ ವೀರ್ಯಪಾತವಾಯಿತು. ಅವನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಇವನೊಬ್ಬ ದುಷ್ಟದಾನವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಭಯಭ್ರಾಂತಳಾದ ಆ ಗೌರಿಯು ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದೃಶ್ಯಳಾಗಿ ಮಾನಸೋತ್ತರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಭವಾನಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಅದೃಶ್ಯಳಾಗಿ ಮಾಯಾವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಜಲಂಧರನು ಮತ್ತೆ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದ.

ಇತ್ತ ಪಾರ್ವತಿಯು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನೆನೆದಳು. ಕೂಡಲೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಶ್ರೀಹರಿ.

ಪಾರ್ವತಿ:- ವಿಷ್ಣೋ, ಜಲಂಧರ ದೈತ್ಯನು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಅನ್ನುವದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಎಂತು ಸಹಿಸಲಿ?

ಮಹಾವಿಷ್ಣು:- ಆ ದೈತ್ಯಾಧಮನು ತೋರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಪತ್ನಿಯಾದ ವೃಂದೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತನಾದ ಅವನನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವಿಷ್ಣುವು ಜಾಲಂಧರಪುರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ. ಇತ್ತ ಕೈಲಾಸ ಪತಿಯು ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸುಸ್ವರ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯ ಮೈಮರೆತು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕೆಲಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ನಿಂತ. ಆ ಸಂಗೀತದ ಗುಂಗು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಇದೊಂದು ದೈತ್ಯ ಮಾಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಆಗ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕೋಪಗೊಂಡು ಜಾಲಂಧರನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಆ ದೈತ್ಯನೂ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದು ಪಾರ್ವತೀಪತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಹಾದೇವರಿಂದ ದೈತ್ಯರ ಪರಾಜಯ ಎಂಬ ನೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ದುಃಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡು ಉದ್ವಿಗ್ನಳಾದ ವೃಂದೆಯ ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಟ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೧

ನಾರದ:- ಶ್ರೀಹರಿಯು ಜಲಂಧರ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾದ ವೃಂದೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದ. ಜಲಂಧರನ ಮಡದಿಯಾದ ವೃಂದಾರಕಾದೇವಿಗೆ ಒಂದು ಕನಸು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪತಿಯಾದ ಜಲಂಧರನು ದಿಗಂಬರನಾಗಿ ಮೈ ತುಂಬ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಕೋಣವನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕರಿಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟಂತೆ ಕಂಡಿತು. ತಮ್ಮ ನಗರವೆಲ್ಲವೂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ಈ ಕನಸಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರಾದ ಬಳಿಕ ಅವಳು ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸತೊಡಗಿದಳು. ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಾದ ಬಳಿಕ ಬೆಳಗಾದ ನಂತರ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಉದಯೋನ್ಮುಖನಾದ ಸೂರ್ಯನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರವು ತೋರಿಬಂದಿತು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಅನಿಷ್ಟ, ಅಪಶಕುನ ಎಂದು ತಿಳಿದು ವೃಂದಾರಿಕೆಯು ಭಯವಿಹ್ವಲಳಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಅರಮನೆ, ಅಂತಃಪುರ, ಗೋಪುರ, ಅಟ್ಟ, ಚಂದ್ರಶಾಲೆ, ಉಪವನ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಅವಳು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಗೆಳೆತಿಯರೊಂದಿಗೆ ರಾಜಧಾನಿಯ ಹೊರಗೆ ಇರುವ ನಗರೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಅವಳು ಆ ವನದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ವನಕ್ಕೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಗದೊಂದು ವನಾಂತರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಹೀಗೆ ವನವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತ ವಿಪಿನಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಡಲೆಯುತ್ತ ನಡೆದಾಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಭೀಷಣ ಆಕಾರದ ಸಿಂಹದ ಮುಖದ ಇಬ್ಬರು ರಕ್ಕಸರು ಗೋಚರರಾದರು.

ಅವರ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾದ ವೃಂದಾರಿಕೆಯು ಹೆದರಿ ಓಡತೊಡಗಿದಳು. ತುಸು ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಶಾಂತ ಮುಖದ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಮುನಿಯು ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮೌನದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೇ ವೃಂದೆಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಅನಿಸಿತು. ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಭಯಭೀತಳಾದ ಆ ವೃಂದೆಯು ಓಡಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಬಳ್ಳಿ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಆ ತಪಸ್ವಿಯ ಕೊರಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ''ಮುನಿವರ್ಯ, ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಬೆನ್ನಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು ಭಯವಿಹ್ವಲಳಾದ ಆ ವೃಂದೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಆ ಮುನಿಪುಂಗವನು ಅವಳನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಂದ ಇಬ್ಬರೂ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಹುಂಕಾರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಆ ತಪಸ್ವಿಯ ಹುಂಕಾರ ನಾದದಿಂದ ಭಯಭೀತರಾಗಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ರಾಕ್ಷಸರು ತಪಸ್ವಿಗೆ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ವಂದಿಸಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋದರು ಅವರು ಹೋದ ಬಳಿಕ ವೃಂದೆಯು ಆ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

ವೃಂದಾ:- ಕೃಪಾನಿಧಿಯಾದ ತಪೋನಿಧಿಯೆ, ನೀನು ನನಗೆ ಬಂದ ಘೋರ ಸಂಕಟದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿದೆ. ಈ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಈಗ ನಾನು

ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಜಲಂಧರನು ಈಗ ರುದ್ರದೇವರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ಗತಿ ಏನಾಗಿದೆ? ಅವನು ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತಾನೆ? ಎಂದು ತಿಳಿದು ಹೇಳಿರಿ.

ಆರ್ತಳಾದ ವೃಂದಾರಕೆಯ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಆ ತಪಸ್ವಿ ಮುನಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಮುಗಿಲ ಕಡೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದ. ಕೂಡಲೇ ಎರಡು ಕೋತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವು. ಆ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತವು. ಆಗ ಆ ಮುನಿಯು ಆ ಎರಡೂ ಮಂಗಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಏನನ್ನೋ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಭ್ರೂಭಂಗದ ಸಂಕೇತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವು ಎರಡೂ ಕಪಿಗಳು ಮುಗಿಲಿಗೆ ನೆಗೆದವು. ಮುಂದೆ ಅರೆನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಬಂದು ಮುನಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡವು. ಆ ಎರಡೂ ಕೋತಿಗಳ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಂಧರನ ರುಂಡ ಧಂಡ ಇದ್ದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ದುಃಖ ದಗ್ಧಳಾಗಿ ವೃಂದಾರಿಕೆಯು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದಳು. ಆಗ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಮುನೀಶ್ವರನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ವೃಂದಾರಿಕೆಗೆ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದ. ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿದ ಆಗ ಆ ವೃಂದೆಯು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಜಲಂಧರನ ಹೆಣದ ಹಣೆಗೆ ತನ್ನ ಹಣೆಯನ್ನು ಘಟ್ಟಿಸಿ ಖಿನ್ನಳಾಗಿ ವಿಷಣ್ಣಳಾಗಿ ರೋದಿಸತೊಡಗಿದಳು.

ವೃಂದಾ:- ಪ್ರಭು, ಹಿಂದೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸರಸಾಲಾಪಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ನೀನು ಈಗ ನನ್ನೊಡನೆ ಏಕೆ ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ? ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರುವೆನೇ? ನಿರಪರಾಧಿನಿಯಾದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ನಿನ್ನ ಕೋಪ? ಹಿಂದೆ ನೀನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದೆ. ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಗೆದ್ದೆ. ಹರಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಇಂಥ ವೀರವರೇಣ್ಯನೂ ಶೂರ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ನೀನು ಹಿಂದೆ ತ್ರಿಲೋಕ ವಿಜಯೀ ಆಗಿ ಇಂದು ಒಬ್ಬ ತಾಪಸನಿಂದ ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟೆ?

ಹೀಗೆ ಅತ್ತು ಗೋಗರೆದು ಆ ವೃಂದೆಯು ತನ್ನ ಎದುರು ಕುಳಿತು ಮುನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ವೃಂದಾ:- ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ನೀವು ಕರುಣಾನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ತಪೋನಿಧಿಗಳು. ಈ ಜಲಂಧರ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯನಾದ ಪತಿ. ಇವನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ನಿಮ್ಮೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಂಟು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿರಿ.

ವೃಂದಾದೇವಿಯ ಈ ದೀನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ತಪಸ್ವಿ ಮುನಿಯು ನಸುನಕ್ಕು ನುಡಿದ.

ಮುನಿ :- ಸುಂದರಿ, ನಿನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಜಲಂಧರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಬದುಕಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನಾನು ಇವನನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯನಾದ ಆ ತಪಸ್ವಿ ಮುನಿ. ಆ ಮುನಿಯು ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದ ಕೂಡಲೇ ಇತ್ತ ಹೆಣವಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಜಲಂಧರನು ಎದ್ದು ಕುಳಿತ. ತನ್ನ

ಸುಂದರಿಯಾದ ವೃಂದಾದೇವಿಯನ್ನು ಭರದಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಿದ.

ಮರಳಿ ಬದುಕಿ ಬಂದ ತನ್ನ ನಲ್ಲನನ್ನು ಕಂಡು ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಆನಂದ ತುಂದಿಲಳಾದಳು. ಹರ್ಷೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮನದನ್ನನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆ ವಿಜನ ವನಾಂತರದ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕಾಮಕೇಲೀ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಪ್ರೇಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪತಿಯೊಡನೆ ಸಮರಸಳಾಗಿ ಪತಿಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಳು.

ಹೀಗೆ ರಾಗಾನುರಾಗಗಳಿಂದ ಭೋಗಾನುಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ರತಿ ವಿಹಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದ್ದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲವು ಸರಿದದ್ದೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸುಖೋದ್ರೇಕದ ವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ, ರತಿಕ್ರೀಡೆಯ ಅನಂತರ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಜಲಂಧರನು ಅಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ' ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟಳಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದಳು.

ವೃಂದಾ:- ಕಾಮುಕನಾದ ಹರಿಯೇ, ನಿನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ. ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ನಡತೆಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ. ನೀನು ನನ್ನ ಪತಿ ಜಲಂಧರನು ಅಲ್ಲ. ಮಾಯಾ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ನೀನೇ ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಜಾಲಂಧರನ ರೂಪದಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರು ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಕಪಿರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ನನ್ನ ಪತಿಯ ಶವವನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸಿದರಷ್ಟೇ? ಅದೇ ಆ ಇಬ್ಬರು ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಮುಂದೆ ರಾಕ್ಷಸರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲಿ. ನೀನು ಕೂಡ ನನ್ನಂತೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳಕೊಂಡು ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ವನವನ ತಿರುಗಾಡು. ಕಪಿಗಳು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಕುಳಿತ ಈ ಆದಿಶೇಷನು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲಿ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಕಳೆದುಹೋದ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಾಡುತ್ತ ವನವನಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖಾರ್ತರಾಗಿ ಅಲೆದಾಡಿರಿ.

ಹೀಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ಆ ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಎಷ್ಟು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಕೇಳದೆ ಮೃತನಾದ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನೂ ಪತ್ಯಂತರ್ಗತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಎದುರಿಗೇ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಮಹಾಮಾಯಾವಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಆ ವೃಂದಾದೇವಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನೆಸಿದ. ಅವಳ ಚಿತೆಯ ಬೂದಿಯನ್ನು ಮೈತುಂಬ ಬಳಿದುಕೊಂಡ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಿದ್ಧಮುನಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ದುಃಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡು ಉದ್ವಿಗ್ನಳಾದ ವೃಂದೆಯ ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಟ ಎಂಬ ನೂರ ಒಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಾಲಂಧರ ಸಂಹಾರ ಶಂಕರನಿಂದ | ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೨

ನಾರದ:- ಗೌರಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಯಾ ಶಂಕರ ವೇಷ ತಾಳಿ ಜಾಲಂಧರನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಗತವೀರ್ಯನಾಗಿ ಮರಳಿ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನಷ್ಟೇ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಅವನು ಆ ಹರನೊಡನೆ ಹಣಾಹಣಿ ಹೋರಾಡಿದ. ಆ ರುದ್ರದೇವರ ಎದುರು ಕದನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಸಾಗದು ಎಂದು ಮಾಯಾವಿಯಾದ ದುಷ್ಟದಾನವ ವಾಮಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದ. ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ಒಂದು ಮಾಯಾಗೌರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಆ ಮಾಯಾಗೌರಿಯು ಜಾಲಂಧರನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ದುಃಖೋದ್ರೇಕದಿಂದ ದುಃಖಿಸಿ ದುಃಖಿಸಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶುಂಭ, ನಿಶುಂಭ ಎಂಬ ದೈತ್ಯರು ಅವಳ ದೇಹವನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಕಡಿಯತೊಡಗಿದರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾದೇವನು ದುಃಖದೀನನಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಮುಖಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿಂತೊದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ನಿಂತಕೊಂಡ. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವು ಕೂಡ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧ ವಿಮುಖನಾಗಿಸ್ತಬ್ಧ ಮುಗ್ಧನಾಗಿನಿಂತಕೊಂಡ ಆ ಕೈಲಾಸಪತಿಯ ಮೇಲೆ ವೇಗದಿಂದ ಎರಗಿ ಜಲಂಧರನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟ. ಒಂದು ಬಾಣವನ್ನು ರುದ್ರದೇವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ನೆಟ್ಟ. ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಣವನ್ನು ಮಹಾದೇವರ ಎದೆಯ ಆಳದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ. ಮೂರನೇ ಬಾಣವನ್ನು ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೆಡಿಸಿ. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಬಾಣಗಳು ಮಹಾದೇವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಆ ಮೂಲಾಗ್ರ ಒಳಹೊಕ್ಕ ಬಳಿಕ ವಿಷ್ಣು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ. ಅನಂತರ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಪ್ರಬೋಧಿತನಾಗಿ ದೈತ್ಯರ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ರುದ್ರನು ಕ್ರೋಧತಪ್ತನಾಗಿ ಕೆಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತ ರೌದ್ರರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿನಿಂತ. ಮಹಾದೇವನ ಈ ಉಗ್ರರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ದಾನವ ಧುರೀಣರು ಭಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿ ಧಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದರು. ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಶುಂಭ, ನಿಶುಂಭರಿಗೆ ಶಿವನು ಶಾಪಕೊಟ್ಟ? ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಲಾರದೇ ಓಡಿ ಹೋಗುವ ನೀವು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಗೌರಿಯಿಂದ ಸಾಯಿಸಲ್ಪಡುವಿರಿ.

ಅನಂತರ ಜಲಂಧರನು ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕುವಂತೆ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿದ. ಆ ದೈತ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಬಾಣ ಪೂಗವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಶಂಕರನು ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುರಿದು ಮುಟಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪತಪ್ತತಾದ ಜಾಲಂಧರನು ಉಕ್ಕಿನ ಹಾರಿಯಿಂದ ಶಿವನ ವಾಹನವಾದ ಎತ್ತನ್ನು ಮರ್ಮಾಂತಕವಾಗುವಂತೆ ಹೊಡೆದ. ಅದರಿಂದ ಆ ಶಂಕರನ ವಾಹನವಾದ ವೃಷಭವು ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕಾಲಕಿತ್ತಿತು. ಮಹಾದೇವರು ಎಳೆದು ತಂದು ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಅದು ಹೆದರಿ ಮತ್ತೆ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

ಇದು ಕಪರ್ದಿಯ ಕೋಪೋದ್ರೇಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಕ್ರೋಧ್ಮಾತನಾದ ಆ ಕೈಲಾಸಪತಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಗಿರಿಗಿರಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಜಾಲಂಧರನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದ. ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಆ ಚಕ್ರಾಯುಧವು ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತ ಜಲಂಧರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ

ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿತು. ಆಗ ತಲೆಕಡಿದ ಜಾಲಂಧರನ ದೇಹವು ರಥದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿತು. ಆಗ ಅವನ ದೇಹದಿಂದ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ತೇಜಸ್ಸು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಅದು ಮಹಾದೇವರ ದೇಹಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರಚಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿದರು.

ದೇವತೆಗಳು:- ಮಹಾದೇವ, ನೀನು ಈಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಶತ್ರುಗಳ ಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೊಸದೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಜಾಲಂಧರನ ಪತ್ನಿಯಾದ ವೃಂದಾರಿಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಆ ಮಧುಸೂದನ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಈ ವೃಂದಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಏನು ಉಪಾಯ?

ಮಹಾದೇವ:- ನೀವೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುಮಾಯಾರೂಪಿಣಿಯಾದ ಮೋಹಿನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿರಿ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ವೃಂದಾ ಮೋಹವನ್ನು ಹೊಗಲಾಡಿಸಲು ಅವಳೇ ಸಮರ್ಥಳು. ಅವಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವಾಗುವದು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರ. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಭಕ್ತವತ್ಸಲೆಯಾದ ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ಆ ವೈಷ್ಣವೀಮಾಯೆಗೆ ಶರಣುಹೋದರು. ಅವಳನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು. ''ಸದೈವ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರಕೃತಿಂ ನತಾಸ್ಮಃ'' ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ವಂದಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯು ತನ್ನ ದೇಹದ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗಳಿಂದ ದಿಗಂತರಾಳವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಉಚ್ಚ ಕಂಠದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು.

ವಿಷ್ಣುಮಾಯಾ:- ನಾನು ನನ್ನ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಮೂರು ರೂಪ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಗುಣತ್ರಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನನಗೆ ಗೌರೀ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸ್ವರಾ ಎಂದು ಮೂರು ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ನೀವು ಈಗ ಈ ಮೂವರು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಿ. ಇವರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವದು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತೇಜೋರೂಪಿಣಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯೆಯು ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದಳು. ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಾದ ಗೌರೀ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸ್ವರಾ ದೇವಿಯರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಭಕ್ತವತ್ಸಲೆಯಾದ ಆ ಮೂವರೂ ದೇವಿಯರು ತಮ್ಮ ಪಾದಪ್ರಣಿತರಾದ ಸುರಾಧೀಶ್ವರರಿಗೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ದೇವಿಯರು:- ವಿಷ್ಣು ನಿಂತುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿರಿ. ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವದು.

ಆಗ ಎಲ್ಲ ಸುರಸಿದ್ಧರು ಈ ದೇವಿಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣುವು ವೃಂದೆಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದರು ಆ ಬೀಜಗಳನ್ನು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಾಲಂಧರ ಸಂಹಾರ ಶಂಕರನಿಂದ ಎಂಬ ನೂರ ಎರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಮೂರು ಬೀಜಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಧಾತ್ರೀ ಮಾಲತೀ ತುಳಸಿ ಗಿಡಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಭ್ರಾಂತಿ ನಿವಾರಣೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೩

ನಾರದ:- ದೇವತೆಗಳು ಚೆಲ್ಲಿದ ಮೂರು ವಿಧ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಧಾತ್ರೀ, ಮಾಲತೀ, ತುಳಸೀ ಎಂಬ ಮೂರು ಗಿಡಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭೂದೇವಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಧಾತ್ರೀ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮಾಲತೀ, ಗೌರಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ತುಳಸೀ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ಸ್ತ್ರೀರೂಪಿಣಿಯರಾದ ಈ ವನಸ್ಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವೃಂದಾರೂಪದಿಂದ ಮೋಹಿತನಾದ ವಿಷ್ಣು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡ. ವೃಕ್ಷರೂಪಿಣಿಯಾದ ಸ್ವರಾ, ಗೌರೀ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವರಲ್ಲಿ ತುಳಸೀ ಧಾತ್ರೀ ಇವರಿಬ್ಬರು ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರೇಮಾನುರಾಗದಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಬೀಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾಲತಿಯು ಮಾತ್ರ ಈರ್ಷೆಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಳಾದಳು. ಮತ್ತು ಬರ್ಬರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು.

ಆದರೆ ಧಾತ್ರೀ ತುಳಸಿಯರು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ ಅತಿಶಯ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು ಅನಂತರ ವಿಷ್ಣುವು ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತನಗೆ ಆದ ಎಲ್ಲ ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆತು ತುಳಸೀ ಧಾತ್ರೀಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ.

ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತುಳಸೀ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯು ವಿಹಿತ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುಪ್ರೀತಿಕರ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತುಳಸಿಯ ಬನವು ಯಾರ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಇರುವದೋ ಅಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಯಮಕಿಂಕರರು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ನರ್ಮದೆಯ ದರ್ಶನ, ಗಂಗೆಯ ಸ್ನಾನ, ತುಳಸೀ ವನದ ಸಂಪರ್ಕ ಈ ಮೂರೂ ಸಮಾನವಾದವುಗಳೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ರೋಪಣಾತ್ ಪಾಲನಾತ್ ಸೇಕಾತ್ ದರ್ಶನಾತ್ ಸ್ಪರ್ಶನಾನ್ನೃಣಾಮ್ ।
ತುಳಸೀ ದಹತೇ ಪಾಪಂ ವಾಙ್ಮನಃಕಾಯ ಸಂಚಿತಂ ॥

ತುಳಸೀಗಿಡವನ್ನು ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸುವದರಿಂದಲೂ ಗಿಡವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದರಿಂದಲೂ ನೀರು ಹಾಕುವದರಿಂದಲೂ ಅದರ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯರು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ, ಮಾತಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ, ದೇಹದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಪುಷ್ಕರ ಮೊದಲಾದ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಗಂಗೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ನದಿಗಳೂ ವಾಸುದೇವನೇ ಮೊದಲಾದವ ದೇವತೆಗಳೂ ತುಳಸೀ ದಳದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಮರಣ ಹೊಂದುವ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ತುಳಸೀದಳವನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಅವನು ವಿಷ್ಣುಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತುಳಸೀ ಕಾಷ್ಠವನ್ನು ತೈದು ಗಂಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಎಷ್ಟು ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅವು ಲೇಪ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ತುಳಸೀ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ್ಯ ತೃಪ್ತಿ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪಿಂಡದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನರಕಸ್ಥ ಪಿತೃಗಳೂ ಕೂಡ ತೃಪ್ತರಾಗುವರು. ಮತ್ತು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವರು.

ಧಾತ್ರೀ ಫಲಂಚ ತುಳಸೀ ಮೃತ್ತಿಕಾ ದ್ವಾರಕೋದ್ಭವಾ ।
ಯಸ್ಯದೇಹೇ ಸ್ಥಿತಾ ನಿತ್ಯ ಸ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತ ಉಚ್ಯತೆ ॥

ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ, ತುಳಸೀ, ದ್ವಾರಕೆಯ ಮಣ್ಣು (ಗೋಪಿಚಂದನ) ಇವು ಮೂರು ಯಾರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಅವನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತ ಎಂದು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನೆಲ್ಲೀಕಾಯಿ ಹಾಗೂ ತುಳಸೀದಳಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬರುವದು. ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ, ಎಲೆ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಏರಿಸಿ ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿ ಹರಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಂಗಾರದ ಹೂಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳು, ಮುನಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಯಜ್ಞಗಳು ಧಾತ್ರೀ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತಿರುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಧಾತ್ರೀ ಪತ್ರವನ್ನು ಹರಿಯಬಾರದು. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲಿಯ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಅನ್ನ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ಪಾಪ ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮೂರು ಬೀಜಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಧಾತ್ರೀ ಮಾಲತೀ ತುಳಸಿ ಗಿಡಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದ
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಭ್ರಾಂತಿ ನಿವಾರಣೆ ಎಂಬ ನೂರಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕಲಹೆಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೪

ಪೃಥುರಾಜ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ತಾವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ತುಳಸಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಹಾಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಧಾತ್ರೀಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದಿರಿ. ಈಗ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವರಿಗೆ ಎಂಥ ಮಹಾ ಫಲ? ಇದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಯಾರು ಆಚರಿಸಿದರು? ಹೇಳಿರಿ.

ನಾರದ:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರವೀರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದತ್ತನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಪರಮ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ, ವಿಷ್ಣುವಿನ **''ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ''** ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿವಸವೂ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಮೂಹೂರ್ತ. ಬೆಳಗಿನಹೊತ್ತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸ್ವರೂಪದ ಘೋರ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಒಂದು ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಅವನಿಗೆ ಎದುರು ಆಯಿತು. ಆ ರಕ್ಕಸಿಯು ತನ್ನ ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣು, ಜೋತಾಡುವ ನಾಲಿಗೆ, ವಕ್ರಹಲ್ಲು, ದಪ್ಪತುಟಿ, ಗೊಗ್ಗರ ಧ್ವನಿ, ದಿಗಂಬರ ವೇಷದಿಂದ ವಿಕರಾಳ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತಕೂಡಲೇ ಧರ್ಮದತ್ತ ಹೆದರಿ

ನಡುಗತೊಡಗಿದ. ಆದರೂ ಅವನು ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ತುಳಸೀ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದ. ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣ ಪೂರ್ವಕ ಧರ್ಮದತ್ತನು ತುಳಸೀ ಜಲವನ್ನು ಎರಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದವು. ಆ ರಕ್ಕಸಿಗೆ ತನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ಮರಣೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅದು ಆ ಧರ್ಮದತ್ತನ ಎದುರು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ದೀರ್ಘ ದಂಡವತ್ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿತು. ಮತ್ತು ನುಡಿಯಿತು.

ರಾಕ್ಷಸಿ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಾನು ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದೆ ಇಂಥ ದುಷ್ಟಯೋನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗಲು ದಾರಿ ಯಾವದು ಹೇಳಿರಿ.

ಧರ್ಮದತ್ತ:- ನೀನು ಯಾರು? ನಿನಗೆ ಇಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಜನ್ಮ ಬರಲು ಕಾರಣ ಏನು? ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾರು ಆಗಿದ್ದೆ? ನಿನ್ನ ನಡೆನುಡಿಗಳು ಹೇಗೆ ಇದ್ದವು? ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಜನ್ಮ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಕಲಹಾ:- ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ, ಹಿಂದೆ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ನಗರದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷು ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿರುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ. ಕಲಹಾ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಾನು ಅತಿ ನಿಷ್ಠುರಳಾಗಿದ್ದೆ. ಏನಾದರೂ ನೆಪ ತೆಗೆದು ನಾನು ಪತಿಯೊಡನೆ ಕಲಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದು ದಿನವೂ ನಾನು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಪಕ್ವಾನ್ನ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ ಪತಿಗೆ ಬಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅವನೊಡನೆ ಕಲಹ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನನ್ನ ಚಂಡಿತನ ಹಾಗು ಮೊಂಡತನ ಬಡಿದಾಟ ಹೊಡೆದಾಟಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ಹೋದ. ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಆಗ ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಪತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನಾನು ವಿಷವನ್ನು ನುಂಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟೆ, ಆ ಜನ್ಮ ನೀಗಿದೆ. ಯಮದೂತರು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಸಂಯಮನೀಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಯಮನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರನ್ನು ಕೇಳಿದ.

ಯಮ:- ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರೇ, ಇವಳು ಎಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ? ಯಾವ ಯಾವ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ:- ಪ್ರಭು, ಇವಳು ಬಹಳ ದುಷ್ಟ ಹೆಣ್ಣು. ಇವಳು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಶುಭಕರ್ಮ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಪುಣ್ಯವು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಗಂಡನಿಗೆ ಕೊಡದೇ ತಾನೇ ತನಗೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗಂಡನೊಡನೆ ಸರ್ವದಾ ದ್ವೇಷ. ನಿತ್ಯವೂ ಕಲಹ. ಆದುದರಿಂದ ಇವಳು ಅತ್ಯಂತ ನೀಚವಾದ ಹಂದಿಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಮಲವನ್ನು ತಾನೇ ತಿನ್ನಲಿ. ಪೂಜೆಮಾಡುವ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಇವಳು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆ ತಿನ್ನುವ ಬೆಕ್ಕು ಆಗಿ ಜನಿಸಲಿ. ಗಂಡನ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷದಿಂದ ವಿಷತಿಂದು ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಇವಳು ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನೀರು ಇಲ್ಲದ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದುಃಖದಿಂದ ಅಂಡಲೆಯಲಿ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಆದೇಶದಂತೆ ನಾನು ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಈಗ ಮರುದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಪಿಶಾಚಿಯಾಗಿ ಐದುನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರೇತ ದೇಹದಲ್ಲಿ

ದುಃಖಪಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರಾಕ್ಷಸಿ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಂದೂ ಆಗದ ಬಾಯಾರಿಕೆ. ತೀರದ ಹಸಿವೆ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಮರು ದೇಶಕ್ಕೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಓರ್ವ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಆಗಮಿಸಿದ.

ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಈ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ವೇಣೀ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಬಂದ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ಬಂದು ಕೃಷ್ಣಾ ವೇಣೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರದೂಡಿದರು ನನ್ನನ್ನು. ಹಸಿವೆ ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದ ಕಸಿವಿಸಿ ಬಡುತ್ತ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಿದ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಉದ್ಭ್ರಾಂತಳಾಗಿ ನಾನು ಆಚೆ ಈಚೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ದರುಶನವಾಯಿತು. ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಬೇರೆಸಿದ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ದಯೆಮಾಡಿ ನೀನು ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸು. ಈ ಪ್ರೇತಯೋನಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಮಾರ್ಗ ಯಾವದು? ಹಂದಿ ಹಾಗು ಬೆಕ್ಕಿನ ಯೋನಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವದು ಎಂತು? ಹೇಳು.

ಕಲಹೆ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಧರ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆಯಿತು ದುಃಖವೂ ಆಯಿತು. ಅವಳ ಜನ್ಮಾಂತರದ ದಾರುಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳ ಕರುಳು ಹಿಂಡಿತು. ಅವಳ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ಉಕ್ಕಿತು. ಆಗ ಧರ್ಮದತ್ತನು ತುಸುಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಕಲಹೆಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನ ಎಂಬ ನೂರನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ತುಳಸಿಯನ್ನು ಬೆರಿಸಿದ ನೀರಿನ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಕಲಹೆಗೆ ದಿವ್ಯ ದೇಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೫

ಧರ್ಮದತ್ತ:- ಮಾನವರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ದಾನಗಳಿಂದಲೂ ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಕ್ಷಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಈಗ ಪ್ರೇತ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀನು ಪಡುವ ಕಷ್ಟ, ಅನುಭವಿಸುವ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅತ್ಯಂತ ಖಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ವಿಷಣ್ಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ದುಃಖದ ದಳ್ಳುರಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಾರುಗಾಣಿಸುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪಾಪವು ಅತ್ಯುಗ್ರ. ಅತ್ಯಂತ ಗರ್ಹಿತವಾದ ಈ ಪ್ರೇತತ್ವವು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ದೂರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಯಾವಜ್ಜನ್ಮ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೀನು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಜ್ಞದಾನ ತೀರ್ಥ ವ್ರತಗಳೂ ಕೂಡ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸಮಾನವಾಗಲಾರವು.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಧರ್ಮದತ್ತನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಬೆರೆಸಿದ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಬಾಯಿಯಿಂದ **''ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೆ ವಾಸುದೇವಾಯ''** ಎಂದು

ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಆ ನೀರನ್ನು ಆ ಪಿಶಾಚಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರುವಿದ. ಉಚ್ಚ ಸ್ವರದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ತುಳಸೀ ಮಿಶ್ರಿತ ಜಲದಿಂದ ಆ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಎರೆದುಬಿಟ್ಟ. ತನ್ನ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ಕಲಹೆಯ ಪ್ರೇತತ್ವ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಲು ಧಾರೆಯೆರದ. ಅದರಿಂದ ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಹೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರೇತತ್ವವನ್ನು ನೀಗಿದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ದೇಹ ಬಂದಿತು. ಬೆಳಗುವ ದೀಪದ ಕುಡಿಯಂತೆ ಅವಳ ಲಲಿತಾಂಗ ಯಷ್ಟಿಯ ಲೋಭನೀಯ ಲಾವಣ್ಯದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉದ್ಭಾಸಿತವಾದವು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಮಂಡೆ ಊರಿ ದಂಡಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದಳು ಆ ಧರ್ಮದತ್ತನಿಗೆ. ಹರ್ಷಭರಿತಳಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

ಕಲಹಾ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ, ನಿಮ್ಮ ದಯೆಯಿಂದ ನಾನು ದುಃಖದ ನರಕದಿಂದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದೆ. ಪಾಪದ ಶರಧಿಯ ಆಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದೆ. ನೀವು ನನ್ನ ಪಾಲಿನ ಉದ್ಧಾರದ ನೌಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರಿ. ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದಿರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಷ್ಟು ರೀತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿದರೂ ಋಣಮುಕ್ತಳಾಗಲಾರೆ.

ದಿವ್ಯ ದೇಹಧಾರಿಣಿಯಾದ ಕಲಹೆಯು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದಿವ್ಯಲೋಕದಿಂದ ವಿಮಾನ ಬಂದಿತು ಅವಳನ್ನು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ಕಲಹೆಯನ್ನು ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಅಧಿಷ್ಠಿತವಾದ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಿದರು. ಪುಣ್ಯಶೀಲ ಸುಶೀಲ ಎಂಬ ವಿಷ್ಣುಪಾರ್ಷದರು ಕಲಹೆಯನ್ನು ಆ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಹೊರಟರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದತ್ತನು ಪುಣ್ಯ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಪುಣ್ಯಶೀಲ ಸುಶೀಲ ಎಂಬ ವಿಷ್ಣು ಪಾರ್ಷದರ ಮುಂದೆ ಬಂದು ದೀರ್ಘದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿದ. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹರಿಮಂದಿರದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಆ ಧರ್ಮದತ್ತನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ವಿಷ್ಣುಪಾರ್ಷದರು:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ, ನೀನು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾದ ನೀನು ದೀನದಯಾಳುವೂ ಆಗಿರುವೆ. ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನದ ಅರ್ಧ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಕಲಹೆಯ ಹಿಂದಿನ ನೂರು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತವಾದ ಪಾಪರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಳಚಿ ಹೋಗಿವೆ. ನೀನು ನಿನಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಂದ ದಿನದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ, ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರ, ದೀಪ, ದಾನ, ತುಳಸೀ ಪೂಜೆ, ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ ಮುಂತಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಪುಣ್ಯ ಫಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಕಲಹೆಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಈಗ ದಿವ್ಯ ದೇಹಧಾರಿಣಿಯಾಗಿ ವೈಕುಂಠ ವಿಮಾನವನ್ನು ಏರಿದ್ದಾಳೆ. ಶ್ರೀಶ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಕಲಹೆಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರ ಹೆಂಡಂದಿರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದಿವ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳುವೆ.

ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯರು. ಧನ್ಯರು. ಅವನ ನಾಮಸ್ಮರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಧ್ರುವ, ಕರಿರಾಜ ಮುಂತಾದ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರರು ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಅದರಂತೆ ನೀನಾದರೂ ಈ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕಳೆದ ನಂತರ ದಿವ್ಯ

ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮೇಲಿನ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಲವು ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವೆ. ಅನಂತರ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷಯವಾದ ನಂತರ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೂರ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ದಶರಥ ರಾಜ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗುವೆ. ಈಗಿನ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆದು ದಿವ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಕಲಹೆಯು ಆಗ ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಬರಲಿರುವಳು. ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿನಗೆ ಹಾಗೂ ಕಲಹೆಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವನು. ನೀನು ಈ ಜನ್ಮಾರಭ್ಯ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಜನ್ಮರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾಡಿ ಜನಿಸಿ ಬರಲಿರುವನು. ಇದೇ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಆದೇಶದಿಂದ ರಾಮಾವತಾರದ ಅನಂತರ ದಶರಥ ಕೌಸಲ್ಯಾ ರೂಪ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಕರೆದು ಒಯ್ಯುತ್ತೇವೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಬೆರಿಸಿದ ನೀರಿನ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಕಲಹೆಗೆ ದಿವ್ಯ ದೇಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ನೂರಐದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ವಿಷ್ಣು ವ್ರತದ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೬

ನಾರದ:- ವಿಷ್ಣು ಪಾರ್ಷದರಾದ ಪುಣ್ಯಶೀಲ ಸುಶೀಲ ಎಂಬುವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮದತ್ತನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ಅವರ ಕಾಲಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ. ಕೈಜೋಡಿಸಿದ. ವಿನೀತನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ.

ಧರ್ಮದತ್ತ:- ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ವ್ರತ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ, ತಪಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತಿಕರವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಸಾನ್ನಿಧ್ಯಪ್ರಾಪಕ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?

ವಿಷ್ಣುಪಾರ್ಷಕರು:- ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಜ್ಞಾನ ಆಗಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆ ಕೇಳು. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಪುರಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಚೋಳ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ರಾಜನಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಚೋಳದೇಶವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಬಂದಿತು. ಆ ಮಹಾರಾಜನ ಧರ್ಮಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರ, ದುಃಖಿತ, ಪಾಪಬುದ್ಧಿ, ರೋಗಿಷ್ಠ ಈ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಜನರು ಒಬ್ಬರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾರಾಜನು ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಬಂಗಾರದ ಯೂಪಗಳಿಂದ ತಾಮ್ರ ಪರ್ಣೀ ನದಿಯ ಎರಡೂ ತಟಾಕಗಳು ಶೋಭಯಮಾನವಾಗಿದ್ದವು.

ಒಂದು ದಿನ ಆ ಚೋಳರಾಜ ಅನಂತಶಯನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡಿದ ಆ ಅನಂತಶಯನನನ್ನು ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಬಂಗಾರದ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ. ಪೂಜೆಯ ಅನಂತರ ದಂಡವತ್ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದೇ ಊರಿನ ವಿಷ್ಣುದಾಸನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತುಳಸೀ ನೀರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ವಿಷ್ಣುಸೂಕ್ತದಿಂದ ಅನಂತಶಯನನಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದ. ತುಳಸೀ ಮಂಜರಿಯ ದಳಗಳನ್ನು ಏರಿಸುತ್ತ ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ವಿಷ್ಣುದಾಸನು ಮಾಡಿದ ತುಳಸೀ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಆ ಅನಂತಶಯನನ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಚೋಳರಾಜನು ಮಾಡಿದ ರತ್ನಪೂಜೆಯೆಲ್ಲವೂ ಅಚ್ಛಾದಿತವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪ ಬಂದಿತು ಚೋಳರಾಜನಿಗೆ. ಸಿಡುಕಿನಿಂದ ನೋಡಿದ. ದರ್ಪದಿಂದ ಗದರಿಸಿ ನುಡಿದ.

ಚೋಳರಾಜ:- ವಿಷ್ಣುದಾಸ, ನಾನು ಅನಂತಶಯನನಿಗೆ ಮುತ್ತು, ಮಣಿ, ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಬಂಗಾರದ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿದ್ದೆ. ಅದರಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಕಳೆಕಟ್ಟಿತ್ತು ಆ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಗೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ಇದನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದೆ? ಬರೇ ತುಳಸೀ ದಳಗಳನ್ನು ಮೂರ್ತಿಯ ಮೈತುಂಬ ಏರಿಸಿ ತೂರಿಸಿ ನಾನು ಏರಿಸಿದ ಮಣಿ ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕ್ಯ ಒಂದೂ ಕಾಣಿಸದಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ನೀನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ತುಳಸೀ ದಳಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಏರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಸುವರ್ಣ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈ ನಿನ್ನ ತುಳಸೀ ಪೂಜೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಶೋಭಾಢ್ಯವಾದ ರತ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿರುವೆ. ನಾನು ಏರಿಸಿದ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಸುವರ್ಣ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಮೂರ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಕಾಣದಂತಾಗಿವೆ. ನಿಜವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ ಎಂದರೇನು ಅನ್ನುವದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ವಿಷ್ಣುದಾಸ:- ರಾಜನೆ, ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುವದೇ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನಿನಗೆ ದೊರೆತ ರಾಜೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ನೀನು ಗರ್ವಾಂಧನಾಗಿರುವೆ. ನೀನು ಈ ಮೊದಲು ಏನಾದರೂ ವಿಷ್ಣುವ್ರತ ಮಾಡಿರುವೆಯಾ? ಹೇಳು.

ರಾಜ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅತಿ ಗರ್ವ ಬಂದಿದೆ ನಿನಗೆ. ದರಿದ್ರನಾದ ನಿನಗೆಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ? ನೀನು ದರಿದ್ರನಾದುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುಪ್ರೀತಿ ಕರವಾದ ಯಜ್ಞ, ದಾನಧರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಯಾವ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಯಾವ ವಿಷ್ಣುಮಂದಿರವನ್ನೂ ಈ ಮೊದಲು ನೀನು ಕಟ್ಟಿಸಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಾನೇ ಮಹಾವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ ಎಂಬ ಗರ್ವ ಪರ್ವತಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮೊದಲು ನಾನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೊ ಅಥವಾ ಈ ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೋ. ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ ಮತ್ತು ಯಾರ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರಿ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಚೋಳರಾಜ ತೆರಳಿದ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ. ತನ್ನ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ಮುದ್ಗಲರನ್ನು ಆಚಾರ್ಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಒಂದು ವೈಷ್ಣವಸತ್ರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆ ಸಮ್ರಾಟನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮೂಹವೇ ಸೇರಿತ್ತು. ವಿಪುಲವಾದ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞದಂತೆ ಚೋಳರಾಜನ ಯಜ್ಞವೂ ಕೂಡ ಅನ್ನದಾನ ದಕ್ಷಿಣದಾನ

ಸುವರ್ಣದಾನಗಳಿಂದ ಅತ್ಯದ್ಭುತವೆನಿಸಿತು. ಇತ್ತ ವಿಷ್ಣುದಾಸನೂ ಕೂಡ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹರಿಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಐದು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ. ಮಾಘ ಕಾರ್ತಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸೋಕ್ತ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ, ತುಳಸೀ ವನರಕ್ಷಣೆ ಏಕಾದಶಿವ್ರತ **''ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ''** ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದ ಜಪ, ಷೋಡಶೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಗೀತನೃತ್ಯ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮುಖಾಂತರ ಭಗವತ್ಸೇವೆ. ಈ ಐದು ವ್ರತಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದ. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹಗಲು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ, ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಘಂಟೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಡೆದಾಡುವಾಗಲೂ ಹರಿಸ್ಮರಣೆ, ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಗೋವಿಂದನ ಸ್ಮರಣೆ, ಮಲಗುವಾಗ ನಾರಾಯಣ ಸ್ಮರಣೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಘ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಆ ವಿಷ್ಣುದಾಸ. ಹೀಗೆ ಚೋಳರಾಜ ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣುದಾಸರು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತ ವ್ರತಸ್ಥರಾಗಿ ಭಗವತ್ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವಿಷ್ಣು ವ್ರತದ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ನೂರ ಆರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಚೋಳರಾಜರಿಗೆ ವೈಕುಂಠಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ | ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೭

ವಿಷ್ಣುಪಾರ್ಷದರು:- ಒಂದುದಿನ ವಿಷ್ಣುದಾಸನು ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ಪೂಜಾವಿಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟು, ಅನಂತಶಯನನ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದ. ತಿರುಗಿ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಯಾರೋ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ಸೂರ್ಯ ಇಳಿಮುಖನಾಗಿದ್ದ. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಅಡಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ ಕೂಡದೆ ತನಗೆ ಸಂಜೆಯ ದೇವರ ದರ್ಶನ ತಪ್ಪುವದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅಂದು ಅವನು ಊಟವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮರುದಿನವೂ ಅವನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟು, ದೇವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿ, ಪೂಜಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಂದು ಕೂಡಾ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಹಿಂದಿನ ದಿನದಂತೆ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ.

ಹೀಗೆ ಏಳು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಏಳು ದಿನವೂ ವಿಷ್ಣುದಾಸನಿಗೆ ಉಪವಾಸ. ದೇವರ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಅವನು ಊಟ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಂಜೆಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಏಳು ದಿನ ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದು ಎಂಟನೇಯ ದಿನ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಪ್ರತಿದಿನದಂತೆ ತಾನು ತನ್ನ ಸ್ನಾನ ದೇವತಾರ್ಚನ ಮುಗಿಸಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟು ತಾನು ಮಾತ್ರ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಚಾಂಡಲನು ಇವನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ವಿಷ್ಣುದಾಸನು ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಕದ್ದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ಅವನ

ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಮುಖವನ್ನೂ ಎಲುವು ಚರ್ಮಮಾತ್ರ ಉಳಿದ ಸೊರಗಿದ ದೇಹವನ್ನೂ ನೋಡಿ ವಿಷ್ಣುದಾಸನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಬಂದಿತು ವಿಷ್ಣುದಾಸನು ಬಂದ ಸುಳಿವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ಚೋರ ಚಂಡಾಲ ಹೆದರಿ ಓಡತೊಡಗಿದ.

ಆಗ ವಿಷ್ಣುದಾಸನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ. ''ನೀನು ಒಣ ಚಪಾತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿನ್ನುವೆ? ಅದಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ ತುಸುನಿಲ್ಲು. ತುಪ್ಪದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆ. ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಒಣ ಅನ್ನ ಹಿತವಲ್ಲ. ತುಪ್ಪ ಬಳಿಯದ ಆಹಾರ ನಿನ್ನ ಮೈಗೆ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ರುಚಿ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ತುಸು ನಿಲ್ಲು. ನಾನು ತುಪ್ಪ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಡು. ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಬಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಓಡಬೇಡ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಆ ಕಳ್ಳನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ. ಇವನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಚಂಡಾಲ ಚೋರ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಓಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ. ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಬಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರತಪ್ಪಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷ್ಣುದಾಸನು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದ. ನೆತ್ತಿಗೆ ನೀರು ತಟ್ಟಿದ. ತನ್ನ ಮೈಮೇಲಿನ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಬೀಸಿ ಗಾಳಿಹಾಕಿದ. ವಿಷ್ಣುದಾಸನು ಮಾಡಿದ ಈ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರದಿಂದ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ ಆ ಕಳ್ಳ ಹೊಲೆಯ.

ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ ಹೊಲೆಯನನ್ನು ನೋಡಿದ. ಆದರೆ ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಆ ಹೊಲೆಯ ಹೊಲೆಯನಾಗದೆ ಹರಿಯೇ ಆಗಿದ್ದ. ಕಳ್ಳ ಹೋಗಿ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿದ್ದ. ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧಾರಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನು ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಚತುರ್ಬಾಹುವಾಗಿ, ಕಿರೀಟ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅಗಸಿಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೌಸ್ತುಭ ರತ್ನವು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಎದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದತುಂದಿಲನಾದ ವಿಷ್ಣುದಾಸನಿಗೆ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿಭಾವಭರಿತನಾಗಿ ಅವನು ಭಗವಂತನನ್ನೆ ಎವೆ ಪಿಳುಕಿಸದೆ ನೋಡುತ್ತ ಗದ್ಗದಿತ ಕಂಠನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಗಂಧರ್ವರು ಗಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಣಿದರು. ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳು ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು.

ಆಗ ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ವಿಷ್ಣುದಾಸನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಇತ್ತ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾದ ಚೋಳರಾಜನು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತ ವಿಷ್ಣುದಾಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಮುದ್ಗಲರನ್ನು ಕರೆದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನುಡಿದ.

ಚೋಳರಾಜ:- ಪುರೋಹಿತರೇ, ನಾನು ಯಾವ ವಿಷ್ಣುದಾಸನ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಹೂಡಿ ಈ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಇರುವೆನೋ. ಆ ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಈಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಎದುರೇ ವಿಷ್ಣುವಿನೊಂದಿಗೆ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ

ತುಪ್ಪ ಸುರುವುತ್ತ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತುಕೊಂಡೆ. ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿಪುಲವಾದ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಿದೆ. ಶ್ರೋತ್ರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನನಗೆ ಒಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನೀಯಲಿಲ್ಲ. ನಾರಾಯಣನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ನನಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ? ಕೇವಲ ಯಜ್ಞದಾನಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಭಗವದ್ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ಒಂದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಚೋಳರಾಜನು ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮಗನನ್ನು ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೈದು, ತಾನು ಯಜ್ಞಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಗ್ನಿಕುಂಡದ ಎದುರು ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಕೈಜೋಡಿಸಿದ. ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ಭಗವನ್ನಾಮವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾತಿಶಯದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ.

ಚೋಲರಾಜ:- ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ, ನಿನಗೆ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಾಣೀ, ದೇಹ ಮೂರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಲಿ. ಸರ್ವದಾ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸವೆಯಲಿ. ನನ್ನ ಬದುಕು ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳು ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿತ.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಆ ಚೋಳರಾಜನು ಋತ್ವಿಜ, ಪುರೋಹಿತ, ಪ್ರಜಾ, ಪ್ರಧಾನಿ, ಪರಿವಾರ ಜನ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಗುರುವಾದ ಮುದ್ಗಲ ಮುನಿಯು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ಚಂಡಿಕೆಯನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಮುದ್ಗಲ ಗೋತ್ರದವರು ಇಂದಿಗೂ ಶಿಖಾರೆ ಹಿತರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಅಚ್ಯುತ ಆ ಚೋಳರಾಜನ ಯಜ್ಞವಾಟದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ ದಿಗ್ಗನೇ ಎದ್ದುನಿಂತ. ಚೋಲರಾಜನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡ. ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾರೂಪ್ಯ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವೈಕುಂಠಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ.

ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಹಾಗೂ ಚೋಳರಾಜ ಇವರಿಬ್ಬರ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಪ್ರೀತನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ನಾರಾಯಣ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅವರ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ನೈರ್ಭಮನದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ತನ್ನ ಪಾರ್ಷದರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿಕೊಂಡ. ಆ ವಿಷ್ಣು ದಾಸನೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪುಣ್ಯಶೀಲನೆಂಬ ಪಾರ್ಷದನು ಆದ. ಚೋಳರಾಜನು ಸುಶೀಲನೆಂಬ ಹರಿಯ ಪಾರ್ಷದ ಆದ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಭೂಲೋಕದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಭಕ್ತ್ಯುದ್ರೇಕದಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ, ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಉಪಾಸಿಸಿ ಆರಾಧಿಸಿ ಅವನ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಸಾದಾತಿಶಯದಿಂದ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಶೀಲ ಸುಶೀಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮುಕುಂದ ಮಂದಿರದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾಗಿ ಶ್ರೀಶನ ಸೇವೆಗೈಯ್ಯುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಚೋಲರಾಜರಿಗೆ ವೈಕುಂಠಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ನೂರಏಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಜಯ ವಿಜಯ ದ್ವಾರಪಾಲಕರ ವೃತ್ತಾಂತ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೮

ಧರ್ಮದತ್ತ:- ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾದ ಪುಣ್ಯಶೀಲ ಹಾಗು ಸುಶೀಲ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದೆ ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ, ಜಯ ವಿಜಯರೆಂಬ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕದ ವಿಷ್ಣುಮಂದಿರದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ಇಂಥ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಥಾನವು ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷ ಏನು? ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ ಯಾವದು? ಇದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ವಿಷ್ಣು ಪಾರ್ಷದರು:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೃಣಬಿಂದು ಮಹಾರಾಜನ ಮಗಳಾದ ದೇವಹೂತಿ, ಕರ್ದಮ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯ ಮಗನ ಹೆಸರು ಜಯ, ವಿಜಯ ಎಂಬುವವ ಕಿರಿಯ ಮಗ. ಅನಂತರ ಆ ಕರ್ದಮ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ದೇವಹೂತಿಯಲ್ಲಿ ಕಪಿಲ ಎಂಬ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯನು ಜನಿಸಿದ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನ ಅವತಾರಭೂತನೇ ಆ ಕಪಿಲದೇವ. ಜಯ ವಿಜಯ ಎಂಬವರಿಬ್ಬರೂ ಅವನ ಅಣ್ಣಂದಿರು. ಧರ್ಮಶೀಲರು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಏಕನಿಷ್ಠ ಭಕ್ತರು. ನಾರಾಯಣ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಈ ಜಪ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಅವರ ತೊಗಲ ಗಣ್ಣಿನ ಎದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣು. ಹೀಗೆ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೋಪೇತವಾದ ಜಪ, ಪೂಜೆ ಹಾಗು ಪರ್ಯುಪಾಸನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪ್ರಭು ಪರಮೇಶ್ವರ ನಾರಾಯಣನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನವನ್ನು.

ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾರಾಜ ಮರುತ್ತನು ತನ್ನ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ಈ ಜಯ ವಿಜಯ ಸಹೋದರರನ್ನು. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಕರ್ದಮಕುಮಾರರು ಶ್ರೌತಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರನಿಷ್ಠಿತರು. ಯಜ್ಞಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಅಭಿಜ್ಞರು. ಶ್ರೌತ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತರಾದ ಈ ಸೋದರರನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಋಷಿಗಳು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮ್ರಾಟ್ ಮರುತ್ತನಿಂದ ಅತ್ಯಾದರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಪನಿಮಂತ್ರಿತರಾದ ಈ ವಿದ್ವದ್ಬಂಧುಗಳು ಆ ಮಹಾರಾಜನ ಯಜ್ಞವಾಟಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಜಯನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಪಟ್ಟ. ವಿಜಯ ಯಾಜಕ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಸೋದರರ ಸಮರ್ಥ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದಲೇ ನಡೆಯಿತು ಮರುತ್ತನ ಮಹಾಯಜ್ಞ. ಸಾಂಗವಾಗಿ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಅವಭೃಥ ಸ್ನಾನಾನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಿದ ಆ ಮರುತ್ತ ಸಾರ್ವಭೌಮ. ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪ್ರಭೂತ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ದ್ರವ್ಯದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದರು ಜಯ ವಿಜಯರು. ನೇರವಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಕ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಳಿಕ ಇಬ್ಬರೂ ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದರು. ಆ ಹಣದ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ವಿರಸವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅದೇ ವಿರಸ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿರೋಧದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಗಿ ವಿದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ನಾಂದೀಯಾಯಿತು. ''ನಾವಿಬ್ಬರೂ ತಂದ ಹಣವನ್ನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚು'' ಇದು ಜಯನ ವಾದ 'ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಎತ್ತಿ ಹೊತ್ತು ತಂದಿರುವವೊ ಅವರೇ ಆ ಹಣಕ್ಕೆ ಭಾಗೀದಾರರು. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಂದಿದೆಯೊ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಅವರದೇ

ಸೊತ್ತು'' ಇದು ವಿಜಯಯನ ವಾದ. ಈ ವಾದ ವಿರೋಧ ಇಬ್ಬರೂ ಶಾಂತಿ ಸಂಯಮನದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹಾರಿಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಕೋಪದಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವ ಜಯ ಸೋದರನಾದ ವಿಜಯನಿಗೆ ಶಾಪಹಾಕುತ್ತ ನುಡಿದ.

ಜಯ:- ನಾವಿಬ್ಬರೂ ರಾಜನಿಂದ ಅಹೂತರು. ದೀಕ್ಷಾದಾಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದೇವೆ ಈ ಯಜ್ಞ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಮಗೆ ರಾಜನು ನೀಡಿದ ದಕ್ಷಿಣಾದ್ರವ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ನೀನು ಅದನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನಗೆ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನ್ನುತ್ತಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟು.

ಜಯನ ಈ ಶಾಪಾಕ್ಷರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿಜಯನು ತಾನೂ ಪರಿಕುಪಿತನಾಗಿ ಜಯನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಚಲ್ಲಿದ ಅವನ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ.

ವಿಜಯ:- ನೀನು ಮದಾಂಧನಾಗಿ ನನಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೂ ನೀನೂ ಕೂಡ ಆನೆಯಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು.

ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಘೋರ ಶಾಪವನ್ನು ಈಡಾಡಿ ಇಬ್ಬರೂ ಧಾವಿಸಿದರು ಭಗವಂತನ ಕಡೆಗೆ. ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕಲಹ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಶಾಪದ ವಿನಿಮಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಮೊಸಳೆ ಮತ್ತು ಮದ್ದಾನೆ ಜನ್ಮದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ನಾರಾಯಣ:- ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಭಕ್ತರು. ಎಂದಿಗೂ ಸುಳ್ಳಾಗುವದಿಲ್ಲ ಹರಿಭಕ್ತರ ಮಾತು. ನಾನು ಭಕ್ತರ ವಚನವನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಮಾಡಿಕೊಡುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಮಾತಿನಿಂದ ಸ್ತಂಭದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದೆ. ಅದರಂತೆ ನೀವು ನನ್ನ ಭಕ್ತರಾದುದರಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು ಶಾಪ. ಶಾಪವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಹರಿಪದವನ್ನು ಹೊಂದುವಿರಿ.

ಈ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಆ ಜಯ ವಿಜಯರಿಬ್ಬರೂ ಗಂಡಕೀನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತೀರದಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆ ಆನೆಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಜನ್ಮಾಂತರದ ನೆನಪು ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಆನೆಯು ಸ್ನಾನಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಗಂಡಕೀ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಅದೇ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮೊಸಳೆಯು ಆನೆಯು ನೀರಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಜನ್ಮಾಂತರದ ವೈರದ ಭಾವನೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದಿತು ಅದರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಹೀಗೆ ದ್ವೇಷಾಗ್ನಿಯ ಕಿಚ್ಚು ಪೂರ್ವಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ದಿಗ್ಗನೇ ಎದ್ದು ಉರಿಯತೊಡಗಿದಾಗ ಆ ಮೊಸಳೆಯ ರೋಷದಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದು ರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿಯಿತು ಆ ಆನೆಯ ಕಾಲನ್ನು.

ಮೊಸಳೆಯ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಸರಾಡಿತು ಆ ಮದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಾನಬಲದಿಂದ ಕಸುವುಗೊಂಡ ಆ ಮೊಸಳೆಯು ತನ್ನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಕೊಂಚವೂ ಸಡಿಲಿಸದೆ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ ನೀರುಗಾಯಿ ಮಾಡಿ ದಣಿಸಿ ದುಃಖದೀರ್ಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಆಗ ಮೊಸಳೆಯ ವಜ್ರ ದಂಷ್ಟ್ರಾಘಾತದಿಂದ ಕ್ಷೀಣತ್ರಾಣವಾದ ಆ ಆನೆಯು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೆನೆಯಿತು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಮರಣೆಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಲ್ಲಿ

ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾದ. ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಆನೆ-ಮೊಸಳೆ ಎರಡನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಿದ. ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕರೆದೊಯ್ದ.

ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಗಂಡಕೀನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಸ್ಥಾನವು ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆ ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಲುಗಳೂ ಕೂಡ ಇಂದಿಗೂ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಚಕ್ರವುಳ್ಳ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೊದರರಾದ ಜಯ ವಿಜಯರು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಮೊಸಳೆ ಹಾಗೂ ಮದ್ದಾನೆಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜಯ ವಿಜಯರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮದತ್ತ, ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿತ್ಯವೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾತ್ಸರ್ಯ, ದಂಭ, ಮದ, ಕೋಪ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಗಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನವನ್ನೂ ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ಆಚರಿಸು. ತುಳಸೀ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಮಾಸಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಗೋದಾನ ನೀಡು. ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಡ.

ನಾರದ:- ಧರ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಕಲಹೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿ ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಆ ವಿಷ್ಣುಪಾರ್ಷದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಶ್ರದ್ಧೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ತಾನು ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೂ ತಪ್ಪದೇ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸದ. ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಆ ಮರ್ತ್ಯದೇಹವು ಬಿದ್ದು ಹೋದ ನಂತರ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಡದಿಯರೊಂದಿಗೆ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಹೇಶ ನಾರದ ಸಂವಾದ ಎಂಬ ನೂರ ಎಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕೃಷ್ಣಾ ವೇಣೀ ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳ ಮಹಿಮೆ | ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦೯

ಪೃಥುರಾಜ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಕೃಷ್ಣಾ ವೇಣೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ಬಂದು ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕಲಹಾ ಎಂಬ ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರು ಎಂದು ತಾವು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ್ದೋ ಆ ನದಿಗಳದ್ದೋ? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ನಾರದ:-

ಕೃಷ್ಣಾ ಕೃಷ್ಣತನುಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವೇಣ್ಯಾ ದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ ।
ತತ್ಸಂಗಮ ಪ್ರಭಾವಂತು ನಾಲಂ ವಕ್ತುಂ ಚತುರ್ಮುಖಃ ॥

ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ದೇಹದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ವೇಣೀ ನದಿಯು ಮಹಾದೇವರ ದೇಹದಿಂದ ಜನಿಸಿದೆ. ಇವೆರಡರ ಸಂಗಮದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮುಖದ

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದಲೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಆ ಕೃಷ್ಣಾ ವೇಣೀ ನದಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಹಿಂದೆ ಚಾಕ್ಷುಷ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಒಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಭಾರ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹರಿಹರರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಶೈಲದ ಶಿಖರದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡರು ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಭೃಗು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮುನಿಗಳು ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಆಹ್ವಾನಕೊಟ್ಟು ಕರಿಸಿ ಋತ್ವಿಕ್ ವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ವೈಭವದಿಂದ ಯಜ್ಞವು ನಡೆಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸ್ವರಾ (ಸರಸ್ವತಿ) ದೇವಿಯನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ದೀಕ್ಷಾ ಗ್ರಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಸ್ವರಾದೇವಿಯ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವಸರವನ್ನು ಗಣಿಸದೆ ನಿದಾನವಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಸರಿಯಾದ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಯಜ್ಞಕುಂಡದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಭೃಗು ಋಷಿಯು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕೇಳಿದ.

ಭೃಗು :- ಮಹಾವಿಷ್ಣೋ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸ್ವರಾದೇವಿಯನ್ನು ನೀನೇ ಸ್ವಂತ ಹೋಗಿ ಕರೆದು ಬಂದಿರುವೆ. ಆದರೂ ಅವಳು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ದೀಕ್ಷಾಗ್ರಹಣದ ಮುಹೂರ್ತವು ಮೀರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮುಹೂರ್ತವು ಮೀರಿದ ಬಳಿಕ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂರೈಸುವದು?

ವಿಷ್ಣು:- ಸ್ವರಾದೇವಿಯು ಬೇಗ ಬಾರದ್ದಿದರೆ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಮೀರಿಸುವದು ಬೇಡ. ಬ್ರಹ್ಮನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಡದಿಯಾದ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿರಿ. ಗಾಯಿತ್ರಿಯು ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮಭಾರ್ಯೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಹೀಗೆ ವಿಷ್ಣು ನುಡಿದ ಕೂಡಲೇ ರುದ್ರದೇವರು ಸಂತೋಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದರು ಈ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು. ಆಗ ಕೂಡಲೇ ಭೃಗುಋಷಿಯು ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಲಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಿಯನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದ. ದೀಕ್ಷಾವಿಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾದೇವಿಯು ಆ ಯಜ್ಞಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅವಳು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಗಾಯತ್ರಿಯೊಡನೆ ಆ ಯಜ್ಞದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವರಾದೇವಿಯು ಕಡುಕೋಪಗೊಂಡು ನುಡಿಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿದಳು.

ಸ್ವರಾ:- ದೇವತೆಗಳೇ, ನನ್ನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ಕಿರಿಯಳಾದ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ತಂದು ಕೂಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಜಲರಾಗಿರಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಈ ಗಾಯತ್ರೀ ದೇವಿಯು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಅದೃಷ್ಯ ರೂಪಳಾಗಿ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ. ದೇವೋತ್ತಮರಾದ ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ, ಬ್ರಹ್ಮರೂ ಜಲರೂಪರಾಗಿ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ.

ಅವಳ ಈ ಶಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಯತ್ರಿಯು ಕುಪಿತಳಾಗಿ ಪ್ರತಿಶಾಪ ಕೊಡಲು ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ದೇವತೆಗಳು ತಡೆದರೂ ಕೇಳದೇ ಸ್ವರಾದೇವಿಗೆ ಪ್ರತಿಶಾಪವನ್ನು ಇತ್ತಳು.

ಗಾಯತ್ರೀ:- ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬಳಿಗೇ ಪತಿಯಲ್ಲ. ನನಗೂ ಅವರು ಕೈಹಿಡಿದ ಗಂಡ. ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ನಿನಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ನನಗೂ ಕೂಡ ಇದೆ. ನಾನು ಕೂಡ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ. ಅವರು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರೂ ನೀನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಡಗರ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡುತ್ತ ತಡಮಾಡಿದೆ. ಮುಹೂರ್ತ ಮೀರಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ನನಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪತಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೀಕ್ಷಾವಿಧಿಯನ್ನು ಸಾಂಗಗೊಳಿಸಲು ಆದೇಶವಿತ್ತ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಜ್ಞೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿರೋಮಾನ್ಯ. ನಿನ್ನ ವಿಲಂಬದಿಂದ ಮುಹೂರ್ತ ತಪ್ಪಿ ಯಜ್ಞವೇ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಪತಿದೇವರ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಥಾಸಾಂಗ ನೆರವೇರಿಸಿದೆ. ವಿಷ್ಣು ಬಂದು ಕರೆದರೂ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾರದಿದ್ದುದು ನಿನ್ನದೇ ತಪ್ಪು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನಗೆ ನೀನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಶಾಪಕೊಟ್ಟೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಕೂಡ ನನ್ನಂತೆ ಗುಪ್ತನದಿಯಾಗಿ ಹರಿ.

ಗಾಯತ್ರಿಯ ಈ ಶಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಹೆದರಿ ಸ್ವರಾದೇವಿಗೆ (ಸರಸ್ವತಿಗೆ) ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

ದೇವತೆಗಳು:- ದೇವಿ, ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರು ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗಬಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ನದಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಂದೇನು ಗತಿ? ನೀವಿಬ್ಬರು ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು ಎಂಥ ಅವಿವೇಕದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿರಿ? ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಈಗಲೇ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಶಾಪಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಸ್ವರಾ:- ದೇವೋತ್ತಮರೇ, ನೀವು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗ ಗಣಪತಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡವಿಘ್ನ ಉಪಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರು ಬ್ರಹ್ಮಸತಿಯರ ಮಾತು ಎಂದೂ ಹುಸಿಯಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಂಶದಿಂದ ಜಡರಾಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹರಿಯಿರಿ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು ನದಿಯಾಗಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಸರಸ್ವತಿಯು (ಸ್ವರಾದೇವಿಯ) ಶಾಪದಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಜಡರಾಗಿ ಜಲರೂಪದಿಂದ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದರು. ವಿಷ್ಣು ತನ್ನ ಅಂಶದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಆಗಿ ಹರಿದ. ಶಂಕರ ವೇಣೀ ನದಿಯಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಿದ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಕಕುದ್ಮತಿ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಶದಿಂದ ಪೂರ್ವವಾಹಿನೀ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದರು. ಗಾಯತ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿಯರು. ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖರಾಗಿ ಹರಿದರು. ಅವೆರಡು ನದಿಗಳು ಮುಂದೆ ಸಂಗಮಿಸಿ ಸಾವಿತ್ರೀ ನದಿ ಎಂದು ಒಂದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪ್ರವಹಿಸಿತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹರಿಹರ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಮಹಾಬಲ ಅತಿಬಲ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಹಾಗು ಅತಿಬಲ ಎಂಬ ಹರಿಹರರು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತ ಬಳಿಕ ಅವರ ಪಾದಮೂಲದಿಂದಲೇ ಕೃಷ್ಣಾ ವೇಣೀ ಎಂಬ ನದಿಗಳು ಹರಿದು ಮುಂದೆ ಒಂದೆಡೆ

ಸಂಗಮಿಸಿ ಕೃಷ್ಣವೇಣೀ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಆಯಿತು. ಈ ಎರಡೂ ನದಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಮಾನವರಿಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯ ಹುಟ್ಟು ಹಾಗೂ ಹರಿಯುವಿಕೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದವರು ಮತ್ತು ಕೇಳಿದವರು ಕೃಷ್ಣವೇಣಿಯ ದರ್ಶನ, ಸ್ನಾನಪಾನಾದಿ ಜನ್ಯವಾದ ಅಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಕೃಷ್ಣಾ ವೇಣೀ ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ನೂರಒಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಏಕಾದಶೀ ಮಾಘಮಾಸ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ತುಳಸೀ ದ್ವಾರಕಾ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಲು ಕಾರಣ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೦

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಪೃಥುರಾಜನು ನಾರದ ಮುಖದಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ಪ್ರಿಯೆ, ಮಾಘ ವ್ರತ, ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ, ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತ. ಈ ಮೂರು ವ್ರತಗಳು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದ.

ವನಸ್ಪತೀನಾಂ ತುಳಿಸೀ ಮಾಸಾನಾಂ ಕಾರ್ತಿಕಃ ಪ್ರಿಯಃ ।
ಏಕಾದಶೀ ತಿಥೀನಾಂಚ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಾಂ ದ್ವಾರಕಾ ಮಮ ॥

ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಗಿಡ. ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸ. ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶೀ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕಾ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಸೇವಿಸುವವನು ನನಗೆ ಪರಮ ಪ್ರಿಯತಮ. ಇದರಿಂದ ಆಗುವಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಯಾವ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ತುಳಸೀ ಗಿಡವನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ಬೆಳಿಸಿ, ಆ ತುಳಸಿಯಿಂದ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ನಾನ, ದಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಉಪವಾಸ, ಜಾಗರ, ಹರಿಪೂಜೆ, ಮುಂತಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದ್ವಾರಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಸತ್ಯಭಾಮಾ:- ಪ್ರಭು, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಕಲಹೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುತೂಹಲ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮದತ್ತನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅವಳು ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಐದಿದಳಷ್ಟೇ? ಕಾರ್ತಿಕದ ಮಹಿಮೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದರಿಂದ ವ್ರತಮಾಡದವರೂ ಉದ್ಧಾರಹೊಂದುವದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿಸ್ಮಯಕರ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನದಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ಮಗದೊಬ್ಬರು ಉದ್ಧಾರ ಹೊಂದುವರು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು. ತಾವು ಮಾಡದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಹೊಂದುವದಾದರೆ ಅದೇ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ತಾವು ಮಾಡದ ಪಾಪದಿಂದ ಅಧೋಗತಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾನವನು ಹೊಂದಬಹುದಷ್ಟೇ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯೇ. ತಾನು ಮಾಡದಿರುವ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಕೃತ ತ್ರೇತಾಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಇಡೀದೇಶ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ. ಕುಲ, ಕುಟುಂಬಗಳು ಭಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳ ಕರ್ತೃವು ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳ ಫಲಕ್ಕೆ ಭಾಗೀದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು ತಗಲುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೈಥುನ. ಒಂದು ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಪಾಪವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ. ಗಂಡಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪುಣ್ಯವು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹಂಚಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಾಪನ, ಯಾಜನ, ಏಕಪಂಕ್ತಿ ಭೋಜನ ಇವುಗಳಿಂದ ಕಾಲುಭಾಗ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು ಪಾಪಿಗಳಾದ ಜನರಿಗೆ, ಪುಣ್ಯವಂತನಾದ ಪಂಡಿತನು ಪಾಠ ಹೇಳಿದರೆ ಪಾಪಿಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞಯಾಗ ಮಾಡಿಸಿದರೆ, ಪಾಪಿಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊಟಮಾಡಿದರೆ ಈ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಆ ಪುಣ್ಯಪುರುಷನ ಕಾಲುಭಾಗ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಇಂಥವರ ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಯಾಜನ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರ ಪಾಪದ ಕಾಲುಭಾಗವು ಆ ಪುಣ್ಯಪುರುಷನಿಗೆ ಸೇರುವದು. ಇದರಂತೆ, ಏಕಾಸನ, ಏಕಯಾನ. (ಒಂದೇ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣ). ಮತ್ತು ದೇಹ ಸಂಗದಿಂದ ಆರನೇ ಭಾಗ ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಸಂಭಾಷಣ, ಸ್ತೋತ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಂದ ಹತ್ತನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ದರ್ಶನ ಶ್ರವಣ, ಮನಸಾ ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ನೂರನೇ ಒಂದು ಅಂಶ ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಪರಸ್ಯನಿಂದಾಂ ಪೈಜನ್ಯಂ ಧಿಕ್ಕಾರಂಚ ಕರೋತಿಯಃ
ತತ್‌ಕೃತಂ ಪಾತಕಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ವಪುಣ್ಯಂ ಪ್ರದರಾತಿಸಃ ॥

ಹೆರವರ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವವನು, ಅವರ ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಈ ನಿಂದಕನ ಪುಣ್ಯವಲ್ಲವೂ ನಿಂದೆ, ಧಿಕ್ಕಾರಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾಡಿದರೆ (ಅವನು ಹೆಂಡತಿ ಮಗ ಶಿಷ್ಯ ಆಗಿರದಿದ್ದರೆ) ತನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಂದ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೇ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವನಿಗೆ ಬಡಿಸಿದರೆ ಹಾಗೆ ಪಕ್ಷಪಾತಮಾಡಿ ಬಡಿಸುವವನು ಅವನ ಪಾಪದ ಆರನೇ ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕದ್ದು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದವನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಗೀದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ ಆ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮದ ಫಲವು ಹಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಯಾಚನೆ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯದ ಕರ್ಮದ ಫಲವೂ ಹಣಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಾಲಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸದೇ ಸತ್ತರೆ ಆ ಧನಿಯು ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಹಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸಾಲಗಾರನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ ಪುಣ್ಯಪಾಪಾನಾಂ ರಾಜಾ ಷಷ್ಠಾಂಶ ಮುದ್ಧರೇತ್ ।
ಶಿಷ್ಯಾದ್ಗುರುಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಭರ್ತಾ ಪಿತಾಪುತ್ರಾತ್ತಥೈವಚ ॥

ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಆರನೇ ಒಂದು ಬಾಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಶಿಷ್ಯನ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ ಗುರುವಿಗೂ, ಹೆಂಡತಿಯ ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಗಂಡನಿಗೂ, ಮಗನ ಪುಣ್ಯಪಾಪ ತಂದೆಗೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದರಂತೆ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನ ಇಚ್ಛಾನುವರ್ತಿನಿಯಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪತಿಯ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಪುಣ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಹೊಲಮನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಉಪಜೀವನ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟವನು ಅವನ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದರೆ ಹೀಗೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟವರಿಂದ ತನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸೇವೆಗೆ ನೇಮಿಸಿದರೆ ಈ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕೈಯಿಂದ ದಾನದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಆ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರನೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕರ್ತೃವು ಭಾಗೀದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ತಾನು ಕೊಡದಿದ್ದರೂ, ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದು ಉಂಟು. ಆದರೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ನಿಯಮ ಇಲ್ಲ.

ಕಲೌ ತ್ವಯಂ ವೈ ನಿಯಮೋ ನಕಾರ್ಯಃ ।
ಕರ್ತೈವ ಭೋಕ್ತಾ ಖಲು ಪುಣ್ಯಪಾಪಯೋಃ ॥

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಗಲುವದಿಲ್ಲ. ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಕರ್ತಾ ಮಾತ್ರ ಆ ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಫಲಕ್ಕೆ ಭಾಗಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಏಕಾದಶೀ ಮಾಘಮಾಸ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ತುಳಸೀ ದ್ವಾರಕಾ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ
ಪ್ರಿಯವಾಗಲು ಕಾರಣ ಎಂಬ ನೂರ ಹತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಧನೇಶ್ವರ ವೃತ್ತಾಂತ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೧

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ:- ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಂತೀನಗರದಲ್ಲಿ ಧನೇಶ್ವರನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಮಹಾಪಾಪಿ, ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟ, ಅನಾಚಾರಿ, ದುರ್ವಿಚಾರಿ, ಅವನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಾರದ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ರಸ, ಕಂಬಳಿ, ತೊಗಲು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸುಳ್ಳು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ತುಡುಗು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ವೈಶ್ಯೆಯರ ಸಹವಾಸವೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದ್ದಿತು. ಇದಲ್ಲದೇ ಸುರಾಪಾನ ವ್ಯಸನವು ಅವನಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ಅವನು ಮಹಾಜೂಜುಖೋರ. ಅವನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶದೇಶಾಂತರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ಸಲ ಆ ಧನೇಶ್ವರನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುದುರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಧನೇಶ್ವರ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡಿದ. ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದಂಡೆಯಮೇಲೆ ಗೋಪಿಚಂದನ ನಾಮ ಮುದ್ರಾಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತುಳಸೀಮಾಲೆ ಧರಿಸಿ, ದೇವರಪೂಜೆ ಜಪ, ಪುರಾಣ ಪಠಣ, ಪುರಾಣಶ್ರವಣ, ನೃತ್ಯ, ಗಾಯನ, ವಿಷ್ಣುಸ್ತೋತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವ ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅವನು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡಿದ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ. ನಿತ್ಯವೂ ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಚೆ ಈಚೆ ಅಲೆದಾಡುವಾಗ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ದೇಹಸ್ಪರ್ಶವೂ ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು, ಪಂಡಿತರು, ಪುರಾಣಿಕರು, ಗಾಯಕರು, ಭಜಕರು ಉಚ್ಚ ಕಂಠದಿಂದ ಉದ್ಘೋಷಿಸುವ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪುಣ್ಯನಾಮಗಳು ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು. ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅನೇಕ ಜನರು ಕಾರ್ತಿಕ ಉದ್ಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ರಾತ್ರಿ ಆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಮಾಡಿದ ಜಾಗರೋತ್ಸವವನ್ನು ಕಣ್ಣುತುಂಬ ನೋಡಿದ. ಹರಿಕಥಾ ಗಾಯನವನ್ನು ಕಿವಿತುಂಬ ಕೇಳಿದ. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ದೀಪದಾನದ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಾಡಿದ ದೀಪೋತ್ಸವವನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದ. ಹಾಗೂ ಶಿವಭಕ್ತರು ಮಾಡಿದ ತ್ರಿಪುರದಹನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆಕಂಡ ಹಾಗೂ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಮಾಡಿದ ಭೋಜನ ದಕ್ಷಿಣಾದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ಹಾಡಿಪಾಡಿ ಕುಣಿಯುವವರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಅವನು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಹೀಗೆ ಅತ್ತಿಂದ ಇತ್ತ ಇತ್ತಿಂದ ಅತ್ತ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ಕರಿನಾಗರ ಹಾವು ಅವನನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು. ಕೂಡಲೇ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದ ಧನೇಶ್ವರ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಣೆ ತುಂಬಿದ ಅನೇಕ ಹರಿಭಕ್ತರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದರು. ತುಳಸಿಯನ್ನು ಬೆರೆಸಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ತೊಳೆದರು. ಮೈತುಂಬ ತುಳಸೀ ಮಿಶ್ರಿತ ಜಲವನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಹಾವಿನ ನಂಜು ಏರಿ ಆ ಧನೇಶ್ವರನು ಅಲ್ಲಿಯೇ

ಮರಣಹೊಂದಿದ. ಕೂಡಲೇ ಯಮದೂತರು ಬಂದರು. ಯಮಪಾಶ ಬಿಗಿದರು. ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಅವನನ್ನು ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ದರು. ಆಗ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ''ಪ್ರಭು ಇವನುಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಒಂದೂ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಸಂಖ್ಯ. ಅಪಾರ, ನೂರುವರ್ಷ ಹೇಳಿದರೂ ತೀರವು. ಹೊರೆಹೊರೆಯಾಗಿದೆ ಇವನ ಪಾಪರಾಶಿ'' ಎಂದು ಧನೇಶ್ವರನ ಪಾಪಪುಣ್ಯದ ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮಧರ್ಮ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ''ಇವನನ್ನು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಳಿ ಹಾರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತ, ಬಡೆಯುತ್ತ, ಉಕ್ಕಿನ ಸುತ್ತಿಗೆಗಳಿಂದ ಜಜ್ಜುತ್ತ, ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ. ಕುಂಭೀಪಾಕದಲ್ಲಿ ಒಗೆಯಿರಿ'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದ. ಯಮಧರ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಯಮಕಿಂಕರು ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ಲಾವಾರಸದಂತೆ ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯ ಕಡಾವಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು ಒಗೆದರು.

ಆದರೆ ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ಧನೇಶ್ವರನು ಕುಂಭೀಪಾಕದ ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಕೂಡಲೇ ಅದು ತಣ್ಣಗಾಗಿಹೋಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಪು ಪ್ರಲ್ಹಾದನನ್ನು ಉರಿಯುವ ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಅದು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಶಾಂತವಾದಂತೆ ಈಗಲೂ ಕುದಿಯುವ ದೊಡ್ಡ ತೈಲಪಾತ್ರೆಯು ಚಂದನರಸದಂತೆ ಶಾಂತಶೀತಲವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೇತಪತಿಗಳು ಓಡಿಹೋಗಿ ಯಮಧರ್ಮನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೌತುಕಾಕ್ರಾಂತನಾದ ಯಮಧರ್ಮ ತಾನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದ. ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರ ನೀಡಿ ಆದರೋಪಚಾರ ಮಾಡಿ ''ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ?'' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಯಮಧರ್ಮ.

ನಾರದ:- ಯಮದೇವ, ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಯಮಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂಥ ಪಾಪಿ ಇವನಲ್ಲ.

ಯಃ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಣಾಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶ ಭಾಷಣಮ್ ।
ತತ್ ಷಡಂಶಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ನಿಯತಂ ನರಃ ॥

ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಹರಿಭಕ್ತರ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನ ಸಂಭಾಷಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಅವರ ಪುಣ್ಯದ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಚನವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಧನೇಶ್ವರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ನರ್ಮದಾ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆ ಪಾರಾಯಣ, ಜಪ, ಭಜನೆ, ಗಾಯನ, ಸ್ತೋತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ ಅನೇಕ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಸಂದರ್ಶನ ಸಂಭಾಷಣ ಸಹವಾಸ ಸಂಪರ್ಕಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವು ಇವನಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಧುಸಂತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಬೆರಿಸಿದ ನರ್ಮದಾನದಿಯ ಪವಿತ್ರವಾದ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಇವನಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅನೇಕ ಹರಿಭಕ್ತರು. ಮತ್ತು ಇವನಿಗೆ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯ

ನಾದಘೋಷವು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತರು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಘೋಷ ಇವನಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಇವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಳೆದುಹೋಗಿವೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮ ಜಪವನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದವನು ಎಂದೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲಾರ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಧನೇಶ್ವರನು ತಾನು ಸ್ವಯಂ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಆದ ಮತ್ತು ಆಗಲಿರುವ ನರಕ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೂ ಆದಂತಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಅವನು ನರಕದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಯಕ್ಷ ಜನ್ಮಹೊಂದಿ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಧನೇಶ್ವರ ವೃತ್ತಾಂತ ಎಂಬ ನೂರಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಧನೇಶ್ವರನು ಧನಯಕ್ಷ ಎಂಬ ಕುಬೇರನ ಸೇವಕನಾದದ್ದು

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೨

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ನರಕಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾರದರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಯಮದೇವರು ಧನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ನರಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಪ್ರೇತಪತಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಂತೆ ಪ್ರೇತಪತಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಯಮಕಿಂಕರನು ಆ ಧನೇಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನುಡಿದ.

ಪ್ರೇತಪತಿ :- ಧನೇಶ್ವರ, ಈ ಘೋರವಾದ ನರಕಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಪಾಪ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಯಮಕಿಂಕರರು ಈ ದಾರುಣವಾದ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತನೋಡು. ತಪ್ತವಾಲುಕ ಎಂಬ ಭೀಕರ ನರಕ ಇರುತ್ತೆ. ಮನೆಗೆ ಹಸಿದು ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸದೆ ಯಾರು ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕದೆ ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸುವರೋ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದೇವರು, ರಾಜ ಇವರನನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಯಾರು ಹೊಡೆಯುವರೋ ಅಂತವರು ಕೈಕಾಲು ಕಡಿದುಕೊಂಡು ಈ ನರಕದ ಸುಡುವ ಉಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತ ಒದರುತ್ತ ಉರುಳಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಆರು ಮುಖ್ಯ ನರಕಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಘೋರ ಪಾಪ ಮಾಡಿದವರು ಈ ಆರೂ ವಿಧವಾದ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೇಯ ನರಕ ಅಂಧತಾ ಮಿಸ್ರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ, ನಾಯಿ, ಮೃಗಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸೂಜಿಯಂತಿರುವ ಕೊಕ್ಕೆ, ಹಲ್ಲು, ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಪಾಪಿಯು ಹೊಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ನಿಷಿದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಹವಾಸಗೈದವರೂ ಹಾಗೂ ಬಿರುನುಡಿಗಳಿಂದ ಹೆರವರ ಮರ್ಮಕ್ಕೆ ಗಾಯ ಮಾಡಿದವರೂ ಈ ನರಕದಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಯಂಥ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಚ್ಚಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ಕ್ರಕಚ

ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳು ಗರಗಸದಿಂದ ಸೀಳಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮಡದಿಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಗಲಿಸಿದವರು ಅಸಿಪತ್ರವನ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಇರಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಒದರುತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಜ್ಜನರಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದವರು ಅರ್ಗಲ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕನೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಯಮಕಿಂಕರರಿಂದ ಪಾಶ ಬಿಗಿದು ಮುದ್ಗಲ ಎಂಬ ಆಯುಧದಿಂದ ಥಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಪರಸ್ತ್ರೀಲೋಲುಪರೂ ಪರದ್ರವ್ಯ ಕದ್ದವರೂ ಪರರಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದವರೂ ಕೂಟ ಶಾಲ್ಮಲೀ ಎಂಬ ಐದನೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಯಮಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿಷಿದ್ಧಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವವರೂ ಪರರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವವರೂ ರಕ್ತಪೂಯ ಎಂಬ ಘೋರ ನಕರಕದಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧವಾದ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವಲ್ಲದೇ ಕುಂಭೀಪಾಕವೆಂಬುದು ಏಳನೇ ನರಕ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಮಕಿಂಕರರು ಕುದಿಸಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುಂಭೀಪಾಕವು ಹದಿನಾರು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಂತೆ ರೌರವ ನರಕವು ನಲವತ್ತೆರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪಾಪಗಳು ಆರ್ದ್ರ, ಶುಷ್ಕ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಶುಷ್ಕ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಆರ್ದ್ರ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ವಿಧವಾದ ಪಾಪಗಳು ಎಂಬತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೀರ್ಣ, ಅಪಾಂಕ್ತೇಯ, ಮಲಿನೀಕರಣ, ಜಾತಿಭ್ರಂಶಕರ, ಉಪಪಾತಕ, ಅತಿಪಾಪ, ಮಹಾಪಾಪ ಎಂದು ಏಳುಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಏಳು ಬಗೆಯ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಏಳು ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ತವಾಲುಕೆಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಕುಂಭೀಪಾಕದವರೆಗಿನ ಏಳು ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಮಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ದಾರುಣವಾದ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.

ಧನೇಶ್ವರ, ನೀನು ಮಾತ್ರ ಸುದೈವದಿಂದ ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರ ಸಂದರ್ಶನ, ಸಹವಾಸ, ಸಂಭಾಷಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲ ನರಕಗಳ ಭೀತಿಯು ನಿನಗೆ ತಪ್ಪಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಆ ಪ್ರೇತಪತಿಯು ದನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ನರಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಯಕ್ಷಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದುಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿ ಧನಯಕ್ಷ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆ ಧನೇಶ್ವರನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕುಬೇರನ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಈ ಧರ್ಮಯಕ್ಷನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಮಹಿಮೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಚಿರಸಂಚಿತವಾದ ಪಾಪಸಂಚಯವೆಲ್ಲವೂ ಕರಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಧನೇಶ್ವರನು ಧನಯಕ್ಷ ಎಂಬ ಕುಬೇರನ ಸೇವಕನಾದದ್ದು ಎಂಬ ಒಂದು ನೂರ ಹನ್ನೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—O—

ಆಲದಮರ ಹಾಗೂ ಅರಳೆಯ ಮರದ ವರ್ಣನೆ | ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೩

ಸೂತ:- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪರಮ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದಳಾದ ಸತ್ಯಾಭಾಮಾದೇವಿಗೆ ಇಂತು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿ ತಾನು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿನಂತೆ ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸವು ವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತಿಕರವೂ ಭಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದಾಯಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ ಮತ್ತುಜಾಗರ, ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ, ತುಳಸೀಸೇವೆ, ಉದ್ಯಾಪನೆ, ದೀಪದಾನ ಈ ಐದು ವ್ರತಗಳಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವು ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶೌನಕಾದಿ ಋಷಿಗಳು:- ಸೂತಾಚಾರ್ಯ, ಯಾವದಾದರೂ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕ ಅಥವಾ ಆಪತ್ತು ಬಂದಾಗ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ದುರ್ಗ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರೆ ಬೇನೆಬೇಸರಿಕೆಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಹೇಗೆ?

ಸೂತ:- ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾನುಕೂಲವಿದ್ದರೆ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ, ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅನಾನುಕೂಲವಿದ್ದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಾರ್ತಿಕ ಏಕಾದಶೀ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಯಾವದಾದರೂ ಅಡವಿ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅರಳೆಯ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ತುಳಸೀ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಜಾಗರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಜಾಗರವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಗುಳುವ, ಗಾಯನ, ವಾದ್ಯವಾದನ ಹಾಗೂ ನರ್ತನ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ್ದಿದರೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆದರಿಂದ ವ್ರತ ಸಂಪೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ದೀಪದಾನ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟ ದೀಪವು ಆರದಂತೆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ ಮಕ್ಕುತೆಗೆದು ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತುಳಸೀ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹರಿಭಕ್ತರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೋ, ಅರಳೆ, ಆಲದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ಋಷಿಗಳು:- ಜಡವಾದ ಈ ಅಶ್ವತ್ಥ (ಅರಳೆ) ವಟ (ಆಳ) ಮರಗಳು ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಮಾನ ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಎಲ್ಲ ಮರಗಳಿಗಿಂತ ಈ ಎರಡು ಮರಗಳು ಏಕೆ ಪೂಜ್ಯ?

ಸೂತ:- ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುರೂಪ. ರುದ್ರರೂಪಿಯಾಗಿದೆ. ವಟವೃಕ್ಷ. ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿ ಆಗಿದೆ. ಪಾಲಾಶ (ಮುತುಗ) ವೃಕ್ಷ. ಇವುಗಳ ದರ್ಶನ ಪೂಜೆ ಸೇವೆಗಳು. ದುಃಖ ವ್ಯಾಧಿ ಆಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವವು.

ಋಷಿಗಳು:- ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಸೂತ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರರು ಮರವಾಗಿ ಏಕೆ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು? ನಮಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಸೂತ:- ಹಿಂದೆ ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರು ಬಹುಕಾಲ ಸುರತ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಮಕೇಳೀಲೋಲರಾಗಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೂಪದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆ ಶಿವದಂಪತಿಗಳ ರತಿಕ್ರೀಡಾ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ವೃಕ್ಷ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದರು. ವಿಷ್ಣು ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರವಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಮಹೇಶ್ವರನು ವಟವೃಕ್ಷವಾಗಿ ಮೈದಾಳಿದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಆಲದಮರ ಹಾಗೂ ಅರಳೆಯ ಮರದ ವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ನೂರಹದಿಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಅಲಕ್ಷ್ಮೀವೃತ್ತಾಂತ ವರ್ಣನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೪

ಋಷಿಗಳು:- ಸೂತರೇ, 'ಬೋಧಿ ತರು' ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಈ ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರವು ರವಿವಾರ ದಿನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವು ಏಕೆ ಆಗಿದೆ? ಶನಿವಾರ ದಿನ ಅದೇ ಮರ ಸ್ಪೃಶ್ಯ ಆದುದು ಎಂತು?

ಸೂತ:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಮಂಥನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ರತ್ನಗಳು ಹದಿನಾಲ್ಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ಕೌಸ್ತುಭ ಈ ಎರಡು ರತ್ನಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನುಡಿದಳು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ :-ಮಧುಸೂದನ, ನಾನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ. ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಅಲಕ್ಷ್ಮೀ. ಅವಳು ಹಿರಿಯಳು ನಾನು ಕಿರಿಯಳು. ಜೇಷ್ಠ ಸೋದರಿಯ ಮದುವೆ ಆಗದೆ ಚಿಕ್ಕವಳಾದ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ? ಆದುದರಿಂದ ಈ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಅಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡು. ಅನಂತರವೇ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ವಿವಾಹವು ನೇರವೇರಲಿ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ನಾರಾಯಣನು ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯಾದ ಉದ್ದಾಲಕ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಅವನಿಗೆ ಇವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಉದ್ದಾಲಕ ಮುನಿಯು ತೆರೆದ ಬಾಯಿ, ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣು, ಪಿಂಗಟ ಬಣ್ಣದ ಕೂದಲು, ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಅಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಅವನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೇದಮಂತ್ರಗಳ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಮದ ಹೊಗೆಯ ಸುಗಂಧ ಗಾಳಿಯು ಅಲೆಅಲೆಯಾಗಿ ತೇಲಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಹೋದರಿಯಾದುದರಿಂದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಅಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ಬೇಜಾರುಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೋಪೋದ್ದೀಪಿತಳಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿ:- ಎಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇದೇನು ! ನಿನ್ನ ಮನೆ ತುಂಬ ವೇದಮಂತ್ರಗಳದೇ ಸದ್ದುಗದ್ದಲ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ನನಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಈ ನಿನ್ನ ಮನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

ಉದ್ದಾಲಕ:- ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ? ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅಸಂಮತವಾದುದು ಯಾವದು ಇದೆ? ನಿನಗೆ ಇರಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸತಿ ಸ್ಥಾನವು ಯಾವದು ಆಗಬಹುದು?

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿ:- ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೇದಮಂತ್ರಗಳು ಕೇಳಿಬರುವವೋ ಮತ್ತು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಅತಿಥಿಗಳ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವವೋ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಪಿತೃದೇವತಾ ಆರಾಧನೆ ಪೂಜೆಯು ನಡೆಯುವದೋ, ಎಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಇರುವರೋ ಆ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೂಜಾಟ, ಕಳವು, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ವಿಲಾಸ, ಗೋಹತ್ಯಾ, ಮದ್ಯಪಾನ, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ಸಂಭವಿಸುವವೋ ಮತ್ತು ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧರು ಸಜ್ಜನರು ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಪಮಾನವು ಪದೇ ಪದೇ ನಡೆಯುವದೋ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಂಥವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಹೆಂಡತಿಯ ಈ ಘೋರ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ವಿಷಾದವಾಯಿತು ಆ ಉದ್ದಾಲಕ ಮಹರ್ಷಿಗೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಆಡದೆ ಮೌನಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತ. ಮತ್ತು ಅವಳು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚಂಡಿಹಿಡಿದದ್ದರಿಂದ ಹೊರಹೊರಟ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಾಯಾಸದಿಂದ ತಂಗಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉದ್ದಾಲಕ ಮಹರ್ಷಿಯು ತನ್ನ ದೇವರ ಪೂಜೆ, ಜಪ, ಹರಿನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ, ಪಾರಾಯಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದಲೇ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಯು ''ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಹರಿನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ ಹರಿಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲಾರೆ'' ಎಂದು ಗುಡುಗಿದಳು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಬರಿಯಾದ ಉದ್ದಾಲಕ ಮುನಿ ಹೇಳಿದ -

ಉದ್ದಾಲಕ:- ಅಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಈ ಅರಳೀಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಸುಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲು. ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಉದ್ದಾಲಕ ಮುನಿಯು ಆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಯನ್ನು ಅರಳೀಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ತಾನು ಹೊರಟು ಹೋದ. ಜ್ಯೇಷ್ಠೆಯು ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ತನ್ನ ಪತಿಯ ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ತನ್ನ ಪತಿಯು ಬಾರದ್ದರಿಂದ ಆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಯು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆದು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಅವಳ ರೋದನ ಧ್ವನಿಯು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಆಗ ಅವಳು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ:- ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನಾದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಯನ್ನು ಅವಳ ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವಳು ಈಗ ರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿರಿ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಈ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆ ರಮಾದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಅರಳಿಯ ಮರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ಅಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿದ.

ವಿಷ್ಣು:- ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅರಳೀಮರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇದ್ದು ಬಿಡು. ಈ ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷವು ನನ್ನ ಅಂಶಸಂಭೂತವೇ ಆಗಿದೆ. ಶನಿವಾರವನ್ನು ಹೊರ್ತುಪಡಿಸಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡು. ಶನಿವಾರ ದಿನ ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವಳು ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಇರುವಳು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಅಶ್ವತ್ಥಮರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶನಿವಾರ ದಿನ ಪೂಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕಳಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳು ಪೂಜಿಸುವರೋ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಶ್ರೀದೇವಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಿ.

ಸೂತ:- ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರಿಯವೂ ಸರ್ವ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವೂ ಆದ ಈ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ಮಹಾತ್ಮವನ್ನು ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವರೋ ಮತ್ತು ಪಠಣಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಸಂತಾನವನ್ನು, ಸಂಪದವನ್ನು ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಮರಣಾನಂತರ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಗರವಾದ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡುವರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಅಲಕ್ಷ್ಮೀವೃತ್ತಾಂತ ವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ನೂರ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಶಂಕರ ಷಣ್ಮುಖ ಸಂವಾದ
ಕಾರ್ತೀಕ ಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೫

ಸೂತ:- ಶ್ರೀಹರಿಯು ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ತಿಕದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿ ನುಡಿದಳು -

ಸತ್ಯಭಾಮಾ:- ಪ್ರಭು, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಮಾಸಗಳಿಗಿಂತ ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸವೇ ಏಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ಪ್ರಿಯೆ, ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಹಾಗು ಅವನ ಮಗನಾದ ಸ್ಕಂದಸ್ವಾಮಿ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಸೂತರು ಶೌನಕಾದಿಗಳಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಸ್ಕಂದ:- ತಂದೆಯೆ, ಪರಮ ವೈಷ್ಣವರಾದ ನೀವು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನೇಕ ರಹಸ್ಯವಾದ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ನಾನದ ವಿಧಿಯನ್ನು ದೀಪದಾನದ ಮಹಿಮೆ, ಗೋಪೀಚಂದನ ಮಹಿಮೆ, ತುಳಸೀ ಮಹಿಮೆ, ಧಾತ್ರಿಫಲಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ

ಹೇಳಿರಿ ಮತ್ತು ಮಾಲತೀ, ಕೇದಿಗೆ, ಕಮಲ, ದವನ, ಮರಗು ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭಗವತ್‌ಪೂಜೆ ಮಾಘ ಸ್ನಾನ, ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಂಗಳಾರತಿ, ನಂದಾದೀಪ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಮಹಿಮೆ, ಪರಾನ್ನವರ್ಜ, ಮಾಸೋಪವಾಸದ ಫಲ, ದೀಪಾವಳಿ, ಪರಬೋಧಿನಿ ಏಕಾದಶೀ ದ್ವಾದಶೀ ವ್ರತ, ಭೀಷ್ಮಪಂಚಕ ವ್ರತ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ:- ವತ್ಸ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದರವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಘ ಮಾಸಗಳ ಸ್ನಾನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಘ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಮಾನವನು ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸ್ನಾನವು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ವಾಯವ್ಯ, ವಾರುಣ, ದಿವ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮ ಎಂದು. ಗೋಧೂಳಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ವಾಯುವ್ಯ ಸ್ನಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನದೀ, ಸಮುದ್ರ, ಭಾವಿ, ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನವು ವಾರುಣಸ್ನಾನ. ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮಸ್ನಾನ. ಮಳೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನವೂ ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ ಎರಡೂ ಇದ್ದಾಗ ಬಯಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನವೂ ದಿವ್ಯಸ್ನಾನ ಎನಿಸುತ್ತದೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ನಾನಗಳಲ್ಲಿ ನದೀ, ಕೆರೆ, ಭಾವಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ನೀರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ವಾರುಣ ಸ್ನಾನವು ದಿವ್ಯ ಎಂದೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯರು ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಶೂದ್ರರು ಭಗವನ್ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಗಂಗಾದಿ ದಿವ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಘ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಬಾಲಿಕೆಯರು, ತರುಣಿಯರು, ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪುರುಷರು ನಪುಂಸಕರು ಕೂಡ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಶಂಕರ ಷಣ್ಮುಖ ಸಂವಾದ ಕಾರ್ತೀಕ ಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆಎಂಬ ನೂರ ಹದಿನೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ದಾನದ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೬

ಮಹಾದೇವ:- ಎಲ್ಲ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸವು ವೈಷ್ಣವ ಮಾಸ ಎನಿಸಿದೆ. ಈ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದಾನ ಧರ್ಮ ಎಲ್ಲವೂ ಹರಿ ಪ್ರೀತಿಕರ. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿನ ಹಸು, ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಭೂಮಿ, ವಸ್ತ್ರ, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ, ಆಕಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ದ್ವಿಜ ಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಕರೆದು ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾದಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಯೋಗ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕನ್ಯಾದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಜನರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಇಂದ್ರರು ಇರುವವರೆಗೆ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವರು. ಕನ್ಯೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕೂದಲು ಅಂಕುರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವಳನ್ನು ಚಂದ್ರನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎದೆಮೂಡಿದಾಗ ಅಗ್ನಿಯು ಅವಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕನ್ಯೆಯು ಮೈ ನೆರೆಯುವ ಮುನ್ನವೇ ಮದುವೆಮಾಡಬೇಕು. ಎಂಟುವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ಯೆಯ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವದು ಪ್ರಶಸ್ತ, ಶ್ರೋತ್ರೀಯನಾದ, ತಪಸ್ವಿಯಾದ, ಎಲ್ಲ ವೇದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಮಗಳ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೂದಲುಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಸಾವಿರ ವರ್ಷರುದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಾನೆ ಕನ್ಯೆದಾತಾ. ಸಾವಿರ ಆಕಳಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ನೂರು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವದರಿಂದ ಬರುವದು. ಹತ್ತು ಎತ್ತುಗಳ ದಾನಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗಿದೆ ಒಂದು ಬಂಡಿಯ ದಾನ. ಹತ್ತು ಬಂಡಿಗಳ ದಾನಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗಿದೆ ಒಂದು ಕುದುರೆ ದಾನ. ಸಾವಿರ ಕುದುರೆ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯ ಒಂದು ಆನೆಯ ದಾನದಿಂದ ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ ಸುವರ್ಣದಾನ. ಸಾವಿರ ತೊಲೆಬಂಗಾರ ದಾನ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಎರಡೂ ಸಮವಾಗಿವೆ. ವಿದ್ಯಾದಾನಕ್ಕಿಂತ ಕೋಟಿಪಟ್ಟು ಮಿಗಿಲಾಗಿದೆ ಭೂಮಿದಾನ. ಸಾವಿರ ಭೂದಾನಗಳಿಗಿಂತ ಒಂದು ಗೋದಾನ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಸಾವಿರ ಗೋದಾನಕ್ಕಿಂತ ಅನ್ನದಾನವು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಈ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನವೇ ಮೂಲಾಧಾರ. ಆದುದರಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಗೋಮಾತೆ, ಭೂಮಾತೆ, ವೇದ ಮಾತೆಗಳ ದಾನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಗವತ್ ಪ್ರೀತಿಕರ ಮತ್ತು ನಿರತಿಶಯ ಪುಣ್ಯಕರ.

ಸ್ಕಂದ:- ಮಹಾದೇವ, ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳು.

ಮಹಾದೇವ:- ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಪರಾನ್ನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ವ್ರತ ಮಾಡಿದ ಫಲ. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ, ಸಂಘ ಸಮೂಹಗಳ ಗಣಾನ್ನ ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಂಸತಿಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಹೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುಳವಾಗಿ ಹೊರಳಾಡಿ ರಾಕ್ಷಸಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಹಂದಿಯಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ಮಲವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡ

ಒಂದು ನಿಯಮ ಹಿಡಿದು ವರ್ಜಿಸಿದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಉದ್ಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ನ ಕಾರ್ತಿಕ ಸಮೋ ಮಾಸೋ ನ ದೈವಂ ಕೇಶವಾತ್ ಪರಂ ।
ನ ವೇದ ಸದೃಶಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ನ ತೀರ್ಥಂ ಗಂಗಯಾ ಸಮಮ್ ॥

ಕಾರ್ತಿಕಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಮಾಸವಿಲ್ಲ. ಕೇಶವನಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ದೇವನಿಲ್ಲ. ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲ. ಗಂಗೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತೀರ್ಥವಿಲ್ಲ.

ನ ತೃಪ್ತೀ ರಸನಾತುಲ್ಯಾ ನ ದಾನಸದೃಶಂ ಸುಖಮ್ ।
ನಧರ್ಮ ಸದೃಶಂ ಮಿತ್ರಂ ನಜ್ಯೋತಿಃ ಚಕ್ಷುಷಾಸಮಮ್ ॥

ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಆಗುವಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಯು ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ದಾನದಿಂದ ಆಗುವಷ್ಟು ಸುಖ ಬೇರೆ ಯಾವದರಿಂದಲೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಮಿತ್ರನಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಿನ ಸಮಾನವಾದ ಜ್ಯೋತಿ ಇಲ್ಲ. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿ, ರತ್ನ, ಬಟ್ಟೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಕೊಡೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ತಿಲದಾನ (ಎಳ್ಳಿನದಾನ) ನದೀಸ್ನಾನ, ಮುತ್ತಲ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಇವು ಮೂರು ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪುಣ್ಯಕರ. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಎದುರು ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾಗರೋತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಗಾನಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನ, ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕಸ್ನಾನ ಉಜ್ಜಯನಿಯಲ್ಲಿ ವೈಶಾಖಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರು ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪದಿಂದ ಕಮಲಾಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಪಾಪಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ದಷ್ಟಾ ಮುಷ್ಟಾ ವಿನಷ್ಟಾಸ್ತೇ ಪತಿತಾಃ ಕಲಿ ಕಂದರೇ ।
ಯೈರ್ನಾರ್ಚಿತೋ ಹರಿರ್ಭಕ್ತ್ಯಾಕಮಲೈರಸಿತೈಃ ಸಿಸ್ಯೈಃ ॥

ಯಾರು ಕರಿಬಿಳಿ ಕಮಲಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿಲ್ಲವೊ ಅವರು ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಕಲಿ ಎಂಬ ಹಾಳುಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನಷ್ಟರಾಗಿ ಹೋದಂತೆಯೇ. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ತುಳಸೀ ದಳಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ, ಹರಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ತಲೆ, ಬಾಯಿ, ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಲಿಯು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಗಾರವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡವರ ಪಾಪಗಳೂ ರೋಗಗಳೂ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಹರಿಗೆ ಅಪಾದಮಸ್ತಕ ಶಂಖ ಭ್ರಮಣಮಾಡಿ ಇರಿಸಿದ ಶಂಖೋದಕ, ಹರಿಯ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ, ಹರಿಯ ಪಾದೋದಕ, ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಏರಿಸಿದ ಗಂಧ ಮತ್ತು ಅಂಗಾರ ಇವು ಎಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ದಾನದ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ನೂರ ಹದಿನಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಮಾಸೋಪವಾಸ ಮತ್ತು ಸೂಕರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮಾ ವರ್ಣನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೭

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ಐದು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸೂಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ದಾನ ಹಾಗೂ ವರಾಹದೇವರ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ಸೂಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲರ್ಕ ಮಹಾರಾಜನು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಸಮ್ರಾಟನು ಆದ.

ಸ್ಕಂದ:- ಪೂಜ್ಯನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ, ಮಾಸೋಪವಾಸದ ವಿಧಿಯನ್ನೂ ಫಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿಹೇಳು. ಒಂದು ಮಾಸದವರೆಗೆ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಈ ವ್ರತದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ಏನು? ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಶುರು ಮಾಡಬೇಕು? ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಕ್ರಮ ಯಾವದು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸು.

ಮಹಾದೇವ:- ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಣು, ಜ್ಯೋತಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸೂರ್ಯ, ಪರ್ವತಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೇರು, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಗರುಡ, ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ವೈಶ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠನಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಕಾಲ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮಾಸೋಪವಾಸ ವ್ರತವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಉಪವಾಸ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಅಶ್ವಿನ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ದಿನ ಉಪವಾಸ ಇದ್ದು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಕಮಲ, ಕನ್ನೈದಿಲೆ, ಕಲ್ಹಾರ, ಮಾಲತೀ ಮುಂತಾದ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಉಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಅಪೂಪ ಮುಂತಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿ, ಹರಿಯ ಸ್ಮರಣ ಮಾಡುತ್ತ ನರ, ನಾರಿ, ವಿಧವೆ ಯಾರಾದರೂ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವು ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಅಭ್ಯಂಗ ಸ್ನಾನ, ತಾಂಬೂಲ, ಸುಗಂಧಲೇಪನ, ಅನ್ನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮಾಡಬಾರದು. ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಅಶ್ವಿನ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶೀಯಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶೀವರೆಗೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ದ್ವಾದಶೀದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಮುಗಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು. ಧೂಪದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಹದಿಮೂರು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರದಾನ ಹಾಗು ವಿಪುಲವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣದಾನ ನೀಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಏನಾದರೂ ಲೋಪವಾಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶೀ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುವಿನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಹರಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶೀದಿನ ಯಜ್ಞದ

ಸಾಂಗತಾ ಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬೇರೆ ಹದಿಮೂರು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರಿಸಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರಿಗೂ ತಾಂಬೂಲ, ಜೋಡಿವಸ್ತ್ರ, ಯೋಗಪಟ್ಟ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಶಯ್ಯಾದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹದಿಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಾಸಿಗೆಲನ್ನು, ದಿಂಬು, ಮೇಲ್ವಾಸು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಿಡಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇರಿಸಿ ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಆಸನ, ಪಾದುಕೆ, ಕೊಡೆ, ಎರಡು ವಸ್ತ್ರ, ಪಾದರಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಹೂ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇಟ್ಟು ಶಯ್ಯಾದಾನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಮಾಸೋಪವಾಸ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಲೋಪದೋಷವಾಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಇಷ್ಟಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಮಾಸೋಪವಾಸ ಮತ್ತು ಸೂಕರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮಾ ವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ನೂರ ಹದಿನೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೮

ಸ್ಕಂದ :- ಯೋಗಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶಂಕರ, ನಾನು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ. ಈಗ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಪೂಜೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಪರಮೇಶ್ವರ:- ಸ್ಕಂದ, ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬುದ್ಧಿವಂತ. ನೀನು ಕೇಳಿದ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈಗ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ನೆನೆದರೂ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೂ ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಕೋಟಿ ಗೋದಾನದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ತೊಳೆದು ತೀರ್ಥ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾನವನ ಗರ್ಭವಾಸ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯ.

ಕಾಮಾಸಕ್ತೋಽಪಿ ಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಭಕ್ತಿಭಾವ ವಿವರ್ಜಿತಃ ।
ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾಂ ಪುತ್ರ, ಪೂಜಯಿತ್ವಾಽಚ್ಯುತೋ ಭವೇತ್ ॥

ಕಾಮಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಿಂಹವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೃಗಗಳಂತೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಲೀ ಭಕ್ತಿಇಲ್ಲದೇ ಆಗಲೀ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಮದ್ಭಕ್ತಾಸ್ತೇವ್ರ ಪಾಪಿಷ್ಠಾ ಮತ್ಪ್ರಭುಂನ ಮಂತಿ ಯೇ ।
ವಾಸುದೇವಂ ನತೇ ಜ್ಞೇಯಾ ಮದ್ಭಕ್ತಾಃ ಪಾಪಮೋಹಿತಾಃ ॥

ನನ್ನ ಅರ್ಥಾತ್ ಶಿವನ ಭಕ್ತರಾಗಿ ನನಗೂ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪಾಪಮೋಹಿತರಾಗಿ ಯಾರು ನಮಸ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲವೊ ಅವರು ನನ್ನ ಭಕ್ತರೇ ಅಲ್ಲ. ಹರಿಗೆ ನಮಿಸದವರು ಮಹಾ ಪಾಪಿಷ್ಠರು.

ಕೃತಂ ಮರ್ತ್ಯ ಲೋಕೇ ಯೈಃ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾರ್ಚನಮ್ ।
ಕಿಮರ್ಚಿತೈ ರ್ಲಿಂಗಶತೈರ್ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿ ವಿವರ್ಜಿತೈಃ ॥

ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವದಿಲ್ಲವೊ ಅಂಥ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ ರಹಿತರು ನೂರು ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಏನು ಫಲ?

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾ ಬಿಂಬಂ ನಾರ್ಚಿತಂ ಯದಿ ಪುತ್ರಕ ।
ಅನರ್ಹಂ ಮಮನೈವೇದ್ಯಂ ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ಜಲಂ ।
ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾಗ್ರೇ ತು ಸರ್ವಂ ಯಾತಿ ಪವಿತ್ರತಾಂ ॥

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಮಾಡದೆ ನನ್ನ (ಶಿವನ) ಪೂಜೆಮಾಡಿ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿದೆ, ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಶಿವ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಶಿವನನೈವೇದ್ಯ, ಶಿವತೀರ್ಥ, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯ ಎದುರು ಇದೆಲ್ಲವೂ ಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಭುಕ್ತ್ವಾಽನ್ಯದೇವ ನೈವೇದ್ಯಂ ದ್ವಿಜಶ್ಚಾಂದ್ರಾಯಣಂ ಚರೇತ್ ।
ಭುಕ್ತ್ವಾ ಕೇಶವ ನೈವೇದ್ಯಂ ಯಜ್ಞಕೋಟಿ ಫಲಂ ಲಭೇತ್ ॥

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೊರ್ತು ಬೇರೆ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಉಂಡರೆ ದ್ವಿಜನು ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ವ್ರತ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಕೇಶವನ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಕೋಟಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಯೋಹಿ ಮಾಹೇಶ್ವರೋ ಭೂತ್ವಾ ವೈಷ್ಣವಂಚ ನ ಪೂಜಯೇತ್ ।
ದ್ವೇಷ್ಟಾಚಯಾತಿ ನರಕಂ ಯಾವದಿಂದ್ರಾಃಚ ತುರ್ದಶ ॥

ಶೈವನಾಗಿ ವೈಷ್ಣವನನ್ನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿದರೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಇಂದ್ರರ ಶಾಸನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ನರಕದಲ್ಲಿ ನವೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಮಲ್ಲಿಂಗ ಕೋಟಿ ಬಿರ್ದೃಷ್ಟೈರ್ಯತ್ ಫಲಂ ಪೂಜಿತೈಃ ಸ್ತುತೈಃ ।
ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾಯಾಂತು ಏಕಸ್ಯಾಮಿಹ ತದ್ಭವೇತ್ ॥

ಕೋಟಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವಷ್ಟು ಫಲವು ಒಂದೇ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಬರುವದು. ಹನ್ನೆರಡು ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿದರೆ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಯುಗಗಳ ಕಾಲ ನಿಂತು ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬರುವದು. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಹರಿ ಪ್ರೀತಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು (ತಪ್ಪದೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ) ಮಾಡಬೇಕು.

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಲಕ್ಷಣ

ಅಚ್ಚ ಕರಿಬಣ್ಣದ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಶಿಲೆಯ ಒಂದು ವದನ (ಛಿದ್ರ-ತೂತು)ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಚಕ್ರಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಾಸುದೇವ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಎನ್ನಬೇಕು. ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಕೂಡಿ ಒಟ್ಟು ಮೂರು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದು ಆಕಾರ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ಸ್ಯ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಎನ್ನಬೇಕು. ವದನ ಅಥವಾ, ಬಾಯಿ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು ಒಳಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು

ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಅದು ನರಸಿಂಹ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ. ಇದು ಉಗ್ರ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಲೀ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯಾದರೂ ನಿಷಿದ್ಧ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಯಮಿಗಳೂ ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನರೂ ಮಾತ್ರ ಈ ನರಸಿಂಹ ಹಾಗೂ ಕಪಿಲ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ತಂದು ಒಡ್ಡುವವು. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮವು ಉದ್ದವಾದ ಆಕಾರದಿದ್ದು ಅನೇಕ ಛಿದ್ರ ಎಂದರೆ ಬಾಯಿಗಳಿದ್ದು ಆ ಛಿದ್ರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಎನ್ನಬೇಕು. ಅನೇಕ ವದನಗಳಿದ್ದು ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ದುಂಡಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವದನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಮೂರು ರೇಖೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅದು ಅನಿರುದ್ಧ. ಇಂದ್ರನೀಲಮಣಿಯಂತೆ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣ, ಸ್ಥೂಲ ಆಕಾರ ವದನದಿಂದ ಮೇಲುಗಡೆ ಮೂರು ಗೆರೆಗಳು ಮೂರು ಐದು ಏಳು ಮುಂತಾಗಿ ವಿಷಮ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಚಕ್ರಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವರಹಾ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಎನ್ನಬೇಕು. ಅನೇಕ ಚಕ್ರ, ಎತ್ತರ ಹಿಂಭಾಗ, ಹರಿದ್ವರ್ಣ, ಕೌಸ್ತುಭ ಚಿನ್ಹಗಳಿದ್ದರೆ ಕೂರ್ಮ, ಕುದುರೆಯಂತೆ ಉದ್ದ ಮುಖ, ನೀಲವರ್ಣ, ಐದು ರೇಖೆಗಳು ಅನೇಕ ಚಕ್ರಗಳು ಇದ್ದರೆ ಹಯಗ್ರೀವ. ಒಂದೇ ಚಕ್ರವಿದ್ದು ವದನದ ಮೇಲೆ ಗುಲಗಂಜಿಯಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ರೇಖೆ ಇದ್ದು ಧ್ವಜವು ಇದ್ದರೆ ವೈಕುಂಠ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಎನ್ನುವರು. ಕದಂಬ ಹೂವಿನಂತೆ ಆಕಾರ. ಐದು ರೇಖೆಗಳು ಮಧ್ಯ ಅಥವಾ ಮೇಲೆ ವನಮಾಲಾ ಚಿನ್ಹವಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀಧರ. ದೊಡ್ಡ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಚಕ್ರವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ಅನೇಕ ವದನಗಳೂ ಚಕ್ರಗಳೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ದಾಮೋದರ ಎನ್ನಬೇಕು. ಸುತ್ತುಕಡೆಗೂ ಎತ್ತರವಾದ ಮುಖ, ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ ಇದ್ದರೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಚಿಕ್ಕ ಲಿಂಗವಿದ್ದರೆ ಅದು ಯೋಗೇಶ್ವರ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ.

ಅತಿಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಸಿದ್ಧಿಕರೀ ಕೃಷ್ಣಾ ಕೀರ್ತಿಂ ದದಾತಿ ಚ ।
ಪಾಂಡುರಾ ಪಾಪದಹಿನೀ ಪೀತಾ ಪುತ್ರಫಲಪ್ರದಾ ॥

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮವು ಎಣ್ಣೆಗಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಮಸೃಣವಾಗಿ ಮಿಂಚುವಂತಿದ್ದರೆ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದ, ಅಚ್ಚಗಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೆ ಕೀರ್ತಿದಾಯಕ, ತುಸು ಬಿಳಿಛಾಯೆ ಇದ್ದರೆ ಪಾಪನಾಶಕ, ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ಸಂತಾನಪ್ರದ.

ನೀಲಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ರಕ್ತಾ ರೋಗ ಪ್ರದಾಯಿನೀ ।
ರುಕ್ಷಾ ಉದ್ವೇಗಜನನೀ ವಕ್ರಾ ದಾರಿದ್ರ್ಯಭಾಗಿನೀ ॥

ನೀಲವರ್ಣದ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಸಂಪತ್ಕರ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ರೋಗರುಜಿನಗಳನ್ನು ತರುವದು. ರುಕ್ಷವಾಗಿದ್ದರೆ ಚಿಂತೆದುಗುಡಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವದು. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಅಂಕುಡೊಂಕಾಗಿದ್ದರೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ತರುವದು.

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣ

ಏಕಂ ಸುದರ್ಶನಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಂ ದ್ವಯಂ ।
ತೃತೀಯಂ ಚಾಚ್ಯುತಂ ವಿದ್ಯಾ ಚ್ಚತುರ್ಥಂತು ಜನಾರ್ದನಂ ॥

ಪಂಚಮಂ ವಾಸುದೇವಂ ಹಿ ಷಷ್ಠಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮೇವ ಚ ।
ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಸಪ್ತಮಂ ಚ ಅಷ್ಟಮಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಮ್ ॥

ನವಮಂಚ ನವವ್ಯೂಹಂ ದಶಮಂಚ ತದಾತ್ಮಕಂ ।
ಏಕಾದಶಂಚಾನಿರುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಾ ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕಮ್ ।
ಅಥ ಊರ್ಧ್ವಂತು ಚಕ್ರಾಣಿ ದೃಶ್ಯಂ ತೇಽನಂತ ಸಂಜ್ಞಕೇ ॥

ಒಂದು ಚಕ್ರವಿದ್ದ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸುದರ್ಶನ ಎನ್ನುವರು. ಎರಡೆರಡು ಚಕ್ರಗಳು ಎರಡು ವದನಗಳು ಅಥವಾ ಒಂದೇ ವದನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ವದನ ಒಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ವದನವಿದ್ದರೆ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಎನ್ನುವರು. ಮೂರು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಅಚ್ಯುತ. ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಜನಾರ್ದನ, ಐದು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ವಾಸುದೇವ, ಆರು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ. ಏಳು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಸಂಕರ್ಷಣ, ಎಂಟು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ಒಂಬತ್ತು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ನವವ್ಯೂಹ, ಹತ್ತು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ದಶಚಕ್ರಿ, ಹನ್ನೊಂದು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಅನಿರುದ್ಧ, ಹನ್ನೆರಡು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ದ್ವಾದಶಾತ್ಮ, ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎಷ್ಟೇ ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಎನ್ನಬೇಕು.

ಖಂಡಿತೇ ತ್ರುಟಿತೇ ಭಗ್ನೇ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮೇ ನ ದೋಷಭಾಕ್ ॥

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮವು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಒಡೆದು ತುಂಡಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಒಡೆದು ಭಿನ್ನವಾದ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಏನೂ ದೋಷ ಇಲ್ಲ. ಪಾಪ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾಯತ್ರ ತತ್ರ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಹರಿಃ ।
ತತ್ರ ದಾನಂ ಜಪ ಸ್ನಾನಂ ವಾರಾಣಸ್ಯಾಃ ಶತಾಧಿಕಮ್ ॥

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಕಲ್ಲು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಿತ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನವು ಇರುತ್ತದೆ. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವದೂ ದಾನ ನೀಡುವದೂ ಜಪತಪಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವದೂ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ನೂರುಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಕಂ ಪಾಪಂ ಯತ್ ಕಿಂಚಿತ್ ಕುರುತೇ ನರಃ ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ನಿರ್ದಹತ್ಯಾಶು ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾರ್ಚನಮ್ ॥

ಮನುಷ್ಯನು ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮೋದ್ಭವೋ ದೇವೋ ಯತ್ರ ದ್ವಾರಾವತೀ ಭವಃ ।
ಉಭಯೋಃ ಸಂಗಮೋ ಯತ್ರ ಮುಕ್ತಿಸ್ತತ್ರ ನ ಸಂಶಯಃ ॥

ಎಲ್ಲಿ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮವೂ, ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಕ್ರಾಂಕಿತವೂ ಕೂಡಿ ಇರುವವೋ ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ

ಚಕ್ರಾಂಕಿತ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನವುಳ್ಳ ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಆಗುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಗ್ರಹಸ್ಥೈಶ್ಚ ವಾನಪ್ರಸ್ಥೈರ್ಭಿಕ್ಷುಭಿಃ ॥
ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ವಿಷ್ಣು ನೈವೇದ್ಯಂ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಅನ್ನ ಅಡಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳೂ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಬೇಕು.

ತತ್ಪೂಜನೇನ ಮಂತ್ರಾಶ್ಚ ನ ಜಪೋ ನಚ ಭಾವನಾ ।
ನ ಸ್ತುತಿರ್ನಾಪಿಚಾಚಾರಃ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾರ್ಚನೇ ॥

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಂತ್ರ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ನಡೆಯುವದು. ಜಪ ಮಾಡಿದಿದ್ದರೂ ಆದೀತು ಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪಠಿಸದಿದ್ದರೂ ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮೌನದಿಂದ ಮಾಡಿದರೂ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲ. ಪಾಪ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಮಾಡಿದವನ ಹಿಂದಿನ ಏಳು ತಲೆಮಾರಿನ ಪಿತೃಗಳು ಉದ್ಧಾರ ಹೊಂದುವರು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮುಂದೆ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಅಥವಾ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಮಂಡಲ ಪದ್ಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದರೆ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಂದಿರವನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಸಾರಿಸಿ ಸಾರಣೆ ಕಾರಣೆಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಿತಗೊಳಿಸಿದರೆ ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಹಿಂಸಾಚಾರ, ಪಾಪಾಚಾರಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹೃತವಾಗಿ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ವಾಸಿಸುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಂಡಲವನ್ನು ರಂಗವಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಬರೆಯುವ ಅತವಾ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ವೈಧವ್ಯ ದುಃಖವು ಒದಗುವದಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ಸುವಾಸಿನಿಯರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುವ ನಾರಿಯರು ನಾರಾಯಣನ ಮುಂದೆ ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ನೂರ ಹದಿನೆಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ವರ್ಣನೆ ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧೯

ಈಶ್ವರ:- ಪ್ರಬೋಧಿನಿ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಮಾನವರ ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವರು. ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾದ ಸ್ಕಂದ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಸ್ಕಂದ, ಭಾಗೀರಥಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬೋಧಿನಿ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಹಿಮೆ ಪ್ರಸಾರ ಆಗುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥ ಸಮುದ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಏಕಾದಶಿಯ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಲಾರವು. ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೂರು ರಾಜಸೂಯಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಬರುವಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಪ್ರಬೋಧಿನಿ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಕೇವಲ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು. ಈ ಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತದ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಮಾನವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ಯಾವ ಸಾಧನಗಳಿಂದಲೂ ದುರ್ಮಿಳವಾದ ಅಪಾರ ಐಶ್ವರ್ಯ, ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ, ಐಹಿಕವಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಸುಖ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಒಂದು ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಮಾನವರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳು ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಆ ಎಲ್ಲ ಮೇರು ಪರ್ವತದಷ್ಟು ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾಪಗಳು ಪ್ರಬೋಧಿನಿ ಏಕಾದಶಿಯಿಂದ ಬಂದ ಪುಣ್ಯವು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾವಿರ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಅರಳೆರಾಶಿಯು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ದಗ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರಬೋಧಿನಿ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಜಾಗರದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಿಭೂತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಷಣ್ಮುಖ, ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಜಾಗರದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಲಕ್ಷಣ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಭಾಗವತಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಭಾಗವನ್ನು ಪುರಾಣ ರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಹೇಳುವವರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದ್ದವರು ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಗೀತಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದೆರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಪಠಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತದ ಮುಖಾಂತರ ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಕೊಂಡಾಡಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ತಬಲ, ತಂಬೂರಿ, ಕೊಳಲು ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನುಡಿಸಬೇಕು. ಜಾಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನರ್ತನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ, ಗಂಧಲೇಪನ, ಫಲಸಮರ್ಪಣೆ, ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು

ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಲಸ್ಯಬಿಟ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ದೇವರಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯ ವಾದ್ಯವಾದನ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಬೆಳಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಜಾಗರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಮತ್ತೆ ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಜಾಗರೋತ್ಸವದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದಲೇ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಪಂಚರಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ **''ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ''** ಮೂಲ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ನರಕದ ಮುಖವನ್ನು ಎಂದೂ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಆವರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಾರಾಯಣ ಗೈಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ಗಜೇಂದ್ರಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವು ಲಭಿಸುವದು. ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದ ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯ ಯಾಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ಭಗವನ್ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಧ್ಯಾನ ಗಾನ ಮಾಡಿದವನು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶ್ವೇತದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಮಾಲತಿ, ಕಮಲ ಮುಂತಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯ ನೈವೇದ್ಯ ನೀಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದವನು ಅಕ್ಷಯ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಕಾರ್ತೀಕ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕುಂಭವನ್ನು ದಾನ ಕೊಟ್ಟವರು ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವರು.

ಸ್ಕಂದ:- ಪೂಜ್ಯನಾದ ತಂದೆಯೆ, ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಭೀಷ್ಮಪಂಚಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮಹಿಮೆ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ:- ವ್ರತಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಭೀಷ್ಮಪಂಚಕ ವ್ರತದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಪಂಚ ದಿನಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ವ್ರತದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಬಾಣಗಳ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ ಭೀಷ್ಮರು ಕೇಳಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮಪಂಚಕ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸಿನ ದೃಢನಿರ್ಧಾರವಿಲ್ಲದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಂದ ಆಚರಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾದುದರಿಂದಲೂ ಈ ಕಠಿಣತಮವಾದ ಉಗ್ರ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮಪಂಚಕ ಎಂದು ಹೆಸರು ರೂಢವಾಗಿದೆ. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ವಶಿಷ್ಠ, ಭೃಗು, ಗರ್ಗ ಮುಂತಾದ ಋಷಿಗಳು ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಂಬರೀಷ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ ಈ ಕಠಿಣ ವ್ರತವನ್ನು

ಆಚರಿಸಿದರು. ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ವೈಶ್ಯರು ಈ ಭೀಷ್ಮಪಂಚಕ ವ್ರತವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ ಅಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯಫಲಭಾಗಿಗಳಾದರು.

ಕಾರ್ತೀಕ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ನದೀ ಸರೋವರ ಮುಂತಾದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಒಣಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟು ದೇವರ ಪೂಜೆಗೈದು ಭೀಷ್ಮರನ್ನೂ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು. ಐದು ಜನ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕರೆದು ಐದು ರತ್ನಗಳನ್ನು ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಐದು ವಿಧ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ಪಂಚಾಮೃತ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಪಂಚಾರತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಅನಿರುದ್ಧ, ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ನಾರಾಯಣಾದಿ ಪಂಚವ್ಯಾಹಾತ್ಮಕನಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪಂಚವಿಧವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳ ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೀಗೆ ಐದೈದು ಬಗೆಯ ಪೂಜೆ, ದಾನ, ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆರಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯವರೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು

ವೈಯಾಘ್ರಪಾದ ಗೋತ್ರಾಯ ಸಾಂಕೃತ್ಯ ಪ್ರವರಾಯ ಚ ।
ಅಪುತ್ರಾಯ ದದಾಮ್ಯೇತದುದಕಂ ಭೀಷ್ಮವರ್ಮಣೇ ॥
ವಸೂನಾಮವತಾರಾಯ ಶಂತನೋರಾತ್ಮಜಾಯ ಚ ।
ಅರ್ಘ್ಯಂ ದದಾಮಿ ಭೀಷ್ಮಾಯ ಹ್ಯಾಜನ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೇ ॥

ಎಂಬ ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ನೀಡಬೇಕು.

ಪ್ರತಿದಿನವು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತುಪ್ಪ, ಸುಗಂಧ ನೀರು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರ, ಬಾಳದ ಬೇರು ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿದ ಚಂದನ, ಗಂಧ, ಕುಂಕುಮಗಳನ್ನು ಲೇಪನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ದಶಾಂಗದಿಂದ ಸುವಾಸಿತವಾದ ಧೂಪಾರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಬೇಕು. ಐದೂ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರಿಗೆ ಪರಮಾನ್ನ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಎದುರು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು. **''ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ''** ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಸಾವಿರದಾ ಒಂದುನೂರಾ ಎಂಟು ಸಲ ಐದು ಹೊತ್ತು ಜಪಿಸಬೇಕು. **''ಓಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ''** ಎಂಬ ಕೃಷ್ಣ ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸ್ವಾಹಾಕಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿದ ಎಳ್ಳು, ಅಕ್ಕಿ, ಸಮಿಧ, ಅರಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತದ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕಮಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಬಿಲ್ವಪತ್ರದಿಂದ ಮಂಡೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ವಕ್ಷಸ್ಥಳ, ಕಂಠ ಹಾಗೂ ತಲೆಯನ್ನು ಮಾಲತಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಕಮಲ, ಕಲ್ಹಾರ, ಬಕುಲ, ಜಾಜಿ, ಪಾರಿಜಾತ, ಸಂಪಿಗೆ, ಕೇದಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸುಗಂಧಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಕೇವಲ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಸಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ನಂತರ ಮೂರು ಸಲ

ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಿಂಚಿತ್ ಗೋಮೂತ್ರ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತ್ರಯೋದಶಿ ದಿನ ದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ ಹಾಲನ್ನೂ ಚತುರ್ದಶಿ ದಿನ ಮೊಸರನ್ನೂ ದೇಹಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಉಳಿದ ಯಾವ ಆಹಾರವನ್ನೂ ವ್ರತ ಹಿಡಿದ ಬಳಿಕ ಐದು ದಿನ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ಐದನೇಯ ದಿನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೇವರ ಪೂಜೆಗೈದು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಂಚರೂಪಾತ್ಮಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪಂಚೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿ ನಂತರ ತಾನು ಪಂಚಗವ್ಯ ಪ್ರಾಶನ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧವಾದ ಮುನಿಗಳ ಆಹಾರದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಮದ್ಯಪಾನಾದಿ ಮಹಾಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯರೂ ಕೂಡ ಈ ಭೀಷ್ಮಪಂಚಕ ವ್ರತದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಪಾಪಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಗಂಡಸರೂ, ಹೆಂಗಸರೂ, ವಿಧವೆಯರೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ, ಗೃಹಸ್ಥರೂ, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೂ, ಯಾರಾದರೂ ಮೋಕ್ಷಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮಾಡಬಹುದು. ದ್ವಾದಶೀ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬಾರದು. ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು ವಿಧಿನಿಷೇಧ ವಚನಗಳಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಈ ಭೀಷ್ಮಪಂಚಕ ವ್ರತ ಒಂದು ಅಪವಾದ. ಇದು ವಿಶೇಷ ವಿಧಾಯಕ ವಾಕ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಇದರ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಉಳಿದ ವಚನಗಳಿಗೆ ಸಂಕೋಚ ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದರಿಂದ ಮಹಾಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇದೆ.

ವಿಷ್ಣು:- ಮಹಾದೇವರು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು ಅವರ ಮಗನಾದ ಸ್ಕಂದನಿಗೆ. ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದನೆಗೈದ.

ಸೂತ:- ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ ಅತ್ಯಂತ ಗೋಪನೀಯವೂ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಾರಭೂತವೂ ಆದ ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ವ್ರತದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದವರೂ ಕೇಳಿದವರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪುರಾಣ ಹೇಳಿದ ವಾಚಕನಿಗೆ ಹಸು, ಭೂಮಿ, ಬಟ್ಟೆ, ಬಂಗಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣದ ಪೂರ್ಣಫಲ ಲಭಿಸುವದು. ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದ ಶ್ರವಣ ಪಠಣದಿಂದ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧನ ಧಾನ್ಯ, ಯಶ, ಸಂತಾನ, ಆರೋಗ್ಯ, ಆಯುಷ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮುಂದೆ ಶ್ರಾವಕನು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ನೂರ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೦

ಶೌನಕಾದಿ ಋಷಿಗಳು:- ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಸೂತಾಚಾರ್ಯರೆ, ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವ ತಾವು ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದಾಯಕವಾದ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಬಿತ್ತರಿಸಿದಿರಿ. ಈಗ ಮಾಘ ಮಾಸದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀವು ಹೇಳಿರಿ. ಈ ಮಾಘ ಮಾಸದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಯಾರು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು? ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು? ಇದೆಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಮಗೆ ತಾವು ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು.

ಸೂತ:- ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿದೇವಿಯು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:- ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ, ನೀನು ನನಗೆ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಪುಣ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಮಾಘ ಮಾಸದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾಘ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಯಾರು ಮಾಡಿದರು? ಅದರ ವಿಧಿ ಏನು? ಆ ಮಾಸಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆ ಯಾರು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ನೀನು ನನಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸು.

ಮಹೇಶ್ವರ:- ಸುಂದರಿ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿ ದಿಲೀಪ ಎಂಬ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಒಂದು ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ಋಷಿಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವಭೃತ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ. ಅನಂತರ ಮೃಗಯಾ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮನೋಜಾಡ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೂತೂಹಲದಿಂದ ಬೇಟೆಯ ಆಟಕ್ಕೆ ಹೊರಟ.

ಗಾಂಧಾರ ದೇಶದ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡಾದಿ ನಿಬಿಡವಾದ ದಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಡಲೆಯುತ್ತ ಸಾನು-ಕಾನು, ಹಳ್ಳ-ಕೊಳ್ಳ, ದರಿ-ಝುರೀ, ನದೀ-ನಾಲೆ, ಕಾಡು-ಮೇಡು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಟಿ ಘನತರ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕ ಗವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡ ಹೆಬ್ಬುಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದ. ಕೆರಳಿದ ಕೇಸರಿಗಳನ್ನು ಭಲ್ಲೇ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿ ಸೀಳಿದ. ಕುಪಿತವಾದ ಕಾಡುಕೋಣಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಒಟ್ಟಿದ. ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಓಡುವ ಹಂದಿಗಳನ್ನೂ ಘೀಳಿಡುವ ಮದ್ದಾನೆಗಳನ್ನೂ, ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುವ ಶರಭಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಘೋರಾಯುಧಗಳಿಂದ ಸವರಿ ಸೀಳಿಹಾಕಿದ. ಹೀಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಅವನು ನಿಬಿಡವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದಾಗ ಒಂದು ಚಪಲಚರಣದ ಚಿಗರೆಯು ಇವನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಾಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೋಯಿತು. ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಓಟಕಿತ್ತಿದ ಆ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ದಿಲೀಪ ಮಹಾರಾಜನು ಅದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ. ಆ ದೊರೆ ಕಾಡು-ಕಂಟಿ, ಹೆಮ್ಮರ, ಬಳ್ಳಿವಾಡ, ಮೇಡೂಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ, ಹಿಂದೆ

ನೋಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಹರಿಣಶಿಶುವನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಆ ಕಗ್ಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಧಾವಿಸಿದ. ಸೂರ್ಯ ಮುಗಿಲುಮಂದಿರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಮಹಾರಾಜ ನೀರಡಿಸಿ, ನಿತ್ರಾಣನಾಗಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹುಡುಕುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಜಲಾಶಯವನ್ನು ಅರಸತೊಡಗಿದ. ಬೇಟೆಯ ಆಯಾಸ ಹಾಗೂ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ಬಸವಳಿದು ಹೋದ ಆ ಭೂಮೀಪತಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದು ತಣ್ಣೀರಿನ ಶೀತಲ ಸರೋವರವು ಗೋಚರಿಸಿತು.

ಕೂಡಲೇ ಜಾತಕದಂತೆ ಮಹಾರಾಜನು ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ತನ್ನ ಸಂಧ್ಯ ದೇವತಾರ್ಚನಾದಿ ನಿತ್ಯಾನ್ಹಿಕವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ. ಅನಂತರ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದು, ಕಂದ-ಮೂಲ ಫಲಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ಅದೇ ಸರೋವರದ ಸ್ಫಟಿಕ ಶುಭ್ರವಾದ ಅಮೃತದಂತೆ ರುಚಿಕರವಾದ ನೀರನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಪಾನಮಾಡಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಒರಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಅನುಚರರಾದ ಕಿರಾತರು ಆ ಗೂಢ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಕೆಡವಿದ ಕಾಡುಮೃಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ನಡೆದರು.

ಇತ್ತ ಮಹಾರಾಜನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರೀತ ಎಂಬ ಮಹಾಮುನಿಯು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ದೇಹದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಮುದ್ದು ನಾಮಗಳು. ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಲಾಂಛನ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೊರಗಿ ಸೊರಗಿದ ಶರೀರ, ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ. ಅಸ್ಥಿ ಮಾತ್ರಾವಶಿಷ್ಟವಾದ ದೇಹಯಷ್ಟಿ. ಮೈಮೇಲೆ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡ ಚಿಗರೆಯ ಚರ್ಮ. ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಜಟಾಮಂಡಲ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಮಂತ್ರ ಜಪ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವೇ ಮೈದಾಳಿ ಬಂದಂತಿರುವ ಆ ವೃದ್ಧ ಹಾರೀತ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದಿಲೀಪ ಮಹಾರಾಜನು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರ ಎದುರು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಇವನ ಮೈಮೇಲಿನ ವಸ್ತು ಒಡವೆ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಉಕ್ಕುವ ರಾಜತೇಜವನ್ನೂ ಕಂಡು ಇವನೊಬ್ಬ ಮಹಾರಾಜನೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿ ಆ ಹಾರೀತ ಮುನಿಗಳು ನುಡಿದರು.

ಹಾರೀತ:- ಮಹಾರಾಜನೇ, ಈಗ ಮಾಘಮಾಸ. ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಪುಣ್ಯಕಾಲ. ಈಗ ಈ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ?

ದಿಲೀಪ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಾನು ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯೆ. ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವು ಏನೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ತಾವು ವಿಸ್ತಾರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ. ಆ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವೃದ್ಧಹಾರೀತ:- ಮಹಾರಾಜನೆ, ಈಗ ಸೂರ್ಯೋದಯವು ಆಗುವ ಸಮಯ. ಅರುಣನ ಅರುಣಾರುಣವಾದ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ದಿಗಂತರಾಳವೆಲ್ಲವೂ ಉದ್ಭಾಸಿತವಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮಾಘಸ್ನಾನವು ಆಗಲೇಬೇಕು. ಈಗ ನಿನಗೆ ಮಾಘ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ವಶಿಷ್ಠರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು. ಅವರು ನಿನಗೆ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುವರು- ಹಾರಿತ ಮುನಿಗಳ ಈ ಮಾತನ್ನು

ಕೇಳಿ ದಿಲೀಪ ರಾಜನು ತಾನೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಯ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿದ. ಮರುದಿನ ವಶಿಷ್ಠರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯಫಲ ಪ್ರಭಾವ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಮಹಾರಾಜ, ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹಿತಕಾರಕ. ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಜಪತಪಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸದೆ, ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸದೆ, ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಸದ್ಗತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಸುವವರು ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನದೀ-ಸೋರವರ, ಹೊಕ್ಕರಣಿ, ವಾಪೀ-ಕೂಪ, ತಡಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವರು. ಗೋದಾನ, ಭೂದಾನ, ಸುವರ್ಣದಾನ, ರತ್ನದಾನ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ತಮಗೆ ಮುಂದೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ದೊರಕಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುವವರೂ ಕೃಚ್ಛ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ಮುಂತಾದ ವ್ರತ ಉಪವಾಸಗಳಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಒಣಗಿಸದೆ. ಸೊರಗಿಸದೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವವರೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಘ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಹರೇಃ ಪೂಜಾ ಚ ವೈಶಾಖೇ ತಪಃ ಪೂಜಾ ಚ ಕಾರ್ತಿಕೇ ।
ತಪೋ ಹೋಮಸ್ತಥಾ ದಾನಂ ತ್ರಯಂ ಮಾಘೇ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥

ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆ ಅಧಿಕ ಪುಣ್ಯಪ್ರದ ಕಾರ್ತೀಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪೂಜೆಯು ಅತ್ಯಧಿಕ ಪುಣ್ಯದಾಯಕ. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸು, ನೀಡುವ ದಾನ, ಆಚರಿಸಿದ ಹೋಮ, ಇವು ಮೂರೂ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪುಣ್ಯಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದೆ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯು ಅನ್ನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಇಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹನ್ನೆರಡು ದೇವತೆಗಳು ಪುತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ದೀಪಕರಾದ ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಅದಿತಿಯ ಪುತ್ರರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶ ಆದಿತ್ಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರೋಹಿಣೀ ದೇವಿಯು ಈ ಮಾಘಸ್ನಾನದಿಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆರುಂಧತಿಯು ಸತೀಕುಲಮಂಡನಮಣಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದಳು. ಶಚೀದೇವಿಯು ದಿವ್ಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಂಪನ್ನಳಾಗಿ ಈ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಮಹೇಂದ್ರನ ಮಹಿಷಿಯಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಞಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಸೂರ್ಯನು ಮಕರ ರಾಶಿಗೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ, ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅರುಣೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನದೀ ಪುಷ್ಕರಣೀ ಮುಂತಾದ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ರೂಪಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಸಿರಿವಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೇದಧ್ವನಿಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ರಮ್ಯವಾದ ಏಳು ಅಂತಸ್ತಿನ ಪ್ರಾಸಾದದ ಒಡತಿಯರಾಗಿ ಅತಿಥಿಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಹಲೋಕದ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾರು ವಿಪುಲವಾಗಿ ದಾನದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೋ

ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರಗೈಯುವರೋ ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಂದುತಿಂಗಳಕಾಲ ತ್ಯಜಿಸಿ ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ದೇವತಾರ್ಚನಾದಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವಿಧದ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವರು. ಮಹಾಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ, ವನಾಂತ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆದ ಅತ್ಯಂತಿಕ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೂ ಬರುವ ಪುಣ್ಯ ಫಲವು ಮಾಘ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ದೊರಕುವದು. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಆ ಹಸುವಿನ ಮೈಯಲ್ಲಿಯ ರೋಮಗಳಷ್ಟು ಸಾವಿರವರ್ಷ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ವೇಷಾಂ ಧಾನ್ಯ ರಾಶೀನಾಂ ತಿಲಾಃ ಪಾಪ ಪ್ರಣಾಶನಾಃ ।

ಎಲ್ಲ ಧಾನ್ಯ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು ಪಾಪನಾಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು ಬೆಲ್ಲದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣಾ ದಾನ ಈ ಮೂರರಿಂದ ನಿಜವಾದ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ

ಅದಾನಂ ನ ಕ್ಷಿಪೇತ್ ಮಾಘಂ ಸರ್ವದಾ ನೃಪಸತ್ತಮ ।
ವಿತ್ತಾನುಸಾರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವೈ ಮಾಘೇ ದಾನಂ ನರೋ ದದೇತ್ ॥

ನೃಪಸತ್ತಮ, ಮಾಘ ಮಾಸವನ್ನು ಏನೂ ದಾನ ಕೊಡದೇ ಕಳೆಯಬಾರದು. ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲತೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಏನಾದರೂ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ದಾನೇನ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಸ್ವರ್ಗೋ ದಾನೇನ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಸುಖಂ ।
ದಾನೇನ ಹೀಯತೇ ಪಾಪಂ ಮಹಾ ಪಾತಕಜಂ ನೃಪ ॥

ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಗುವದು ದಾನದಿಂದ. ಸುಖ ಲಭಿಸುವದು ದಾನದಿಂದ. ಮಹಾ ಮಹಾ ಪಾತಕಗಳೂ ಕೂಡ ದಾನದಿಂದ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಅದಾನಂ ನ ತಪೋ ಭಾತಿ ಹ್ಯಸೂರ್ಯಂ ಗಗನಂ ಯಥಾ ।
ಅಸಂತತಿ ಕುಲಂ ಯದ್ವದಾಚಾರೇಣ ವಿನಾ ಗೃಹಂ ॥

ಸದಾಚಾರವಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಕುಲವು ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದ ಗಗನವು ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ದಾನವನ್ನು ನೀಡದೆ ತಪಸ್ಸು ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಣಿಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯು ವಿದ್ಯಾಧರನಿಗೆ ಮಾಘಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಪಾಪನಾಶನ ಮಾಡುವ ಯಾವ ಸಾಧನವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ದಿಲೀಪ:- ಮಹರ್ಷಿಗಳೆ, ಭೃಗು ಮುನಿಯು ಮಣಿಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾಧರನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು? ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲ ನನಗೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ತಾವು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಒಮ್ಮೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಲಿಲ್ಲ ಮೇಘಾಧಿಪತಿ ಆದ ಇಂದ್ರ. ಅದರಿಂದ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾದ ಪ್ರಜಾಜನರು ದಶದಿಕ್ಕಿಗೂ ಹೋದರೂ

ಕ್ಷಾಮಕ್ಷೀಣರಾಗಿ. ವಿಂಧ್ಯ ಹಿಮಾಚಲಗಳ ಮಧ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನಕಾರ, ಸ್ವಾಹಾ, ಸ್ವಧಾವಷಟ್ಕಾರ ಎಲ್ಲವೂ ಲುಪ್ತವಾದವು. ಕಂದ, ಮೂಲ, ಫಲ, ಜಲಗಳಿಂದ ಶೂನ್ಯವಾಯಿತು ಧರಣೀ ಮಂಡಲವು. ಆಗ ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಯ ಪ್ರತ್ಯಂತ ಪ್ರದೇಶದ ತರುನಿಬಿಡವಾದ ತಮ್ಮ ರೇವಾತೀರದ ರಮಣೀಯವಾದ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭೃಗುಋಷಿಗಳು ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಹಿಮಾಚಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಯ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಣಿಕೂಟ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಉತ್ತುಂಗವಾದ ಶೈಲಶೃಂಗ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಆಕರವಾದ ಆ ಶ್ರೀಶೈಲದ ಕೆಳಭಾಗವೆಲ್ಲವೂ ಶುದ್ಧ ಸ್ಪಟಿಕ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಶುಭ್ರಾಭ್ರ ಮಧ್ಯಭಾಗವು ಇಂದ್ರನೀಲ ಮಣಿಗಳ ನೀಲ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಶ್ಯಾಮಸುಂದರ. ಅದರಿಂದ ಭಸ್ಮ ಚರ್ಚಿತನಾಗಿ ಧವಳ ದೀಧಿತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ನೀಲಕಂಠನಾದ ಮಹಾದೇವನಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಆ ಮಣಿಪರ್ವತ.

ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ದಿವ್ಯ ಪರ್ವತವನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮ ಪ್ರಹರ್ಷವಾಯಿತು ಆ ಭೃಗುಮುನಿಗೆ. ದುರ್ಭಿಕ್ಷದಿಂದ ಪರಿಪೀಡಿತವಾದ ಆ ಮುನಿಪರಿವಾರವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೂಡಿತು. ಮನೋಹರವಾದ ಆ ಶೈಲ ಶಿಖರದ ರಮಣೀಯವಾದ ದರಿ ಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜನ ವನಾಂತರ ಏಕಾಂತದ ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಕಾಲ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಆ ಮುನಿಪುಂಗವ.

ಹೀಗೆ ಆ ಭೃಗುಮುನಿಯು ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ವಿದ್ಯಾಧರ ದಂಪತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಪರಮದುಃಖಿತರಾದ ಅವರು ಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ನಿಸ್ತೇಜವಾದ ಆ ದೀನ ದೂನ ದಂಪತಿಗಳ ದುಃಖದಿಂದ ತಪ್ತವಾದ ಮುಖಚರ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕರುಣೆ ತುಂಬಿದರು ಭೃಗುಮುನಿಗಳು. ಅವರ ಈ ದಯನೀಯ ದುರವಸ್ಥೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ಕಳೆಗೆಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾಧರ ಯುವಕ ಸೋತದನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದ.

ವಿದ್ಯಾಧರ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಈ ಚೆಲುವೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿ, ಪತ್ನಿ. ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣೆ, ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಶಾರದೆ. ಸಕಲ ಕಲಾ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅವಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಒಪ್ಪ ಇಟ್ಟಿದೆ ಅವಳ ಶೀಲ ಸೌಜನ್ಯ. ಇವಳು ಹಿಂದೆ ಉತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಒರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಮೀಟಿ ನಾದ ತರಂಗಳನ್ನು ಝುಂಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದಾಗ ನಾರದರು ಕೂಡ ರೋಮಾಂಚಿತ. ಇವಳ ಕೋಕಿಲಕಂಠದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣಿನ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಾವಿರ ಕಿವಿಗಳು ತನಗೇಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಆತಂಕ. ಈ ನನ್ನ ಮನದನ್ನೆ ಎಳೆ ಮಗುವಿನಂತೆ ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ತೊಡೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮೈದಡವಿ ಕಿವಿ ಹಿಂಡಿ ನುಡಿಸತೊಡಗಿದಾಗ ಮಹಾದೇವನು ಕೂಡ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಚಂದ್ರ ಒಸರುವಂತೆ ತಲೆದೂಗಿದ.

ಇಂಥ ಸದ್ಗುಣಿಯಾದ ರೂಪ ಸಂಪನ್ನ ರಮಣಿಮಣಿಗೆ ನಾನು ತಕ್ಕ ಪತಿ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೇಹ ಮಾನವ ದೇಹ ಆದರೂ ಮುಖ ಮಾತ್ರ ಹುಲಿಯದು ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸುರಸುಂದರಿಗೆ ವ್ಯಾಘ್ರ ಮುಖದ ನಾನು ಪತಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದು ಎಂಥ ವಿಧಿವಿಡಂಬನೆ ! ಪೂಜ್ಯರೇ, ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಈ ವಿಕಾರ ಮುಖ ಕಳೆದು ಸುಂದರ ವದನವು ಬರುವಂತೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಆ ವಿದ್ಯಾಧರ ತರುಣನ ಈ ಕರುಣ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಾಗೂ ಅವನ ವಿಕಾರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಮಹಾಮುನಿಗಳ ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕಿರುನಗೆ ಸೂಸಿತು. ಕರುಣೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಭೃಗು:- ವಿದ್ಯಾಧರ, ಮಾನವರು ನಗುತ್ತ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಅಳುತ್ತ ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಕಳೆದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಅಭ್ಯಂಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಇಂಥ ಕುರೂಪಿ ದೇಹವು ಬಂದಿದೆ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರೂರವ ರಾಜನು ಈ ಮಣಿಕೂಟ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ದಿವ್ಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅನ್ನ ಪಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ. ದೇವದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದ. ಮಾಘ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಶ್ರೀ ಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಅವನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವೀ ತಳದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಶಂಖೋದಕದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಪುರೂರವನಿಗೆ ಅಮರಲೋಕದ ತರುಣರೂ ಅಸೂಯೆ ಪಡುವಂಥ ದಿವ್ಯರೂಪವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅವನ ಆ ಲೋಹನೀಯವಾದ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧಳಾಗಿ ಲಲನಾಕುಲಲಲಾಮಳಾದ ಊರ್ವಶಿಯು ಅವನನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಳು. ವರಿಸಿ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಮಾನವನ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದಳು.

ವಿದ್ಯಾಧರ, ನೀನು ಈ ನಿನ್ನ ವಿಕಾರ ಮುಖದ ವೈರೂಪ್ಯದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈ ಮಣಿಕೂಟ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡು ನಿನ್ನ ಸುದೈವದಿಂದ ಇನ್ನು ಐದು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಹೇಗೂ ಮಾಘಮಾಸ ಬರಲಿದೆ. ಪುಷ್ಯ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಉಪವಾಸ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸುಮಾಡು. ನೆಲದಮೇಲೆ ಶಯನ ತ್ರಿಕಾಲಸ್ನಾನ, ಸರ್ವ ಭೋಗ ಪರಿತ್ಯಾಗ, ಸಂತತ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅರ್ಚನವನ್ನು ಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ದಗ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗುವವು. ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ನಾನು ವೇದ ವೈದಿಕಸೂಕ್ತಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿತವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ನಿನಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ದಿವ್ಯರೂಪವು ಬಂದು ಸುಂದರವಾದ ವದನವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮದನನಂತೆ ಮನೋಹರನಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ದಿವ್ಯ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೀನು ತ್ರಿಭುವನ ಸುಂದರಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕ್ರೀಡಾ ವಿನೋದಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸು. ಮಾಘ ಸ್ನಾನವು ಮಾನವರಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯ, ದ್ರವ್ಯ, ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಅಧಿಕಾರ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಕೃತೇ ತಪಃ ಕೃತಂ ಜ್ಞಾನಂ ತ್ರೇತಾಯಾಂ ಯಜನಂ ತಥಾ
ದ್ವಾಪರೇತು ಕಲೌ ಜ್ಞಾನಂ

ಮೋಕ್ಷ ಜನಕವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನವು ಕೃತ ಯುಗದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ತ್ರೇತಾ ಮತ್ತು ದ್ವಾಪರ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾಘ ಸ್ನಾನದಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು.

ಮಾಘ ಸ್ನಾನವು ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗ ವರ್ಣ ಆಶ್ರಮದವರಿಗೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಮೈಯನ್ನು ಅದ್ದುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಾಘ ಮಾಸದ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ದೀಪ, ಗಂಧ ಹಾಗೂ ನೆಲ್ಲೀಗಿಡಗಳ ಮಹಿಮೆ ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೧

ಈಶ್ವರ:- ನೆಲ್ಲೀಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪಿಂಡದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಮಾಧವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ, ಮುಖದಲ್ಲಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಧಾತ್ರೀಫಲವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು, ಧಾತ್ರೀಫಲವನ್ನು ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನು, ನಾರಾಯಣನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತುಳಸೀಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಧಾತ್ರೀಮಾಲೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಹಾಕದೇ ಇರಬಾರದು.

ನ ಜುಹ್ಯಾತ್ತುಲಸೀಮಾಲಾಂ ಧಾತ್ರೀಮಾಲಾಂ ವಿಶೇಷತಃ ।
ಯಾವತ್ತಿಷ್ಠತಿ ಕಂಠಸ್ಥಾ ಧಾತ್ರೀಮಾಲಾ ನರಸ್ಯ ಹಿ ॥
ತಾವತ್ತಸ್ಯ ಶರೀರೇ ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ ಚ ಕೇಶವಃ ॥

ತುಳಸೀಮಾಲೆಯನ್ನೂ, ಧಾತ್ರೀಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಇವೆರಡನ್ನೂ ವಿಶೇಷತಃ ಧಾತ್ರೀ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದೂ ಕಂಠದಿಂದ ಈ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದಿಡಬಾರದು. ಧಾತ್ರೀಮಾಲೆಯು (ನೆಲ್ಲೀಗಿಡದ ಬೀಜಗಳ ಮಾಲೆಯು) ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾನವನ ಕಂಠದಲ್ಲಿರುವದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕೇಶವನು ಆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಧಾತ್ರೀ ಫಲಂ ತು ತುಲಸೀ ಮೃತ್ತಿಕಾ ದ್ವಾರಕೋದ್ಭವಾ ।
ಸಫಲಂ ಜೀವಿತಂ ಸತ್ಯ ತ್ರಿತಯಂ ಯಸ್ಯ ವೇಶ್ಮನಿ ॥

ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲೀಫಲ, ಬೀಜ, ತುಳಸೀ ಮೃತ್ತಿಕಾ, ದ್ವಾರಕೆಯ ಗೋಪೀಮೃತ್ತಿಕಾ, ಇವು ಇರುತ್ತವೆಯೋ, ಅಂಥವನ ಜನ್ಮ ಸಫಲ. ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧಾತ್ರೀ ಬೀಜಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಷ್ಟೂ ಉತ್ತಮ ಫಲವನ್ನನುಭವಿಸುವನು. ಸಹಸ್ರ ಯುಗಗಳವರೆಗೆ ವೈಕುಂಠವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಮಾಲಾಯುಗ್ಮಂ ವಹೇದ್ಯಸ್ತು ಧಾತ್ರೀ ತುಲಸೀ ಸಂಭವಮ್ ।
ಹೃದಯೇ ಕಂಠದೇಶೇ ಚ ಕಲ್ಪಕೋಟಿಂ ವಸೇದ್ದಿವಿ ॥

ನೆಲ್ಲೀ ಹಾಗೂ ತುಳಸೀ ಈ ಎರಡೂ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಯಾವನು ಕಂಠ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವನೋ ಅಂಥವನು ಕೋಟಿಕಲ್ಪಗಳವರೆಗೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವನು.

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸಂಯಮನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ಯಾವನು ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅಂಥವನು ಒಂದೊಂದು ಹೂವಿಗೂ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ಹೇಗೋ (ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನೋ) ಹಾಗೆಯೇ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯೂ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ತುಳಸಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನ ಯಾವನು ಗರುಡ ಧ್ವಜನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಜನ್ಮ, ಮುಪ್ಪು, ರೋಗರುಜಿನಗಳು, ಹಾಗೂ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವನು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ವಿಷ್ಣುನಾಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದವನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ತುಳಸಿಯ ಮಂಜರಿಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ (ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ) ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ಮಹತ್ಫಲ ದೊರೆಯುವುದು. ಆದಾವುದೆಂದರೆ ಯಮದೇವರು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ದುಃಖದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೋಕ್ಷ ಪದವಿಯನ್ನೀಯುವನು.

ಕೇತಕೀ ದೀಪದಾನಂ ಚ ಸರ್ವದಾ ಕೇಶವ ಪ್ರಿಯಮ್ ।
ಕಾರ್ತಿಕೇ ಕೇತಕೀ ಪುಷ್ಪಂ ದತ್ತಂ ಯೇನ ಕಲೌ ಯುಗೇ ॥

ಕೇದಿಗೆ ಮತ್ತು ದೀಪದಾನವು ಕೇಶವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೇತಕೀ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ಮತ್ತು ದೀಪಾರಾಧನೆಗಳು ಯಾವನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆಯೋ, ಅಂಥವನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ದೀಪದಾನ ಮಾಡಿದವನು ಸ್ವಯಂ ತಾನು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ನೂರು ಕುಲಗಳನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಐದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳು. ಕಮಲಪುಷ್ಪ, ಕೇದಿಗೆ, ತುಳಸಿ, ಚೊಗಚೀಹೂವು, ಹಾಗೂ ದೀಪದಾನ, ಇವು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದರಂತೆ ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧಿಯಾದ ದವನಪುಷ್ಪ, ಚೊಗಚೀಹೂವು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಅಗಸೀ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಸಹ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಮುನಿಪುಷ್ಪ ಎಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಚೊಗಚೀಹೂವಿನಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದರಿಂದ ಆತ ಸುಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪುಷ್ಪವು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದರಿಂದ ಇದೊಂದರಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಮುನಿಪುಷ್ಪದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದವನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಮುನಿಪುಷ್ಪಕೃತಾಂ ಮಾಲಾಂ ಯೋ ದದಾತಿ ಜನಾರ್ದನೇ ।
ದೇವೇಂದ್ರೋಽಪಿ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುರುತೇ ತಸ್ಯ ಸತ್ಕಥಾಮ್ ॥

ಈ ಚೊಗಚೀಹೂಗಳಿಂದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದವನನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಯ ಹಾರದಿಂದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗುವದೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷ ಈ ಚೊಗಚೀ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ತುಳಸೀ ಹಾರ, ಕಾಷ್ಠ, ಕೊನೆಗೆ ಪತ್ರಿ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಆಗುವದು.

ಶೃಣು ದೀಪಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಕಾರ್ತಿಕೇ ಶಿಖಿವಾಹನ ।
ಪಿತರಶ್ಚೈವ ವಾಂಛಂತಿ ಸದಾಪಿತೃ ಗಣೈರ್ವೃತಃ ॥

ಭವಿಷ್ಯತಿ ಕುಲೇಽಸ್ಮಾಕಂ ಪಿತೃಭಕ್ತಃ ಸುಪುತ್ರಕಃ ।
ಕಾರ್ತೀಕೇ ದೀಪದಾನೇನ ಯಸ್ತೋಷಯತಿ ಕೇಶವಮ್ ॥

ಪಿತೃಗಳೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಮಗ, ಮೊಮ್ಮಗ, ಯಾರಾದರೂ ಕಾರ್ತೀಕದಲ್ಲಿ ದೀಪದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕುಲೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಎಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ತೀಕದಲ್ಲಿ ದೀಪದಾನದಿಂದ ಕೇಶವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವ ಪಿತೃಭಕ್ತಮಗನನ್ನು ಅವರು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ತುಪ್ಪದದೀಪ ಅಥವಾ ಎಣ್ಣೆಯದೀಪ, ಅಥವಾ ಆಕಾಶದೀಪ, ಇವನ್ನು ಕೇಶವನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಿದವನು, ಬೆಳಗಿಸಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ದಿನವೂ ದೀಪದಾನದಿಂದ ಪುಣ್ಯ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ಕೊನೆಯ ಐದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪದಾನ ಮಾಡಿದವನೂ ಅಕ್ಷಯ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏಕಾದಶೀ ದಿನ ಒಂದು ಇಲಿಯು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಾಲು ತಾಗಿ ದೀಪ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ತನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾನವಜನ್ಮ ಹೊಂದಿ, ಸಾಧನೆಗೈದು ಸದ್ಗತಿ ಸಾಧಿಸಿತು. ಒಬ್ಬ ಬೇಡನು ಕಾರ್ತೀಕ ಚತುರ್ದಶಿ ದಿನ ಉಪವಾಸ ವ್ರತಮಾಡಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ವೇಶ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮುಖಾಂತರ ಕಾರ್ತೀಕ ದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಲೀಲಾವತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು.

ಒಬ್ಬ ದನಗಾಹಿಯು ಕಾರ್ತೀಕ ಪೂಜೆ, ದೀಪಾರಾಧನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ''ಜಯ ಜಯ ಜನಾರ್ದನ'' ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿ, ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಆಳುವಂಥ ಸುಯೋಗ ಹೊಂದಿ, ಕೊನೆಗೆ ಪುಣ್ಯಲೋಕ ಸೇರಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮನೆಯ ಮೇಲೆ, ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ

ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಸ್ಮಶಾನಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ, ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ದೀಪೋತ್ಸವವೆಂಬಂತೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಕರ್ತೃಗಳ ಪಿತೃಗಳು ಪಾಪಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೇ 'ಲುಪ್ತಪಿಂಡೋದಕ' ರಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ದೀಪದಾನದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಂತನ ವಿಶೇಷಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ದೀಪ, ಗಂಧ ಹಾಗೂ ನೆಲ್ಲೀಗಿಡಗಳ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ದೀಪಾವಳೀ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೨

ಸ್ಕಂದ:-ಪ್ರಭು, ದೀಪಾವಳೀ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ. ಈ ದೀಪಾವಳಿಯನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ದೀಪಾವಲಿಯ ಅಧಿದೇವತೆಯು ಯಾರು? ದೀಪಾವಳಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ದಾನ ವಿಹಿತವಾಗಿವೆ? ಎಂಥೆಂಥ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕು? ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲ ಬರುವದು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ:- ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ತ್ರಯೋದಶಿಯ ದಿನ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಯಮದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅಪಮೃತ್ಯುವು ದೂರವಾಗುವದು. ಮತ್ತು ತ್ರಯೋದಶಿಯ ದಿನ ''ಸೂರ್ಯನೂ ಸೂರ್ಯನ ಪುತ್ರನಾದ ಯಮನೂ ಪ್ರೀತನಾಗಲಿ'' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಇಡಬೇಕು.

ಮೃತ್ಯುನಾ ಪಾಶಹಸ್ತೇನ ಕಾಲೇನ ಭಾರ್ಯಯಾ ಸಹ ।
ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ ದೀಪದಾನಾತ್ ಸೂರ್ಯಜಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಇತಿ ॥

ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನುಹೇಳಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ದೀಪಹಚ್ಚಬೇಕು. ಕಾರ್ತೀಕ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ತ್ರಯೋದಶೀ ದಿನ ಚಂದ್ರೋದಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಕಾರ್ತೀಕ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಚತುರ್ದಶಿ ದಿನ ಪ್ರತ್ಯೂಷ ಸಮಯದ ಪಂಚ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿರಕ್ತರೂ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಸಹ ನರಕ ಚತುರ್ದಶಿ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಜನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ತೈಲೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಜಲೇ ಗಂಗಾ ದೀಪಾವಲ್ಯಾಂ ಚತುರ್ದಶೀಮ್ ।
ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನಂ ಹಿ ಯಃ ಕುರ್ಯಾತ್ ಯಮಲೋಕಂ ನ ಪಶ್ಯತಿ ॥

ದೀಪಾವಳೀ ದಿನ (ಚತುದರ್ಶಿಯಂದು) ತೈಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು, ಜಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯೂ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಯಮಲೋಕದರ್ಶನವನ್ನೇ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.

ಉದ್ಧಾದ ಸೋರೆಕಾಯಿ (ಅಪಾಮಾರ್ಗ) ತುಂಬಿಹೂವು, ಚೊಗಚೇಹೂವು ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಸ್ನಾನಾನಂತರ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರವನ್ನುಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಯಮನಿಗೆ ತರ್ಪಣ ನೀಡಬೇಕು.

ಓದುಂಬರಾಯ ಧಧ್ನಾಯ ನೀಲಾಯ ಪರಮೇಷ್ಠಿನೇ ।
ವೈಕೋದರಾಯ ಚಿತ್ರಾಯ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಾಯ ವೈ ನಮಃ ॥

ಪ್ರದೋಷ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರವಾದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಇವರೆಲ್ಲರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ನದಿ, ಗೋಶಾಲೆ, ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲೂ, ಸಭೆ, ಉದ್ಯಾನವನ, ಗೋಪುರ, ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೂ ಅಂದವಾಗಿ ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ದೀಪೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಮರುದಿನ ಅಮಾವಾಸ್ಯದಂದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತರ್ಪಿಸಿ, ಹಿರಿಯರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳಿಂದ ಪಾರ್ವಣ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಬೇಕು.

ಅಪರಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ಸ್ನೇಹಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಕುದುರುವಂತೆ ವಾರ್ತಾಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮುಂದೆ ಶಯನೀ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಎಚ್ಚರಾಗಲಿರುವನು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಂದ ವಿಷ್ಣುಪತ್ನಿಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಿಯ ಪ್ರಬೋಧೋತ್ಸವ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರದೋಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಬೇಕು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಅವರನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಹಸುಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನೆಲೆ.

ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ದಿವಸೇ ಪುಣ್ಯೇ ದೀಪಾವಲ್ಯಾಂಚ ಭೂತಲೇ ।
ಗವಾಂ ಗೋಷ್ಠ್ಯಾಂಚ ಕಾರ್ತಿಕ್ಯಾಂ ಸಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ವರದಾ ಮಮ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಹಿಂದೆ ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಲೆತ್ತದಾಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ದನ ಕಟ್ಟುವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಲೆತ್ತದಾಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಳು. ಅದರಿಂದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಶಂಕರನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಭಾಗ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಿರಿಸಂಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಯಾವಜ್ಜನ್ಮ ಸುಖ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು. ಆದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡದ ಶಿವನು ಮಾತ್ರ ಸೋತು ದರಿದ್ರನಾಗಿ ಮೈಮೇಲೆ ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತ ಅಂಡಲೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಅಂದು ದೀಪಾವಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರು ಆಟ ಆಡಿ ವಿನೋದ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಜರಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ದಾಳ ಲೆತ್ತ ಮುಂತಾದ ಆಟ ಆಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಈ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಯಾರು ಗೆಲ್ಲುವರೋ ಅವರು ಆ ಇಡೀ ವರ್ಷ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗೆಲವಿನ ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ

ಸುಖದಿಂದ ನಲಿದಾಡುವರು. ಈ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ವಿಜಯೋತ್ಸವವನ್ನು ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯ ಜಯಘೋಷಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ಅಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅರ್ಥಾತ್ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ಮನೆ ಮತ್ತು ಊರಿಂದಲೇ ಹೊರಗೆ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಬೇಕು.

ದೀಪಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಗೋವರ್ಧನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ರಾತ್ರಿ ದ್ಯೂತ, ಲೆತ್ತ, ಪಗಡಿ ಮುಂತಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕು. ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳನ್ನೂ, ಕರುಗಳನ್ನೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೂಡಬಾರದು. ಹಸುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಬಾರದು. ಎಲ್ಲ ತುರುಕಗುಗಳನ್ನು ಕೊರಳು ಗಂಟೆ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರದ ಕೊಂಬು, ಖುರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅರಿಷಿಣ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ಗೋವರ್ಧನ ಧರಾಧಾರಾ ಗೋಕುಲತ್ರಾಣ ಕಾರಕ ।
ವಿಷ್ಣು ಬಾಹು ಕೃತೋಚ್ಛ್ರಾಯ ಗವಾಂ ಕೋಟಿ ಪ್ರದೋ ಭವ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಗೋವರ್ಧನ ರೂಪಿಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾನೇ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗೋಪಾಲಕರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಗೋವರ್ಧನ ಪೂಜೆ ಎಂದರೆ ಗೋವಿಂದನ ಪೂಜೆಯೇ ಸರಿ.

ಅಗ್ರತಸ್ಸಂತು ಮೇ ಗಾವೋ ಗಾವೋ ಮೇ ಸಂತು ಪೃಷ್ಠತಃ ।
ಗಾವೋ ಮೇ ಹೃದಯೇ ಸಂತು ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಸಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಯಿಂದಲೂ, ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಸೇವೆಯಿಂದಲೂ, ಮಧುರ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪಂಡಿತರನ್ನೂ, ಅನ್ನಪಾನಗಳಿಂದ ಮಿತ್ರಪರಿವಾರವನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರ, ತಾಂಬೂಲ, ಹೂವು, ಹಾರ ಕರ್ಪೂರ, ಕುಂಕುಮ, ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ, ತುರುಕರುಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲು ಗೋಗ್ರಾಸಗಳಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಪರಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ಹೋರಿಗಳನ್ನೂ ಜನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಕಾದಾಡಿಸಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಿನೋದ ವಿಹಾರಗಳಿಂದ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಯಕ ನರ್ತಕರು ಇದ್ದರೆ ಅವರ ನರ್ತನ, ಗಾಯನ, ವಾದನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ, ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

ದೀಪಾವಳಿಯ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯ ದಿನ ಹಗಲು ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ, ದೇವಪೂಜೆ, ವಿದ್ವದ್ ಭೋಜನ, ದಾನ ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ಪ್ರದಾನ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವಿನೋದ ಗೋಷ್ಠಿ, ಆಟ, ಸ್ಪರ್ಧಾಕೌತುಕ ವಾದವಿವಾದ, ವಿವಿಧ ಕ್ರೀಡೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಂಡಲವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರಾಜನಾದ ಬಲಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಐದು ಬಣ್ಣದ ಪುಡಿ ಹುಡಿ, ದ್ರವ, ಅರಗು, ಕುಂಕುಮ, ರಂಗವಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕು. ಆ ಬಲಿರಾಜನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವಾಭರಣ

ಭೂಷಿತಳಾದ ಅವನ ಪತ್ನಿ ವಿಂಧ್ಯಾವಲಿಯನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ತೋಳು, ಕರ್ಣ ಕಿರೀಟಗಳಿಂದ ಉಜ್ವಲವಾದ ಸಂತುಷ್ಟ ಮುಖದ ಬಲಿರಾಜನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕಮಲ, ಕುಮುದ, ಕಲ್ಹಾರ, ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ಪಾಯಸ, ಮದ್ಯ ಮಾಂಸ ಹಾಗೂ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ ಭೋಜ್ಯ ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಬಲಿರಾಜ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ವಿರೋಚನ ಸುತ ಪ್ರಭೋ ।
ಭವಿಷ್ಯೇಂದ್ರ, ಸುರಾರಾತೇ ಪೂಜೇಯಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹ್ಯತಾಂ ॥

ಹೀಗೆ ಬಲಿರಾಜನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ನಟ, ನರ್ತಕ, ಗಾಯಕರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಂಗೀತ, ವಾದ್ಯ, ನರ್ತನ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಜಾಗರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಬಲಿಪ್ರತಿಪದೆಯ ದಿನ ಬಲಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದವರ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ''ಅಶ್ರೋತ್ರಿಯವಾದ ಧರ್ಮವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಬರಲಿ'' ಎಂದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಜ್ಞೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಬಲಿರಾಜನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯ ದಿನ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೌಮೋದಂತೇ ಜನಾ ಯಸ್ಮಾನಾ ನಾಭಾವೈಃ ಪರಸ್ಪರಂ ।
ಹೃಷ್ಟ ತುಷ್ಟಾಃ ಸುಖಾಪನ್ನಾಃ ತೇನೈಷಾ ಕೌಮುದೀಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ಕೌ ಎಂದರೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ನಾನಾ ಭಾವಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ ತಾವೂ ಸುಖ ಪಡೆಯುವದರಿಂದ ಆ ದಿನಕ್ಕೆ ಕೌಮುದೀ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬಲಿಪ್ರತಿಪದೆ, ಅನಂತರ ದ್ವಿತೀಯಾ, ತೃತೀಯಾ, ದಶಮೀ, ಏಕಾದಶಿ, ದ್ವಾದಶೀ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮುಂತಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜನರು ಉತ್ಸವ ಹಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಹರಿಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿವಿಧ ವಿನೋದ, ವಿಲಾಸ, ಕೇಲೀಲೋಲತೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡುವರೋ ಅವರು ಇಡೀ ವರ್ಷ ಹೀಗೆಯೇ ಶಾಂತಿ ಸಂತಸ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ವರ್ಷಾವಧಿ ಸಂತೃಪ್ತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವರು.

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಣ, ಭಾದ್ರಪದ, ಅಶ್ವಿಜ, ಕಾರ್ತಿಕ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾಸಗಳೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪದೆ, ದ್ವಿತೀಯಾ, ತೃತೀಯಾ, ಚತುರ್ಥೀ ಈ ನಾಕು ತಿಥಿಗಳು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಪ್ರತಿಪದೆಗೆ ಕಲುಷಾ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ದ್ವಿತಿಯಾ ತಿಥಿಗೆ ಅಮಲಾ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅಶ್ವೀನ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯಾ ತಿಥಿಗೆ ಪ್ರೇತಸಂಚಾರಾ ಎನ್ನುವರು. ಕಾರ್ತೀಕ ಶುಕ್ಲ ಚತುರ್ಥೀ ದಿನಕ್ಕೆ ಯಾಮ್ಯಾ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಸ್ಕಂದ:- ಅದು ಕಲುಷಾ ಏಕೆ? ಇದು ನಿರ್ಮಲಾ ಏಕೆ? ಮೂರನೆಯದು ಪ್ರೇತಸಂಚಾರಾ ಏಕೆ? ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಯಾಮ್ಯಾ ಏಕೆ?

ಮಹಾದೇವ:- ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪವು ತಗಲಿತು. ಅದನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಆ ಶಚೀಪತಿ. ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಆ

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಆರು ಬಗೆಯಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಹಾಕಿದ. ಮರ, ನೀರು, ನೆಲ, ಸ್ತ್ರೀ, ಬೆಂಕಿ, ಶಿಶುಘಾತಕ ಇವರಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ತುಂಡು ಮಾಡಿ ಇರಿಸಿದ. ಈ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಶ್ರಾವಣ ಪ್ರತಿಪದೆಯ ದಿನವೇ ಎಲ್ಲರೂ ಶ್ರವಣ (ಕೇಳಿ) ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ತಿಥಿಯು ಕಲುಷಿತವಾಗಿ ಕಲುಷಾ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಪ್ರತಿಪದೆ ಅನಧ್ಯಾಯ ತಿಥಿ. ಅಂದು ನಾಸ್ತಿಕರಾದ ಚಾರ್ವಾಕರೂ, ತಾರ್ಕಿಕರೂ, ದೇವನಿಂದಕರೂ, ವೇದದ್ವೇಷಿಗಳೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಪಾಪದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗಿ ತಿರುಗವರು. ಅವರ ವಾಙ್ಮಲದಿಂದ ಆ ತಿಥಿ ಕಲುಷಿತ. ಹಿಂದೆ ಮಧುಕೈಟಭರ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಭೂಮಿಯು ಮೇದಿನೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಆದರೂ ಎಂಟು ಅಂಗುಲದವರೆಗೆ ಭೂಮಿ ಪವಿತ್ರ. ಅದರ ಮುಂದೆ ಮೇದಿನಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಲವಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಕ ರಜೋರೂಪವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಮಲ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷಾಕಾಲದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರವಾಹ ರೂಪವಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಪಾಪ ಪ್ರವಹಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಟಿನ ರೂಪದಿಂದ ಅದು ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ. ಶಿಶುಘಾತಕರ ಸಂಗದಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಮಲ ಹಂಚಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಹ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಆ ಮಲವು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಲಗಳಿಂದ ಶ್ರಾವಣ ಶುಕ್ಲ ಪ್ರತಿಪದೆಯ ದಿನ ಕಲುಷಿತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಪ್ರತಿಪದಾ ತಿಥಿಯು 'ಕಲುಷಾ' ತಿಥಿ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಅದೇ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸವು ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಮಾಸವು ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ದ್ವಿತಿಯಾ ತಿಥಿಯು ಅಧ್ಯಯನದ ದಿವಸ. ಅಂದು ವೈದಿಕರು. ಶಾಸ್ತ್ರಪಂಡಿತರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಅಂದು ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ದ್ವಿತೀಯಾ ತಿಥಿಯು ಇದ್ದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ದಿನವು ಅಮಲಾ ದ್ವಿತಿಯಾ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಈ ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತ, ಬರ್ಹಿಷದ, ಅಜ್ಯಪ ಸೋಮಪ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಪಿತಾಮಹರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪಿಂಡದಾನ, ಸ್ವಧಾಮಂತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತರಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುವರು. ಮಹಾಲಯ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ ಸಂತತಿಯವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ನೀಡಲ್ಕಿಕಾಗಿ ಪಿತೃಗಳು ಅಶ್ವೀಜ ಶುಕ್ಲ ತೃತೀಯಾದವರೆಗೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅಶ್ವೀಜ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯಾ ತಿಥಿಗೆ ಪ್ರೇತಸಂಚಾರಾ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ದ್ವಿತೀಯಾ ಚತುರ್ಥೀ ದಿನಗಳು ಯಾಮ್ಯಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂದು ಎಲ್ಲ ನರರೂ ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಂದು ಯಮಧರ್ಮನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಂಗಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಊಟಮಾಡಿದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಯಮ ದ್ವಿತಿಯಾ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅಂದು ಮಾನವರು ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಮಲೋಕವನ್ನು ಕಾಣುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲದ ಯಮದ್ವಿತಿಯಾದಂದು ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರಿದ್ದ ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡದೇ ಸೋದರಿಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಭಗಿನಿಯ ಹಸ್ತದಿಂದಲೇ ಅಂದು

ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂಗಾರ ಬಟ್ಟೆ ಅಲಂಕಾರ ಆಭರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸೋದರಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ಯಾಮ್ಯಾ ಚತುರ್ಥಿಯ ದಿನ ಯಮದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟು ಪೂಜೆಗೈದು ಅನಂತರ.

ಮಹಿಷಾಸನ ಸಮಾರೂಢೋ ದಂಡ ಮುದ್ಗರ ಭೃತ್ಪ್ರಭುಃ ।
ವೇಷ್ಟಿತಃ ಕಿಂಕರೈರ್ಹೃಷ್ಟೈ ೄಸ್ತಸ್ಥೈ ೄ ಯಾಮ್ಯಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥

ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೈದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ದೀಪಾವಲೀ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ನೂರಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ ಮತ್ತು ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಸಂವಾದ. ಮಾಘ ಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೩

ವಶಿಷ್ಠ:- ಒಂದು ದಿನ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯ ದೊರೆಯಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ ಕೇಳಿದ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ:- ಪೂಜ್ಯ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ, ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು. ಮಹಾನುಭಾವ, ಈಗ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆದೋರಿ ಮಾಘ ಸ್ನಾನದ ಫಲವು ಏನು? ಅದರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಏನು? ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಬಿತ್ತರಿಸಿರಿ.

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ:- ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಾರದರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ನಾನು ಈಗ ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯರ ಜನ್ಮವು ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. ವಾಸುದೇವನ ಪ್ರೀತಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುವವರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಘ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಅ ವೈಷ್ಣವೋ ಹತೋ ವಿಪ್ರೋ ಹತಂ ಶ್ರಾದ್ಧಮಯೋಗಿ ಚ ।
ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಹತಂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮನಾಚಾರಂ ಹತಂ ಕುಲಮ್ ॥

ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಹಾಳಾದಂತೆ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಹಾಳು. ಸದಾಚಾರ ಸಂಪತ್ತಿಯು ಇಲ್ಲದ ವಂಶವು ನಷ್ಟವಾದಂತೆ.

ಸದಂಭಶ್ಚ ಹತೋ ಧರ್ಮಃ ಕ್ರೋಧೇನೈವ ಹತಂ ತಪಃ ।
ಅದೃಢಂ ಚ ಹತಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾದೇನ ಹತಂ ಶ್ರುತಂ ॥

ದಂಭದರ್ಪಗಳು ಇದ್ದರೆ ಧರ್ಮವೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಹಾಳಾಗುವದು. ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವು ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದವಾದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು.

ಗುರ್ವಭಕ್ತಾ ಹತಾ ನಾರೀ ಬಹ್ಮಚಾರೀ ತಯಾ ಹತಃ ।
ಅದೀಪ್ತೇऽಗ್ನೌ ಹತೋ ಹೋಮಃ ಹತಾ ಭಕುತ್ರಸಾಕ್ಷಿಕಾ ॥

ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸೇವೆ ಮಾಡದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜನ್ಮ ವ್ಯರ್ಥ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚರಯು ನಷ್ಟ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯದೇ ಇರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಹವಿಸ್ಸು ವ್ಯರ್ಥ. ಸಾಕ್ಷಿ ಇಲ್ಲದೇ ಮಾಡಿದ ಭೋಜನ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರೂ ಇಲ್ಲದೇ ಒಬ್ಬನೇ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಭೋಜನವು ವ್ಯರ್ಥ.

ಉಪಜೀವ್ಯಾ ಹತಾ ಕನ್ಯಾ ಸ್ವಾರ್ಥೇ ಪಾಕಕ್ರಿಯಾ ಹತಾ ।
ಶೂದ್ರ ಭಿಕ್ಷೋ ಹತೋ ಯಾಗಃ ಕೃಪಣಸ್ಯ ಹತಂ ಧನಂ ॥

ಹೆರವರನ್ನು ಉಪಜೀವಿಸಿ ಬದುಕುವ ಕನ್ಯೆಯ ಬಾಳು ನಷ್ಟ. ಕೇವಲ ತನ್ನ ಒಬ್ಬನ ಉದರಂಭರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅಡುಗೆ ವ್ಯರ್ಥ, ಶೂದ್ರದಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ತಂದು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞ ವ್ಯರ್ಥ, ಜಿಪುಣನಲ್ಲಿದ್ದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ವ್ಯರ್ಥ.

ಅನಭ್ಯಾಸಾ ಹತಾ ವಿದ್ಯಾ ಹತೋ ರಾಜಾ ವಿರೋಧ ಕೃತ್ ।
ಜೀವನಾರ್ಥಂ ಹತಂ ತೀರ್ಥಂ ಜೀವನಾರ್ಥಂ ಹತಂ ವ್ರತಮ್ ॥

ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಆ ವಿದ್ಯೆಯೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ವಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ರಾಜನು ಇದ್ದರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಂತೆಯೇ. ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತೀರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ವ್ಯರ್ಥ. ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವ್ರತವೂ ಕೂಡ ವ್ಯರ್ಥವೇ.

ಅಸತ್ಯಾ ಚ ಹತಾ ವಾಣೀ ತಥಾ ಪೈಶುನ್ಯವಾದಿನೀ ।
ಸಂದಿಗ್ಧಶ್ಚ ಹತೋ ಮಂತ್ರೋ ವ್ಯಗ್ರಚಿತ್ತೋ ಹತೋ ಜಪಃ ॥

ಸುಳ್ಳನ್ನು ನುಡಿಯುವ ವಾಣಿಯು ನಷ್ಟವಾದಂತೆ. ಚಾಡಿಯ ಮಾತು ವಿನಾಶಕ, ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿದ್ದರೆ ಅದರ ಉಚ್ಚಾರ ವ್ಯರ್ಥ. ವ್ಯಗ್ರವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಜಪದ ಅನುಷ್ಠಾನವು ವ್ಯರ್ಥ.

ಹತಮಶ್ರೋತ್ರಿಯೇ ದಾನಂ ಹತೋ ಲೋಕಶ್ಚ ನಾಸ್ತಿಕಃ ।
ಅಶ್ರದ್ಧಯಾ ಹತಂ ಸರ್ವಂ ಕೃತಂ ಯತ್ಪಾರಲೌಕಿಕಂ ॥

ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನ ವ್ಯರ್ಥ. ದೇವರು ಧರ್ಮ ವೇದಗಳನ್ನು ನಂಬದ ನರನ ಬದುಕು ವ್ಯರ್ಥ. ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಲ್ಲದೇ ಮಾಡಿದ ಪರಲೋಕೋಪಯುಕ್ತವಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ.

ಇಹಲೋಕೋ ಹತೋ ನೃಣಾಂ ದರಿದ್ರಾಣಾಂ ಯಥಾ ನೃಪ ।
ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತಥಾ ಜನ್ಮ ಮಾಘಸ್ನಾನಂ ವಿನಾ ಹತಂ ॥

ದರಿದ್ರರ ಪಾಲಿಗೆ ಇಹಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಂತೆ. ಅದರಂತೆ ಮಾಘಸ್ನಾನ ಮಾಡದ ಮನುಷ್ಯನು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆ. ಸೂರ್ಯನು ಮಕರ ರಾಶಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸ್ನಾನ

ಮಾಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವ ಬಗೆಯೆಂತು? ಮಾಘ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿ ಯಾವುದು?

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಬಂಗಾರದ ಕಳವು, ಮದ್ಯಪಾನ, ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಗಮನ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಹಾಪಾಪವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ನಾಲ್ಕು ಮಹಾಪಾಪ ಮಾಡಿದವರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವದು ಐದನೇ ಮಹಾಪಾಪ. ಈ ಐದು ಮಹಾಪಾಪಗಳಿಗೆ ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಮಾಘಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಳೆದುಹೋಗುವವು. ಉಪಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದುಹೋಗುವವು. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಜಲಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು, ''ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾತಕಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸೋಣ? ಯಾವ ಮದ್ಯಪಾನಿ ವ್ಯಸನಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸೋಣ? ಯಾವ ಪತಿತನನ್ನು ಪಾವನ ಮಾಡೋಣ?'' ಎಂದು ಸೂರ್ಯೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾರಾಜ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಒಂದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಬ್ಜಿಕಾ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿಧವೆಯು ಇದ್ದಳು. ಭೃಗು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಕುಬ್ಜಿಕೆಯು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವೈಧವ್ಯದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಳು. ಲೌಕಿಕವಾದ ವಿಷಯ ಭೋಗಗಳ ಆಶೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ ಅವಳು ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದ ಮಹಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ರೇವಾ ಕಪಿಲಾ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವ್ರತಸ್ಥಳಾಗಿ ಅವಳು ನಾರಾಯಣನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸದಾಚಾರ ನಿಷ್ಠಳಾದ ಆ ವಿಧವೆಯು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದಳು. ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತಳು. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಪಣತೊಟ್ಟ ಅವಳು ಮಾತನ್ನೇ ಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶೀಲ, ಸದಾಚಾರ, ಪರೋಪಕಾರ, ದೇವತಾರಾಧನೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂತರ್ಪಣೆ, ಪಿತೃಪೂಜೆ, ಹೋಮಹವನ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆಗಳನ್ನೇ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಒಂದು ಪರಮೋಚ್ಚ ಧ್ಯೇಯವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಜೀವನದ ಮಹಾವ್ರತವೆಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಕುಬ್ಜಿಕೆಯು ಉಂಛ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಉಪಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾ ಅಪರಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಿಂಚಿತ್ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೃಚ್ಛ್ರ, ಅತಿಕೃಚ್ಛ್ರ, ಅಪಾರಾಕ, ತಪ್ತ ಕೃಚ್ಛ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕಠಿಣಾತಿ ಕಠಿಣತರವಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಅವಳು ಆಚರಿಸಿದಳು. ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಆ ಕುಬ್ಜಿಕೆಯು ನಾರುಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಶೀಲಳೂ ದಾನಶೀಲಳೂ ಆಗಿ ಯದೃಚ್ಛಾಲಾಭ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ತಿಕ, ಮಾಘ, ವೈಶಾಖ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯ ಮಾಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನ ತಪಸ್ಸು ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹವನ್ನು ಸವೆಯಿಸಿದ ಆ ಕುಬ್ಜಿಕೆಯು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಆರವತ್ತು ಮಾಘ ಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ಅಡರಿತು. ಮರಣ ಒದಗಿತು. ನರ್ಮದಾ ಕಪಿಲಾ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವಳ ದೇಹಪಾತವಾಯಿತು.

ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಪ್ರಬಲ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವಳು ಮರಣಾನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವೈಷ್ಣವಪುರದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಇದ್ದು ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಸುಂದೋಪಸುಂದರೆಂಬ ದೈತ್ಯ ಬಂಧುಗಳ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಚತುರ್ಮುಖನು ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಾರಭೂತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆ ಮಿಲನ ಮಾಡಿ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯೆಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯಾದ ಕುಬ್ಜಿಕೆಯೇ ಈಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಅಧಿದೇವತೆಯಾಗಿ ತಿಲೋತ್ತಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಯೋನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟದಿರುವ ಈ ಮೋಹಿನಿಯು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಲೋಭನೀಯವಾದ ಲಾವಣ್ಯದ ಲಾಲಿತ್ಯದಿಂದ ಲಲನಾಕುಲದ ರತ್ನ, ಸುರಲೋಕದ ಅನರ್ಘ್ಯ ಮಣಿಯೆಂದು ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದ್ದು. ಇಂಥ ಸೌಂದರ್ಯದ ಒಂದು ಸರೋವರದಂತೆ ಇರುವ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯ ಯೌವನ ಕಾಂತಿ ಕಮನೀಯತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದ ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದ.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಚಿಗರೆಕಂಗಳ ಚೆಲುವೆಯೇ, ನೀನು ಕೂಡಲೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಿಂದ ಸುಂದೋಪಸುಂದರೆಂಬ ದೈತ್ಯರ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು.

ಶಾರದಾಪತಿಯ ಈ ನಿರ್ದೇಶವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆದಳು. ಆ ಸುರಸುಂದರಿ. ಅವಳು ಪುಷ್ಕರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸುಂದೋಪಸುಂದರು ಇರುವ ರೇವಾ (ನರ್ಮದಾ) ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಪೀತಾಂಬರ, ಝಣತ್ಕರಿಸುವ ಕನಕ ಕಂಕಣ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಸಿಂಜಾನ ಮಂಜುಳಘೋಷದ ಪೈಜಣ ಕಾಲಲ್ಲಿ, ಲೀಲಾಲೋಲವಾಗಿ ಆಚೀಚೆ ತೂಗಾಡುವ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿ, ಚಲಾಚಲವಾದ ಕುಂಡಲ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾಧವೀ ಕುಸುಮ ಮಾಲೆ ಸಿರಮುಡಿಯಲ್ಲಿ, ಇಂಥ ರೂಪಸಿರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ರಮಣೀಮಣಿ ತಿಲೋತ್ತಮೆ ತಂಬೂರಿಯ ತಂತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತರಳ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಮೀಟುತ್ತ ಮಧುರ ಸ್ವರದಿಂದ ಮಾದಕ ಮೋದಕವಾಗುವಂತೆ ಹಾಡತೊಡಗಿದಳು. ತಾನ ವಿತಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಸ್ವರ ಸಂಗೀತದ ಗಂಗಾ ಪ್ರವಾಹವನ್ನೇ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಆ ತರಳೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ, ಗಾನ ಮಾಧುರ್ಯದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಸುಂದೋಪಸುಂದರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು ಅವರ ಸೈನಿಕರು. ಬೆಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯನ್ನು ಹೀರುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೋದರರು ಈ ಅಮರಾಂಗನೆಯ ಚಲುವಿಕೆಯ ಬಣ್ಣನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಲೋತ್ತಮೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಅವಳ ರೂಪರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ದೈತ್ಯ ಬಂಧುಗಳ ಮನ ಮರುಳಾಯಿತು. ಕಾಮ ಕೆರಳಿತು. ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆ ಪಿಳುಕಿಸುವದನ್ನು ಕೂಡ ಮರೆತು ನಿಬ್ಬೆರಗಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಅವಳ ನೋಟವೇ ಒಂದು ರಸದೂಟ ಆ ದೈತ್ಯಾಧಮರ ಹಸಿದ ಕಂಗಳಿಗೆ. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಸೋತು ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾದ ಸೋದರರಿಬ್ಬರೂ ಕಾಮೋನ್ಮಾದದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ನುಡಿದರು.

ಸುಂದ:- ತಮ್ಮ ಉಪಸುಂದ, ನೀನು ಇವಳ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಇವಳನ್ನು ನಾನೇ ವರಿಸುವೆ.

ಉಪಸುಂದ:- ಅಣ್ಣ, ದಯಮಾಡಿ ನೀನು ಈ ಮೋಹನಾಂಗಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಬೇಡ. ಅವಳು ನನ್ನ ಸೊತ್ತು. ನಾನು ಅವಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವಳ ಮಂದಹಾಸದ ಅಂದವನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಚ್ಚನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವಳನ್ನು ನಾನೇ ನನ್ನ ಬಾಳಸಂಗಾತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ದೈತ್ಯ ಸೋದರರು ತಿಲೋತ್ತಮೆ ತನಗೆ ಬೇಕು. ನನಗೆ ಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸಿ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಅವರ ಈ ಕಲಹ ಕದನದ ರೂಪ ತಾಳಿತು. ಪ್ರಚಂಡ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಾಮೋನ್ಮಾದದಿಂದ ಕೆರಳಿ ಕಾಡು ಕೋಣಗಳಂತೆ ಹಣಾಹಣಿ ಹೋರಾಡಿ ಪರಸ್ಪರ ಆಘಾಥ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಿತರಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸತ್ತುಬಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹೌಹಾರಿದ ಅವರ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಪಲಾಯನ ಗೈದರು. ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹೇಳಿದ ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯ (ಸುಂದೋಪಸುಂದ ಸಂಹಾರ)ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏರಿದಳು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಸೂರ್ಯನ ರಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಸ್ತಾನವನ್ನು ಹೊಂದು. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಈಗ ಇರುವವರೆಗೆ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ. ರಾಜನೇ, ಮಾಘ ಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ವಿಧವೆಯಾದ ಕುಬ್ಜಿಕೆಯು ಬ್ರಹ್ಮಮಾನಸ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಅಪ್ಸರಾಂಗನೆಯಾಗಿ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪಡೆದು ಧನ್ಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮಾಘ ಸ್ನಾನದಿಂದ ನಾಶವಾಗದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಬಾರದ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ ಮತ್ತು ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಸಂವಾದ, ಮಾಘ ಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆ
ಎಂಬ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

